

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

Ketabton.com

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

رسمی جریده گنہ (۱-۴)

نېټه ۱۷/۱۲/۱۳۴۳ هـ. ش

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر "مجموعه قوانین افغانستان" با شیوه تنظیم موضوعی، اکنون به خاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسله دیگری از قوانین نافذة کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

خانم حبیب الله "غالب"
وزیر عدله

نام:	قانون اصول محاکمات تجاری
ناشر:	وزارت عدله جمهوری اسلامی افغانستان
تیهه و ترتیب:	ریاست نشرات
مدیر پروژه:	قانونمل محمد رحیم "دقیق" سرپرست ریاست نشرات
تدارکات و اداری:	سید محمد هاشمی رئیس امور مالی و اداری و احمد خالد
عزیزی معاون واحد پروژه بانک جهانی در وزارت عدله	طراح جلد و صفحه آرا: امان الله صداقت(غیبی)، عباس رسولی و حسین امینی
مصححین:	نورعلم خان، حلیم سروش، محمد رفیع عمری، احسان الله نیکزاد
مشاورین:	اسماعیل حکیمی و محمد یما قاسمیار
تاریخ شتر:	۱۳۹۰
تیهان:	۵۰۰۰
چاپ:	اول (قطع جیبی)
قیمت:	۶۰ آفغانی
طبعه:	طبعه طباعتی و صنعتی احمد
تلفن ریاست نشرات:	۷۰۰۵۸۷۴۵۷
ویب سایت:	www.moj.gov.af

کلیه حقوق چاپ برای وزارت عدله محفوظ است.

پښتو فهرست

قانون اصول محاکمات تجارتی

۹	لومړۍ باب: عمومي احکام.....
۹	لومړۍ فصل: مقدمه.....
۱۰	دوهم فصل: صلاحیت.....
۱۳	درېبم فصل: د تجارتی محکمو د غړو د رد اسیاب.....
۱۵	څلورم فصل: د داورو خواوو اهلیت.....
۱۵	پنځم فصل: د دواړو خواوو وکیلان.....
۱۸	شپږم فصل: د محکمی صلاحیت او د دواړو خواوو موقعیت.....
۱۹	اووم فصل: اصلاح.....
۲۰	اتم فصل: احتیاطی تدبیرونه او تأمینات.....
۲۸	نهم فصل: خبرول او راوستل.....
۳۲	لسم فصل: د غوټنو سمنون.....
۳۴	دوه یم باب: لومړنى، مرحله.....
۳۴	لومړۍ فصل: په ابتدائی محکمه کې د دعوو وړاندی کول...
۳۶	دوه یم فصل: لومړنى اعتراضونه.....
۳۸	درېبم فصل: د اصل موضوع په باب اعتراضونه.....
۳۹	څلورم فصل: جوابې دعوی.....
۴۰	پنځم فصل: په دعوی باندی غور.....
۴۱	شپږم فصل: شاهدی.....
۴۴	اووم فصل: اهل خبره.....
۴۷	اتم فصل: سندونه.....
۵۶	نهم فصل: اقرار.....
۵۷	لسم فصل: قضائي نیابت.....

یوولسم فصل: حکمیت.....	۵۸
دولسم فصل: په دلیلونو غور او د تحقیقاتو ختم.....	۶۴
درېیم باب: د مرافعې غوبښته مرحله	۶۷
لومړۍ فصل: هغه حکمونه او فيصلې چه مرافعه پری غوبښتل کیدی شی	۶۷
دو هم فصل: د مرافعې غوبښلو موده.....	۶۸
درېیم فصل: مرافعوی غور.....	۶۹
څلورم باب: تمیز غوبښته	۷۳
لومړۍ فصل: هغه حکمونه او قرارونه چه تمیز پری غوبښتل کیدی شی	۷۳
دو هم فصل: د تمیز غوبښته موده.....	۷۵
درېیم فصل: په تمیز کښی غور	۷۵
پنځم باب: د فيصله ليکونو محصول، د وثیقو بیه او د تجارتی محکمو لګښت	۷۸
لومړۍ فصل: د فيصله ليکونو محصول.....	۷۸
دو هم فصل: د تجارتی محاکمو د وثیقو بیه	۸۰
درېیم فصل: حق التصدیق او د محکمولګښتونه	۸۱
شپږم باب: د تجارتی محکمو تشکیلات.....	۸۳
لومړۍ فصل: ابتدائیه تجارتی محکمی	۸۳
دو هم فصل: مرافعه محکمه	۸۵
درېیم فصل: د تمیز تجارتی محکمه	۸۶
څلورم فصل: متفرقه مواد.....	۸۶

فهرست(دری)

۹۶	باب اول: احکام عمومی
۹۶	فصل اول: مقدمه
۹۷	فصل دوم: صلاحیت
۹۹	فصل سوم: اسباب رد اعضای محاکم تجارتی
۱۰۱	فصل چهارم: اهلیت طرفین
۱۰۲	فصل پنجم: وکلای طرفین
۱۰۴	فصل ششم: صلاحیت محکمه و موقعیت طرفین
۱۰۵	فصل هفتم: اصلاح
۱۰۶	فصل هشتم: تدابیر احتیاطی و تأمینات
۱۱۵	فصل نهم: ابلاغ و احضار
۱۱۸	فصل دهم: تنظیم جلسات
۱۲۱	باب دوم: مرحله ابتدائیه
۱۲۱	فصل اول: اقامه دعوی در محاکم ابتدائیه
۱۲۳	فصل دوم: اعتراضات ابتدائی
۱۲۵	فصل سوم: اعتراضات مربوط با صل موضوع
۱۲۵	فصل چهارم: دعوی مقابل
۱۲۶	فصل پنجم: رسیدگی بدعاوی
۱۲۷	فصل ششم: شهادت
۱۳۰	فصل هفتم: اهل خبره
۱۳۳	فصل هشتم: اسناد
۱۴۳	فصل نهم: اقرار
۱۴۴	فصل دهم: نیابت قضائی

فصل یازدهم: حکمیت ۱۴۵
فصل دوازدهم: رسیدگی بدلایل و ختم تحقیقات ۱۵۱
باب سوم: مرحله مرافعه طلبی ۱۵۴
فصل اول: احکام و قرارهای قابل مرافعه طلبی ۱۵۶
فصل دوم: مدت مرافعه طلبی ۱۵۵
فصل سوم: رسیدگی مرافعه وی ۱۵۷
باب چهارم: تمیز طلبی ۱۶۰
فصل اول: احکام و قرارهای قابل تمیز ۱۶۰
فصل دوم: مدت تمیز طلبی ۱۶۲
فصل سوم: رسیدگی در تمیز ۱۶۳
باب پنجم: محصول فیصله خط‌ها، قیمت وثایق و مصارف محاکم تجاری ۱۶۵
فصل اول: محصول فیصله خط‌ها ۱۶۵
فصل دوم: قیمت وثایق محاکم تجاری ۱۶۷
فصل سوم: حق التصدیق و مصارف محکمه ۱۶۹
باب ششم: تشکیلات محاکم تجاری ۱۷۱
فصل اول: محاکم ابتدائیه تجاری ۱۷۱
فصل دوم: محکمه مرافعه ۱۷۲
فصل سوم: محکمة تمیز تجاری ۱۷۳
فصل چهارم: مواد متفرقه ۱۷۴

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

لومړۍ باب
عمومي احکام

لومړۍ فصل
مقدمه

لومړۍ ماده:

په ټولو هغو اختلافونو غور چه له تجارتی معاملاتونه را پورته کېږي د دری واپرو تجارتی محکمو وظیفه ده او د دی قانون د احکامو تابع دی.

دو همه ماده:

هېڅ یو له تجارتی محکمو خخه راساً په یوه دعوى باندی غور نه شی کولاهي، مګر هله چه یوله دواپرو خواونه ددي قانون د احکامو سره سم پر دعوى باندی د غور کولو غوبنټه کړي وي.

درې یمه ماده:

تجارتی محکمی مکلفی دی چه د تجارت له اصولنامې د موادو او د دی قانون له موادو سره سم په تجارتی دعوو غور وکړي.

څلورمه ماده:

هېڅ یو له رسمي مقاماتو او دولتی ادارو خخه نشي کولاهي چه د تجارتی محکمو احکام او فيصلو ته تغییر ورکړي او یا د هغه د اجراء مخه و نیسی مګر تر هغه پورته محکمہ هغه هم په هغو ځایو کښی چه پدغه قانون کښي تاکل شوي وي.

۱۰ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

پنځمه ماده:

که چېرى یوی تجارتی محکمی ته داسی دعوى و سپارل شى او یا پکښی اقامه شى چه ددی قانون دا حکامو مطابق په هغى باندی غور کول دیوی بلې محکمی یا کوم اداري مقام پوری اړه و لری نو محکمہ بايد داسی فیصله وکړي چه (په دې دعوى غور کول ددی محکمی وظيفه نه دد).

دوهم فصل صلاحیت

شپږمه ماده:

ددی فصل د نور و دا حکامو په نظر کښې نیو لو سره تجارتی دعوى په داسی محکمہ کښې دائرېږي چه د مدعى علیه قانونی هستورې نئۍ د دغې محکمی په قضائی ونډ کښې دنه وی چه کله مدعى علیه ډیر او مدعى یو وی یا موضوعات ګن خو یوه په بلې پورې مریبوټ وی نو دعوى په داسی یوه محکمہ کښې دائرېږي چه د یو مدعى علیه هستورې نئۍ د هغې په قضائی ونډ کښې دنه وی.

اوومه ماده:

قانونی هستورې نئۍ هغه خای ته وائی چه یو سپړی پخپله اراده تل ترته د خپلی هستو ګنی له پاره غوره کړي وی.

اتمه ماده:

په هغه محکمہ کې چه د قرار داد د عقد یا د اجرائیدو خای د هغې په قضائی ونډ کښې دنه وی دعوى اقامه کیدی شی خو په دې شرط چه مدعى علیه یا د هغه قانونی وکیل د دعوى د اقامې په وخت کښې په دغه ونډ کښې هستورې نه ولري.

۱۱ ..... دتجارتی محاکمه داصولوقانون

نهمه ماده:

هغه محکمه چه په اصل دعوی باندی غور کول ورته مجاز وي دا
صلاحیت لري چه د متقابله دعوی په باب هم حکم صادر کاندی.

لسنه ماده:

په هغو کسانو باندی چه په افغانستان کښي قانوني هستورې نخى
نلري په هغه محکمه کښي دعويه اقامه کيرې چه دغسي خلک ئي په
قضائي ونډه کښي هستورې نه کوي او که په افغانستان کښي هدو
دهغوي هستورې نخى معلوم نه کړي شي نو دعوي په هغه محکمه
کښي دائيرې چه دمدعوي عليه مالونه، يائی د مالونو تضمینات، يا
هغه شي چه پرې منازعه وي ددغى محکمی په قضائي ونډه کښي
دننه موجود وي او که دا یوهمنه ټنود کابل په تجارتی ابتدائيه
محکمه کښي د هغوي په مقابل کښي دعوي دائيردادي شي.

يوولسمه ماده:

که چېږي یو حقیقی با حقوقی شخص په بیلو ځایونو کښي نمایندگی
و لري نو هغه دعويه چه د نمایندگیو له جملې خڅه دیوی د معاملو
نه راپورته شوي وي پخپله ددغه حقیقی یا حقوقی شخص د هستورې
نئۍ په محکمه او یا په هغه محکمه کښي چه د غه نمایندگی ئې په
قضائي ونډه کښي دننه وي دائيردادي شي. د افلاس دعوې له دې نه
مستشني دی.

دورو لسمه ماده:

هغه دعويه چه شرکتونه او تجارتی مؤسسى ئې د خپلو معاملوله
مخه په غړو یا ئې غړي د شرکت د معاملاتو له منځه یو په بل باندی
کوي په هغه محکمه کښي دائيرې چه د شرکتو نو او مؤسسو
قانوني هستورې نخى د هغى په قضائي ونډه کښي د ننه وي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دیار لسمه ماده:

د تاوان اخستلو دعوی چه دبیمی له مقاولاتو خخه را پیدا کیری په هغه صورت کښې چه بیمه شوی مالونه منقول نه وی په هغه محکمه کښې دائيرېږي چه د غه مالونه د هغى په قضائي ونډه کښې پراته وی. او که چېرې بیمه شوی مالونه منقول وی تو دبیمی له مقاولی نه راولاره شوې دعوی په هغه محکمه کښې چه د تاوان پېښدېو خای دهغى په قضائي ونډه کښې وی او یا په هغه محکمه کښې چه د بیمسی مقاوله د هغى په قضائي ونډه کښې یو خای واقع شوی وی ختمېږي، دائيرېداي شی.

خوار لسمه ماده:

که چېرې یو ددعوی له دواړو خواو خخه د هغى محکمی په صلاحیت باندی چه په دغه دعوی غور کوی اعتراض لري نو باید چه خپل اعتراض همدغی محکمی ته په دعوی باندی دغور شروع کولو نه مخکښې وړاندی کړي، که دانه وی نو بیا داسې ګنل کېږي چه د د محکمی صلاحیت ته غاره اینې ۵۵.

پنځلسنه ماده:

که چېرې په یوه دعوی باندی دغور کولو او پېڅل صلاحیت کښې د هغى د ګنلوا په باب د تجارتی محکمو ترمنځ د نظر اختلاف پېښ شی نو دابه د تجارت د تمپز محکمہ سپینوی چه صلاحیت د کومی محکمی دی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۱۳

در پیم فصل د تجارتی محاکمو د غرود رد اسباب

شپارسمه ماده:

د تجارتی محاکمو هر غری په لندی حالتون کښی په دعوو باندی له

غور کولو خخه رد کبدی شی:

۱- چه دعوی په داسی چاوی چه د یو غری بنخه، یا لوړۍ درجه یا
دو همه درجه خپلوان وي.

۲- که چیری دعوی له مور، زوی لور یا لمسي خخه د یوه دوصی او
یا وکیل په حیث وي.

دو همه درجه خپلوان نیکو نو تره، ورور، خور، د ورور اولاد، د خور
اولاد، خوسر، خوابنې، او بنینې ته وائی.

۳- که دعوی دیوه خواد وصی یا وکیل په حیث وي.

۴- که د دعوی په موضوع کښی ئی د محکمی د غری، حکم، اهل
خبره یا شاهد په حیث عقیده خرگنده کپری وي.

۵- چه د محکمی د غری او یو صاحب الداعوی ترمنځ په کومه بله
محکمه کښی حقوقی یا جزائي دعوی دا شره وي او یاد دوي دواړو
ترمنځ د خصومت خرگندی نښی نښاني یا مشتب دلایل وجود ولري.

اووه لسمه ماده:

د رد غونښته باید په یوه داسی پانه کښی چه د رد اسباب پکښی
واضح او صريح ليکل شوی وي د مدمعی یا مدمعی عليه له خوا چه
وغواړي د لزمو سندونو سره په دعوی باندی دغور د پاره د لوړۍ
غونډلې نه کم نه کم انه خلوښت ساعته مخکښی محکمی ته وړاندی
کپری شي.

په کار دی چه په دغه پانه تاریخ ليکلې وي او درد غوبښتونکی امضاء
یا مهر یا ګوته یا د دوو تنو تصدیق موجود وي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

اتلسنه ماده:

درد غوبښنه چه خنگه محکمی ته ورسیپری د محکمی په دفتر کبني
ثبتيپری او سمدستي ئى سواز هغه غړي ته ورکول کېږي چه د هغه رد
غوبښل شوي وي که چېږي نو مسوري غړي د، ره اسباب ددي قانون
په احکامو برابر مومني نو مکلف دی چه په دعوي باندي د غور کولو
نه ډډه وکړي او محکمی ته له خپل استنکاف خخه ليکلې خبرور
کړي. که چېږي پېڅله غړي د رد غوبښنه چه په قانون برابره ونه ګڼي
نو د محکمی هيئت بي له هغه غړي چه ره ئى غوبښل شوي وي په
خپله نېډي غونډه کبني د ره په غوبښنه غور کوي او د هغى د منلو
يا نه منلو په باب خپله فيصله صادر وي.

نولسمه ماده:

که چېږي داسې و چه بي له دغه غړي چه ره ئى غوبښل شوي دی د
محکمی د هيأت نصاب نه پوره کيده نو بیسا پورتني محکمہ د ره په
غوبښنه غور کوي او فيصله صادر وي.

شلمه ماده:

که چېږي د محکمی هيأت د رد غوبښنه ومنله نور د شوي غړي
ددغنى دعوي په غور کبني ګډون نه شي کولاي.

يو ويشتمه ماده:

که چېږي د محکمی هيئت د رد غوبښنه ونه منله نور د غوبښونکي
باندي د یوزر نه تر دوو زرو افغانیو پورې د نقدی جرم ورکولو حکم
کوي.

دوه ويشتمه ماده:

درد په باب چه د محکمی له خوا هر خومره فيصله صادرېږي
مرافعه او تمیز پری نه شي غوبښل کيدلي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۱۵

خلورم فصل د داورو خواوو اهليت

در ويشتمه ماده:

عاقل، بالغ او غير محجور کسان ددعوي اقامه کولو اهليت لري، او
مدعى عليه واقع کيدي شي.

خليير ويشتمه ماده:

د داپو خواوونه هره يوه چه د بلى خوا د عدم اهليت دعوي لري
مکلفه ده چه د خپله دعوي ثابتولو دپاره لزم قانوني سندونه او
دليلونه محکمي ته ورآندی کپي. د تجارتی افلاس د حالت نه پرته
باید چه قانوني اسنادو خپل مراحل په مریوطو عدلی محاکمو کبني
طی کپي وی.

پنځه ويشتمه ماده:

هغه حقيقي اشخاص چه پخپله د در ويشتمي ماده اهليت نه لري او
حقوقی اشخاص چه د دولت رسمي اوتر تصدی لاندی دوائز
اوښاروالی پکبني شامل دي د خپل قانوني ممثلينو په واسطه د
مدعى او مدعى عليه صفت مومني.

پنځم فصل د داورو خواوو وکیلان

شپږ ويشتمه ماده:

هرڅوک چه ددعوي اقامه کولو اهليت لري، کولي شی چه خپله
دعوي پخپله يا دهغه وکيل په لاس چه دي ئي په آزادی سره غوره
کوي په تجارتی محاکمو کبني اقامه او تعقیب کاندی.
قانوني ممثلین هم دغه حق لري.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

اووه ويشتمه ماده:

په محکمې، د وکيل د صلاحیت تعییم یا د هغه تخصیص محکمې زمانی، شخص، موضوع او نورو پوری باید چه په وکالت خط کښی بنکاره ذکروی.

هغه صلاحیت چه په یوه موضوع کښی وکيل ته ورکول کېږي عموماً د هغې په ټولو محاکموی مرحلو کښی نافذ دی پر ته له هغه چه پېچله مؤکل دغه صلاحیت په وکالت خط کښی په کومه خرگنده مرحله یا مرحلو پورې محدود کړي وي.

اته ويشتمه ماده:

وکيل مکلف دی چه د خپل وکالت خط اصل یا منئی چه د اصولو مطابق په شرعی یا تجارتی محکمو کښی جو په شوی وی د دعوی په دوسيه کښی د ساتلو دپاره مربوطی تجارتی محکمې ته وسپاري. د رسمي وکیلانو و کالت خط هماماغه رسمي مکتوب دی چه د هفو د صلاحیت دارو آمرانو له پلوه امضا شوی او محکمې ته لیبل کېږي.

نهه ويشتمه ماده:

که مؤکل غواړۍ چه وکيل د خپل وکالت نه بیئخی یا کله کله عزل کاندي او یا وکيل وغواړۍ چه له وکالته استعفا وکړي، دوي مکلف دی چه د محکمې د تاکلې غونډۍ د کیدونه درې ورڅي مخکنې هم خپل مقابل طرف او هم محکمې ته خبر ور کړي چه د استعفا او عزل مسئله په دواړو صورتونو کښی د محکمې د دعوی د ضبطولو په کتاب کښی ولیکل شي.

ددغه پورتنی حالت نه پرته عزل او استعفا یواځې هغه وخت نافذ ګپل کېږي چه د محکمې رئيس د عزل او استعفا دلليل معقول وکښي او د دعووپه کتاب کښی د استعفا یا د عزل د موضوع د لیکلوا امر وکړي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانونون ۱۷

د پرشمه ماده:

د وکيل د عزل يا استعفا په صورت کښي مربوطه محکمه مؤکل ته خبر ورکوي چه په هغه موده کښي دنه دنه چه محکمه ئى تعينوي پخپله او ياد نوي وکيل په واسطه د دعوى د جريان تعقيب ته تيارشي. که داسى و نه شى نود هغه په غياب کښي فيصله صادریدى شي.

يو د پرشمه ماده:

که وکيل مرپشى يا له وکالته منع کېرى شي، موکل مکلف دى چه په هغه موده کښي دنه چه د محکمى له خوا تاکله کېرى نوي وکيل و نيسى يا پخپله د اقامه شوي دعوى تعقيب ته ودرېږي.

دوه د پرشمه ماده:

هغه وکالت خطونه چه له افغانستان نه بهر جوړېږي په هغه صورت کښي اعتبار لري چه د افغانستان په یوه سیاسي نمایندگي يا قونسلگري کښي ترتیب شوي وي يا د هغوي له خوا له اصول سره سم تصدیق شوي وي، په دواړو صورتونو کښي دافغانستان د خارجه چارو د وزارت د مربوطه خانگي تصدیق لازم دي.

درې د پرشمه ماده:

د خپلو مؤکلانو سره د حق الزحمى په باب د دواړو خواوو د وکیلانو دعوى د مدعي عليه دهستور نځۍ په محکمه کښي او بل په هغه محکمه کښي چه اصلی دعوى پکښي دائره شوي وي فيصله کيدي شي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

شپږم فصل

د محکمی صلاحیت او د دواړو خواوو موقعیت

څلور دېرشمې ماده:

محکمه د دواړو خواوو په دعوی او دفاع پوری پابنده ده او دانشی کولی چه د (مداعا به) له تعداډه زیات یا دهغه مطلب په باب حکم صادر کړي چه هليو ظاهر شوي نه وي.
د موضوع د تحقیق له مخی د وړاندی شویو د لیلونو په اساس د (مداعا به) په کمه اندازه حکم صادرول جواز لري.

پنځه دېرشمې ماده:

محکمه دانشی کولی چه دواړه خواوی د څيلو ویناڻ يا د لیلونو او سندونو بنګاره کولو خطرته متوجه کړي، خودا کولی شي چه که دهغوي دعوی يا دلایل ورته مبهم بنګاره شي چه توضیحات ترى وغواړي.

شپږدېرشمې ماده:

د هغو حالاتونه پرته چه د هغو په باب د محکمی له خوا د فوري غور فيصله صادرېږي په تولو قضایاو باندی غور کیدل په وار دی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۱۹

اووم فصل اصلاح

اووه د پر شمه ماده:

دعوي دواړه خواوی کولی شي چه په کومو معاملو د دوى نزاع وی او هغه په هره مرحله کښي چه وی د حکم له صادریدو نه مخکښي تولي یا ځينې د مصالحت له لاري فيصله کاندي.

اته د پر شمه ماده:

دواړه خواوی کولی شي چه د اصلاح راتللو په نيت پخپلو کښي مخامنځ په خبرو اترو لاس پوري کړي او یا د دې مقصد د پاره اصلاحی و کیلان و پاکۍ او محکمی ته بې معرفې کاندي، خوداډه چه باید د اصلاح درخواست د دواړو خواو له پلوه ليکلې وشي.

نهه د پر شمه ماده:

به پورتني، ماده کښي د ذکر شوېو اصلاحی و کیلانو له پلوه چه کومه فيصله کېږي د هغې قبول د دواړو خواو په هغه موافقه پوري چه د محکمې په وړاندی ئى اظهار کړي مربوط دی مګر هله نه چه د وکیلانو صلاحیت د توکيل له شروع کيدو راهیسی عام او کامل وی.

څلوبېنتمه ماده:

مربوطه محکمه تش یوخل د دعوي خاوندانو ته د اصلاح سپارښته کوي که چېږي دواړه خواوی د اصلاح په لاري د خپل اختلاف او اړولو توفيق و مومي نو باید چه په هغه موده کښي دننه چه محکمې بنو دلې ده د اصلاح صورت محکمې ته وړاندی کړي، مربوطه محکمه مکلفه ده چه بې له کوم تصرفه د دغه اصلاح خط په استناد د مورد اختلاف موضوع په باب خپله رسمي فيصله صادره کاندي.

۲۰

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

که چېرې اصلاح په (۳۸) ماده کښي د ذکر شویو اصلاحی و کیلانو په لاس شوی وی نو په هغه اصلاح خط کښي به چه محکمی ته سپارل کېږي د اصلاحی و کیلانو امضاء مهر یا د گوټي نښه حتمي ده.

ب) خلوپښته ماده:

که چېرې دواړه خواوی د اصلاح په لاره روغى جورې کولو ته غاره کښېنې دی محکمه بايد چه هغوي هسى بى فایدې ونه خندوی، چه خنګه ولیدله شي چه دواړه خواوی اصلاح ته تیاري ندي نو بايد چه محکمه د عدم موافقت د دعووو د ثبت په کتاب کښي و خېږوي او رسماً موضوع ترغور لاتدي ونيسي او خپله اصولی فيصله صادره کاندی.

ا) انتقال احتیاطی تدبیرونه او تأمینات

الف: احتیاطی تدبیرونه

دوه خلوپښته ماده:

محکمی ته اجازه ده چه د یوی خوا په غوبښته د دعوی د سوریدلونه لومړي یا وروستي د ممتازع فيه شي د ساتني دپاره د هر قسم تدبیر کولو د پاره چه لازم وي فيصله صادره کړي.

دری خلوپښته ماده:

که محکمه دا وويني چه د احتیاطی تدبیر کول په یوبول خای کښي چېر آسان، یا په چېر لپتاوان یا چېر زرکېږي نو د هماغه خای تجارتی محکمه د فيصلی کولو او د احتیاطی عملیاتو داجرا د پاره د نایب په حیث تاکلی شي.

خلور خلوپښته ماده:

د احتیاطی تدبیرونو په باب د فيصلی غوبښته محکمی ته د درخواست په وړاندی کولو پوري غوته ده، ددي درخواست له کبله

۲۱ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

مقابل لوری سمدستی را غوبنتل کیپری او که هغه حاضر هم نه شی نو هغه فیصله چه په کارده دده په غیاب کښی هم کیدی شي.

پنځه خلوپښتمه ماده:

د احتیاطی تدبیرو نو په سلسله چه کومه فیصله د ضرورت په وخت کښی د پولیس یا ژاندارم په وسیله د منقول یا غیر منقول مالونو د خارنی سپارښته کوي نو دغه د خارنی برخه د مریوطې تجارتی محکمی د خبر په اساس د دولت د اجرائیه خانګو له پلوه اجراء کیپری مګرد فیصلی په خای کول او نور تول احتیاطی تدبیرونه د محکمی یوه غړی یا مامورینو او یا دواړو ته په شريکه سپارل کیپری.

شپې خلوپښتمه ماده:

هغه خواچه د احتیاطی تدبیرونو د کولو غوبنتنه کوي هغه په دې پېر دی چه ددی فصل د (ب) د برخی له احکامو سره سم د مقابل لوری یا درېیمګرو کسانو د احتمالی تاوان زیرمه و کاندی او که چېږي د احتیاطی تدبیرونو غوبنتنواں رسمي یا د دولت د پالنی لاندی دائري وی نو بیا د بیلوز یړ مو ورکول ضروری نه دی، تشن یو لیکلی تعهد کفایت کوي. د تاوانونو د اندازی تاکل د هغى محکمی کاردي چه دزېرمی د غوبنتنى مطالبه یې منلى وي.

اووه خلوپښتمه ماده:

کله چه هغه خوا چه دده خلاف احتیاطی تدبیرونه شوی دی د تاوان زیرمه ورکاندی نو بیا د وضعی د تقاضو سره سم دغه احتیاطی تدبیرونه بدلبدي یا لیری کبدی شي.

اته خلوپښتمه ماده:

هغه پاني چه په احتیاطی تدبیرونو پوري اړه لري د دعوى په دوسیه کښی اینسولد کیپری.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ب: زیرمی

نه خلوبېتىمه ماده:

تجارتی محکمی صلاحیت لری چه د مقابل لوری او دربیمگپرو
کسانو د تاوان او د محکمې د لگښت او محصول پوره کولو د پاره د
ضرورت په وخت کښی د زیرمی د اخیستلو په باب فیصله و کاندی.

پنځوسمه ماده:

هغه تأمینات چه په دعوی کښی ورکول کبدی شی نقدی پیسې،
سهمونه، د پور اسناد، منقول، غیر منقول مالوانه دی او یا د یو
اعتباری بانک ضمانت دی چه د محکمی له خوا تعیین او قبلېږي، د
قانونی سند په اساس ضامن ورکول هم د زیرمی حکم لری.

پوښڅوسمه ماده:

د زیرمی غوبنستونکی هم آن که بهرنی اتباع وي چه په افغانستان
کښی قانونی استوګنځی نه لری په دی پېر دی چه د پنځوسمی مادی
مطابق زیرمه ورکاندی. دا حکم په هفو کسانو هم چلېږي چه په روانه
محاکمه کښی خپل استوګنځی په بهرنیو ملکونو کښی غوره کړي.

دوه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د زیرمی غوبنستنه یا خود دعوی د سوریدو سره سم او
یا د محکمی په جريان کښی چه د محکمی ختم نه وي اعلام شوي
وشی.

دری پنځوسمه ماده:

د دعوی د سوریدو نه مخکښی زیرمی غوبنستنه په دی شرط کبدی
شی چه دعوی په یو رسمي سند باندی تکیه وي.

۲۳ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

خلور پنخسمه ماده:

که چېرې په هغه موده کښي دننه چه محکمه ئى تىاکى د زيرمى د غوبنتونکي له پلوه معين تضمین ورنه کړي شى نو داسى ګليل کېږي چه دی زيرمى له غوبنتونه په شاشوی دی.

پنځه پنخسمه ماده:

زيرمى په باب د محکمی حکم بايد چه مقابل لوري ته خبر ورکړ شى او بیا اجرأ کړي شى مګر هله نه! چه سمدستی خبر ورکول ممکن نه وي، یائنى د اجرأ خند د غوبنتل شوی زيرمى د تاوانیدو یا زیانیدو سبب کېږي. په دی صورت کښي اول د زيرمى حکم په ئای کېږي او بیا وریسى خبر ورکول کېږي.

شپږ پنخسمه ماده:

که چېرې د زيرمى علنونه له منځه لزېشی نو مربوطه محکمه د زيرمى ورکونکي د غوبنتني په اساس د زيرمى د ليرى کولو حکم ورکوي، او که چېرې د محکمی حکم دزيرمى د دعوګير د اصلی دعوى د بطلان په باب صادر شى، نو تأمینات پخپله له منځه ئې.

اووه پنخسمه ماده:

د تأمیناتو د متنلو یا نه متنلو په حکم چه د مربوطی محکمې له خوا صادر شى مرافعه او تمیز نه شى غوبنتل کیدي.

اته پنخسمه ماده:

که چېرې په زيرمى غوبنتونکي باندي د محکمی له خوا د بطلان حکم وشی مقابل لوري کولى شى چه د زيرمى دورکولو په چاره کښي چه ورته کوم تاوان اوښتی وي چې هغه له ده نه وغوارې.

۲۴ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

نېه پنځوسمه ماده:

د زيرمۍ د اعتباريتوب او بې اعتباري، يا د کفایت او نا کافې توب په سرد پیشن شوی اختلاف پريکړه به هغه محکمه کوي چه په اصل د عوی باندي دغور کولو وظيفه ور په غاپه وی.

شپیتمه ماده:

که په زيرمۍ کښې ورکړي شې یو معین عین وي او خارني لندۍ نیوں ئې ممکن وي نو محکمه دا نه شې کولی چه د هغه په ځای نورمال د خارني لندۍ ئې ونیسي.

يوشپیتمه ماده:

که چېږي په زيرمۍ کښې ورکړي شې یا خومعین عین نه وو او یا که وو خو د خارني لندۍ نیوں کیدی نه شو، نو محکمه کولی شې چه د غوبنسل شوی زيرمۍ د قيمت هو مره مال د مدعى عليه له شتمنى څخه تر خارني لندۍ ونیسي.

دوه شپیتمه ماده:

هغه خوک چه د زيرمۍ د پاره ضامن ورکول کېږي، کیدی شې چه یو تن یا خو کسان وي. که چېږي ضامناندېر وو نو هر یو په دې پړدې چه په ضمانت لیک کښې دا خبره بنکاره ولیکې چه دده د زيرمۍ د خومره اندازی ضمانت کړي دی او که داسې ئې و نه کېل نو هر یو مسلسل مسئولیت لرى.

دری شپیتمه ماده:

دا لاندینې کسان بې د مقابل لوری له رضا د ضامن په توګه قبلیدی نه شي:

- ۱- د دولت او بنارواليو مامورين.
- ۲- هغه کسان چه وظيفوی مصئونیت لرى.
- ۳- د مؤکلینو د پاره خپل د دعوی وکیلان.

۲۵ ..... دتجارتی محاکمو داصولو قانون

خلور شپیتمه ماده:

خوک چه د زیرمی ضامن ورکوی په کار دی چه خپل ضامن محکمی ته راولی او یا اصولی ضامن لیک محکمی ته وراندی کړي. خوک چه ضامن ورکوې هغه په دی پېر دی چه د هغه د محکمی په وراندی چه ضامن پکښې ليکل کېږي د خپل ضامن یا ضامنانو مالی اعتبار ثابت کړي. که چېږي یو اعتباری بانک یا تجارتی شرکت ضامن و کاندی او محکمه د دغه بانک او شرکت مهر یا امضای پېژونی نو محکمی ته ئې د اصولی ضامن خط د ليکلو په وخت کښې د نمایند ګانو د راتلو ضرورت نه شته.

پنځه شپیتمه ماده:

د هغه ضامن ضامن چه په سر شخصاً محکمی ته حاضرېږي د دعوی د ضبط په کتاب کښې ساتل کېږي په ده امضأ کېږي او دا ضامن لیک د رسمي ضامن لیک حکم لري.

شپې شپیتمه ماده:

که چېږي غیر منقول مالونه د محکمی له پلوه تر خارنۍ لاندی وني يول شي نود محکمی دفتر په دی پېر دی چه د زیرمه وال د نوم، شهرت او د تېلو نېښو نېښو او د زیرمې د نوع او تر خارلاندی نې يول شوي تېول مال د خصوصياتو ليکلک اطلاع د زیرمې د حکم د ابلاغ نه پس په دوو ورڅو کښې د ننه مربوطو مراجعتو ته ور کړي.

اووه شپیتمه ماده:

د خارنۍ لاندی د غیر منقول مالونو نې يول په کار دی چه په داسې طریقه وشي چه په مقرراتو کښې په صراحت ذکروي.

اته شپیتمه ماده:

د مالونو او شيانو مهرو لاک کول، یائې د ضامن په اساس پخپله دعوه والو یا دريمګو و کسانو ته سپارل د محکمی په نظر يه پوري اره لري.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

نهه شپیتمه ماده:

د تجارتی هتمی، د شیانو او منقولو مالونو مهرولاک کول چه د ضرورت په وخت کبې د محکمی د حکم له مخه کېږي په کار دی چه دغه کار د محکمی د یو غری، منشی او د دغه ناھیې د مدیرنه د یو جوړ دری کسیز هیئت له طرفه او بنې به دا وړی چه دواړه خواوی هم حاضری وی وشي، او که د اسی نه وی نو که یوه خوا نه وی یا دواړه خوا وی نه وی نو هم عملیات اجراء کبدی شي.

اویايمه ماده:

ديسو سیمی انضباطی مامورین، سراي داران او خوکۍ داران دوظیفی د غوبښتني له مخه د هفو شیونو او مالونو په ساتنه مؤظف دی چه د محکمی له خوا مهر ولاک او دخارني لاندی نیول شوی وی، د دغه مهرولاک ماتول بي د محکمی له اجازی منع دي او که خوک دا کار وکړي نو هغه یو اخي دا نه چه د مریبوطو مقاماتو د جزاې تعقیب لاندی راخي بلکه د تجارتی مریبوطی محکمی له خوا پری د پیښ شوی تاوان ور کولو حکم هم خیزې.

يو اویايمه ماده:

د خارني لاندی د داسی مالونو نیول چه تلف کېږي منع دي په کار دی چه د اسی مالونه په (۶۹) ماده کبې د ذکر شوی دری کسیز هیأت په لاس خرڅ کړي شي او قیمت ئې تر خارني لاندی و نیول شي.

دوه اویايمه:

په هر وخت چه منقول یا غير منقول مال د خارني لاندی نیول کېږي او د اسی احتمال وی چه که خارنه جاري پاتی شي نو کیدی شي چه یا خو مال تلف شي او یائې بیه را کوزه شي نو هريوه خوا حق لري چه د دغه مال د خرڅلاؤ غوبښته وکړي خو که چېږي مقابل لوری د مال په خرڅلاؤ خوبن نه وو او کوم تاوان چه د مال خارلي د اجاری ساتلو له کبله پېښیده، هغه ئې قبل او د همده په خوبنې به رفتار کېږي.

۲۷ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

د خرخون په صورت کښې به د مریوطی محکمی مامور د خرخون کتنه کوي او د خرڅ شوی مال قيمت به د محکمی یا یو اعتباری بانک په خزانه کښې امانت بدمي.
مقابل طرف هم د خرڅلارو په وخت کښې دكتنی کولو حق لري.

دری اویایمه ماده:

کله چه زیرمه و امل یا دده ضامن د زیرمي ورکولو د حکم د اجرا په وخت کښې پر دی مال د خپل مال په نامه تيرکړۍ او خار لادی د دغه مال د نیولو په باب اجرآات هم وشی نود زیرمي غوبنتنواں د مال ثبتن ته د اوښتنی تاوان په ورکولو پرنه دی او د مال ثبتن به د اوښتنی تاوان دپاره فقط هغه سړی ته مخ اړوی چه دده مال یې د خپل مال په نامه تيرکړۍ دی.

څلور اویایمه ماده:

که چېږي هغه مالونه یا نقدي پيسی چه د خارلادی نیول کېږي. له درېیمګړي سړی سره وي، یا د خارني موضوع یوه داسی غوبنتنه وي چه د زیرمه وال ئې له یو درېیمګړي خڅه لري نود خارنې په باب د حکم اطلاع به د محکمی له پلوه دغه شخص ته ورکوله کېږي او هغه ته د محکمی له خوا ددغه حکم درسیدو یورسید ليک به هم ترى اخيستل کېږي او دا تولی خبرې به د زیرمي ورکوونکي ته رسول کېږي.

پنځه اویایمه ماده:

که چېږي دغه درېیمګړي شخص د قول مال یا د مال له یوی برخې یا طلب نه منکروی نو په کار دی چه د دغه موضوع خبر هغه محکمی ته چه د خارني حکم ئې راویستلى وي د خارني د حکم له ابلاغه پس په دوو ورخو کښې د ننه و رسول شئ او که داسی ئې و نه کړل نو دی به د مال یا طلب دورکړي ذمه واروی.

دتجارتی محاکمو داصولوقانون

شپږ اویايمه ماده:

که چېرى د زيرمى غوبنتنواں دا ثابته کړي چه د خارني لاندی د نیولو په باب د محکمی د حکم د صادریدو په وخت کښې ئی له درېیمکړۍ سره مال يا طلب موجود وو او هغه په دروغه منکر شوی دی او يا دا چه دغه درېیمکړۍ سېږي د مال يا طلب له ورکړي نه چه ورسره دی ډډه وکړي نو د مربوطه محکمی په حکم به عین دغه مال او يا دهغه سره برابر مال دده له ماله خڅه اخیستل کېږي. که چېرى داسې وي چه مال ئی په لاس نه راخې تر خو چه ئی مقابل لوری ته اوښتی تاوان پوره کړي نه وي د محکمی په حکم به بندی وي.

اووه اویايمه ماده:

د زيرمى غوبنتنواں د هغه مال نه چه د خارني لاندی نیول شوی دی دخپل پور په باب د فایدې اخیستلو په کار کښې تر نورو غوبنتنواں باندی د مخکښې والی حق لري.

نه فصل خبرول او راوستل

اته اویايمه ماده:

هغه مدعى یا مدعى علیه چه د محکمی په قضائی ونډ کښې هستوګنه نه لري په دی مکلف دی چه ددغه محکمی په قضائی ونډ کښې د ننه ئای وټاکی چه د خبرولو او راوستلو چاره ئی آسانه شي.

نه اویايمه ماده:

هغه خوک چه په محکمه کښې د دعوى د وړاندی کولو دخان دزغورولو اهلیت نه لري د محکمی له پلوه خبر دهغوي قانوني بنکارندویا نو (ممثلينو) ته ورکول کېږي.

۲۹ ..... دتجارتی محاکمو داصولو قانون

اتیایمده ماده:

حقوقی اشخاصو ته خبر د هغوي د بنکارندو یانو په نامه ورکول په کاردي.

يو اتیایمده ماده:

د یوی تجارتخانی د معاملاتونه د راپور ته شوی دعوی په باب خبر هغه چا ته ورکول کيږي چه ددغه تجارتخانی چاري اداره کوي.

دوه اتیایمده ماده:

په هغو دعوو کښي چه وکيل ئي وړاندی کوي، خبر وکيل ته ورکول کيږي.

دری اتیایمده ماده:

که چېږي هغه حوك چه خبر ورکول کيږي د خبر د پانۍ اخيستلو نه ډډه وکړي نود محکمی خبروال به د کوشخي د دوو کسانو په مخکښې یوڅل بیا دغه پانه ده ته بنیئي او که هغه بیا هم وانه خیسته نو دا پښنه به د خبر په پانه کښي لیکل کيږي او بیا پانه د دغو دوو کسانو او خبروال د لاس لیک نه وروسته دمحکمی دفتر ته سپارله کيږي او دغه سړي به چه خبر ورته شوی دی د محکمی په امر د پولیس په لاس راغونښل کيږي.

خلور اتیایمده ماده:

په یو پردي هپواد کښي د خبرولو کار د افغانستان د خارجه چارو د وزارت له خوا د همدغه هپواد د واکمنو مقاماتو په وسیله کيږي.

پنځه اتیایمده ماده:

د چه هستو ګنځي يا ديره خاي معلوم نه وي هغوي ته خبر د اعلان په تو ګه کيږي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

شپږ اتیايمه ماده:

هغه خبر چه د اعلان به شکل د محکمې په فیصله د موجبه اسبابو د یادونې سره صادریبې اجرأیې د لاندی شرطونه لري:

الف: هغه پانې چه اعلانیبې د اعلان د نېټې په تر پایه پورې به د محکمې په دیوال خورندي وي.

ب: د خبر پانې باید چه د قضائی ونډ د کربنې په دنه رسمی جريده کښې اعلان شي.

خو پورې چه د اسی رسمی جريده تأسیس کېږي د خبر پانې به د محکمې د قضائی ونډ دنه په یوه د اسی جريده کښې چه محکمه ئى تیاکی اعلانیبې.

اووه اتیايمه ماده:

په کار دی چه په اعلان کښې ددواړو خواوو نومونه او پوره پته، ددعوي موضوع، د اعلان صادریدو څای او که په اعلان کښې د حاضریدو حکم هم وی نود حاضریدو څای، ورځ او ساعت دی ولیکل شي.

اته اتیايمه ماده:

که چېږي مقابل لوري په راډيو کښې د اعلان د خپریدو لګښت په غاره واخلي نود خبرپانې په راډيو کښې اعلانیدی شي خودا اعلان به تشن د پوهولو دپاره وي او قانوني اعتبار یواخې هغه اعلان لري چه په شپږ اتیايمه ماده کښې دښودل شوی لري مطابق شوی وي.

نډه اتیايمه ماده:

د مدعى او مدعى علیه نه پرته چه کوم اشخاص د محکمې د قضائي بانډې نه بهر په افغانستان کښې اوسي، هغه محکمې چه په ددعوي باندې غور کوي د خبر پانې هغوي ته د هغى محکمې په لاس ددي قانون په حکمونو برابر ورليږي چه دوى دهه ی د قضائی سیمی دنه هستو ګنه لري، محکمې واک لري په هغوحالاتو کښې چه لازمه وګني

۳۱ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

د خبر پانه د هغه خوا په موافقه او لګښت چه خبر د هغه په بنسیگره وي نوموږي خلکوته تیلکرامی ورواستوي.

نوی یمه ماده:

د خبرپانی په ګنډ شمیرپه کار دی، چه یوه ئی په مربوطه دوسیه کښې وساتله شی او نوری ئی هغو کسانوته وسیارلی شی چه خبر ورته ورکول کیږي.

یونوی یمه ماده:

د خبر پانه باید چه دا لاندی نكتې ولري:

الف: چاته چه خبر ورکول کیږي د هغه نوم مکمل شهرت او د پوره پته بنودنه.

ب: په خرگند دول د راغوبنتلود علت بنودنه.

ج: دراغوبنتل شوی د راتلو ورخ او ساعت بنودنه.

د: د محکمی نوم او پته بنودنه.

ه: د رئیس او منشی لاس لیک او د محکمی مهر.

دوه نوی یمه ماده:

هغه خوک چه محکمی ته راغوبنتل کیږي په کار دی چه پخپله حاضر شي، يا خپل قانوني وکيل ورته راولېږي او که د نه راتلو دپاره کوم په عقل برابر عذر لري نو باید چه د راتلو دپاره ده ته د بسودل شوی ساعت نه خلپريشت ساعته آگاهو دي د خپل دغه عذر اطلاع محکمی ته ورسوی. که چېږي محکمه په سر د یو چا راتلل ضروري ګنې او د وکيل راتلل ئى کافې نه بولې نو په کار دی چه د راغوبنتو په پانه کښې دغه تکي خرگند ولیکي چه په دغه صورت دغه په سر راغوبنتل شوی شخص پخپله محکمی ته حاضر شي.

دری نوی یمه ماده:

که چېږي هغه خوک چه په سر راغوبنتل شوی دی په داسې خای کښې هستو ګنه لري چه په دعوی باندی دغور کوونکي محکمی د قضائي

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ونه نه بهروی نو محکمه کولی شی چه هغه اظهارات ددی قانون په حکمونو برابرد قضائی نیابت په اساس واخلي.

لسم فصل د غونيو سمون

څلورنوي یمه ماده:

محاکمه په تجارتی محاکمو کښې په بنکاره کېږي.

پنځه نوي یمه ماده:

داداري او انضباطي چارو خارنه، دغه شان ددی قانون په بشودلو پولو کښې دننه د غونيو سمون او ترتیب د محکمی درئیس وظیفه ده. د محکمی رئیس په دواړو خواوو کښې هری یوی ته د بیان او اظهار موقع ورکوي، هغوي د زیاتی پاتی وینا خخه منع کوي او خوک چه د غونډي په سموالي کښې ګډوډي را پیدا کوي هغوي له محکمی خخه وباسی. که چېږي خوک په محکمه کښې یو ناوهه کار وکاندي محکمہ ورته ددی قانون په حکمونو برابر انضباطي جزاء ورکوي. دغسی انضباطي فيصلی غوتوي (قطعنی) پريکړي دي چه مرافعه او تمیز پری نه شی غوبنتل کیدی.

شپړ نوي یمه ماده:

ددعوي دواړه خواوې یا دهغوي وکیلان پدی مکلف دي چه خپله دعوي یا د دعوي دفع په دوو نسخو کښې محکمی ته وړاندی کړي د محکمی منشي د محکمی د رئیس له امره سره سم هغه د دعوو ليکلوا په کتاب ثبتوی که چېږي دعوي له یوه په زیاتو کسانو باندی وي نو په کار دي چه زیاتی نسخی د شخص په سر یوه یوه ويشه.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

۳۳

اووه نوي يمه ماده:

د دعوى د بهير په وخت کبني د محكمى منشى ددغى دعوى په باب
تولى پاني لکه د پوهانو نظرية د شاهدانو ويناوي او نور ددعوو
ليکلو په كتاب کبني ثبتو.

اته نوي يمه ماده:

د دعوى دواړه خو اوی یا د هغوي وکيلان کولي شی چه د رئيس په
اجازه د محكمى د منشى د خارنې لادى د خپلی لاجې په باب
دوسيې او د دعوو د ليکلو كتاب ولولى.

نه نوي يمه ماده:

د مدعى او مدعى عليه د جوابنو ورکولو موده د محكمى له
خوابنودله کېږي خو دغه موده له یوی مياشتني نه زياتيدلي نه شی.

سلمه ماده:

په هغه موده کبني چه د مدعى او مدعى عليه د جوابنو د پاره د
محكمى له خوابنودل شوي ده د دواړه خواو د دليلونو له اوريديلو
ورسته د مربوطه محكمى له پلوه لپيدى او ھيريدې شی.

يوسلو یوومه ماده:

په نه نو يمه اسلامه ماده کبني ياده شوي موده هغه چاته له ابلاغېه
وروسته چه مهلت ورکړي شوي دی شروع کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده:

که چيرى دهغه سړي هستو ګنځۍ چه ورته مهلت ورکړشوي دی د
محكمى د قضائی ونډه بهرو وي، نو په هرو دوولسو ميلو پسی یوه
ورڅ د زييات مزله مهلت ورکول کېږي.

يوسلو درې يمه ماده:

دهغه مدعى او مدعى عليه د جواب موده چه په افغانستان کبني
معلوم ديړه ځای نه لري، د خپلی محكمى له خوا ورته د یوی نه

۳۴

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ترڅلورو میاشتو پوري تاکله کېږي او د محکمی له خوا په جريدو او راډيو کښی د وروستي اعلان د خپریدو له نېټې څخه شپږ اتیايمې او انه اتیايمې مادی مطابق شروع کېږي.

يوسلو څلورمه ماده:

که چېږي په یوه دعوى کښي مدعى او مدعى عليه ګنې کسان وي، نو تربولو او بده موده چه کوم یوه ته ورکوله کېږي، ټول په هغې کښي شامل دي.

دوه یم باب
لومړنۍ مرحله

لومړۍ فصل
په ابتدائي محکمه کي د دعوو وراندي کول

يوسلو پنځمه ماده:

کله چه محکمہ د یوی دعوى د شروع کيدو حکم وکړي او د محکمی د دفتر تاکلی محصول تحويل کړي شي، نو دعوى له همدغې نېټې سوره شوی ګنيل کېږي.

يوسلو شپږمه ماده:

په کار دی چه د دعوى سورو لو غوښتنه په یوه چاپې عريضه کښي چه رسمي دائرته د مراجعيې د پاره تاکلی شوی دي ولیکله شي، که چاپې عريضه نه وي نو باید چه په غوښتنليک باندي د دوو افغانیو د صکوکو تکت ولګول شي.

يوسلو اوومه ماده:

د دعوى سورو لو په غوښتنه کښي باید چه داتکي روښانه وي:

- ۱- د مدعى مکمل شهرت يعني:
الف: د مدعى نوم او د هغه د پلار نوم.

۳۵ ..... دتجارتی محاکمو داصولو قانون

- ب: د تذکری لمر او تاریخ ئى.
- ج: د بیره خای ئى.
- د: کار او کسب ئى.
- ۲- د مدعى عليه يا مدعى عليهم مکمل شهرت.
- ۳- د هغه شى تعیین چه په دعوى کېنى پروت وي.
- ۴- د غوبىتنى نېتىھە.
- ۵- اصل ادعا.

يولسو ائمه ماده:

مدعى په دى مکلف دى چه د هغۇ پابۇ او سندۇنو تصديق شوي نقل
چه دى پرى استناد كوى د دعوى سورولو د غوبىتنى سره يو خاي د
محكمى دفتر تە وسپارى. كە چېرى محكمە لازمە وکنى نولە خپلە
پلوه يا د مدعى عليه په غوبىتنە كولانى شى چە مدعى تە ووايى چە
اصل پانى محكمى تە وبنىھە.

يولسو نېمە ماده:

كە چېرى د دعوى سورولو غوبىتنە د وکيل په لاس محكمى تە ورپاندى
شوي وې نو په کار دى چە وکالت پانە ھم ورسره يو ئاخى وي.

يولسو سىمە ماده:

ددعوى سورولو د غوبىتنى د رسيدو سره سم په کار دى چە منشى
ھغە د محكمى په دفتر كېنى ثبت كېرى او د دواپو خواوو د مکمل
شهرت، د غوبىتنى لىك د تاریخ او د ورسره پابۇ رسيد مدعى تە
وركېرى.

يولسو يوولسىمە ماده:

كە چېرى د دعوى سورولو غوبىتنى لىك د يوسل پنځمى، يوسل
شپېرمى او يوسل اوومى مادى د بنودنى سره سم نه وى تيارات شوي، نو
د محكمى منشى د غوبىتنى لىك د رسيدونه پس په پنځو ورڅو كېنى
دننه دنه د هغه نواقص د محكمى د رئيس له نظره تىروي او د رئيس

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

په امر دغه غوبتن لیک د نیمگړ تیا پوره کولو د پاره مدعی ته بيرته ورکوي.

يوسلو د وولسمه ماده:

مدعی حق لري چهه د دعوى سورولو نه پس هر کله چه وغواري د محکمی په اجازه دعوى پرېږدي که چېري محکمی ته دا بېکاره شى چه دی دا دعوى د بدニتی، له مخه پرېږدي نو مکلفه ده چه ده ته د دعوى پرېښو دلو اجازه ورنه کړي، بلکه دی به مکلفوی چه یا له دعوى نه ابراء و کاندی او یائی جاري و ساتي د دعوى پرېښو دلو اجازي په حالت کېنى مدعی پدی مکلف دی چه مقابله لوري ئى خومره تاواني کړي دی. که چېري مدعی عليه بې غواړي او محکمه ئى تشخيص وکړي چه هغه مدعی عليه ته ورکړي د دعوى پرېښو دلو محصول کېت مت د دعوى نه دابرا د محصول هومره دی.

يوسلو د يارلسمه ماده:

مدعی د مدعی عليه د رضاته پر ته دا نه شى کولاي چه خپله دعوى د سوريدلو نه پس پراخه کاندی.

دوه یم فصل لومړنی اعتراضونه

يوسلو خوار لسمه ماده:

لومړنی اعتراضونه دادی:

۱: د محکمی د صلاحیت نه لرلو ادعا.

۲: د دعوى سورولو په باب د مدعی د قانوني اهلیت يا صلاحیت نه لرلو ادعا.

۳: په مدعی عليه پوری د سوری شوی دعوى داری نه لرلو ادعا.

۳۷ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

۴: ددی خبری ادعا چه سوری شوی دعوی یوخل پخوا د همغو کسانو ترمنځ چه په دی دعوی کښې دواړه خوا وی ده ګو په ځای ولارې دی خپل جريان تیر کړي او د یوی واکښی محکمی له خوا په دغه باب غوت پريکړي حکم وتلى دی.

۵: ددی خبری ادعا چه سوره شوی دعوی د وخت تيريدو د قيد لشي د راغلي ده.

۶: ددی خبری ادعا چه سوره شوی دعوی په یوه بله داسی تجارتی محکمه کښې هم دا ئره ده چه کېت مېت ددی محکمی هومره صلاحیت لري.

۷: د ددی خبری ادعا چه سوره شوی دعوی د یوی بلی داسی دعوی سره پیوند لري چه په یوه بله محکمہ کښې دا ئره ده او په کار دی چه دا دعوی قانوناً هغلته غوڅه شي.

يوسلو پنځلسنه ماده:

که چيرى د يوسلو او خوارلسمی مادی دوهمه، دريمه، خلورمه، پنځمه فقره ثابتنه شي نو په کار دی چه محکمہ کښې داعوی باندي دغور کولونه په دهه وکړي او د دعوی د وسیه هغې محکمی ته چه تعلق وریږدی لري په لسو ورڅو کښې د ننه له حکم کولونه پس د غور د پاره ولېږي خوهله نه! چه یوی خوا د يوسلو اووه لسمی مادی د حکم سره سم د جار وتلو (استیناف) غوبښته کړي وی.

يوسلو شپارسمه ماده:

که چېږي د يوسلو خوارلسمی مادی اوله، شپږمه او اوومه فقره ثابتنه شي نو په کار دی چه محکمہ په دعوی باندي دغور کولونه په دهه وکړي او د دعوی د وسیه هغې محکمی ته چه تعلق وریږدی لري په لسو ورڅو کښې د ننه له حکم کولونه پس د غور د پاره ولېږي خوهله نه! چه یوی خوا د يوسلو اووه لسمی مادی د حکم سره سم د جار وتلو (استیناف) غوبښته کړي وی.

يوسلو اووه لسمه ماده:

د دواړو خواونه هره یوه چې د محکمی حکم ده ګي خلاف وی، کولي شي چه د ابتدائیه محکمی د فيصلې د ليکلې خبر نه پس ترشلو

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ورخو پوري مرافعه و غواپي او که د مرافعه محكمى په فيصله ئى قناعت و نه شى د مرافعه محكمى د فيصلى دليكلې خبرنه پس په لسو ورخو كښي تميز و غواپي.

يوسلو اتلسمه ماده:

که چېرى په يوسلو خوارلسمه ماده کښي راغلى اعتراضونه د دعوى په اصل موضوع باندي دغور کولو نه مخکتبى نه وي وړاندې شوي نو په دعوى باندې دغور کولو او د محاکمې په جريان کښي نه شى اوږيدل کيده.

يوسلو نولسمه ماده:

دمدعي عليه لومړنى اعتراضونه په هغه موده کښي دننه چه په اصلی موضوع باندې داعtrapضونه په باب په درېيم فصل کښي تاکل شوي ده، مدعى ته رسول کېږي او پېچله تاکلې موده کښي دننه د مدعى نه خواب اخيستل کېږي.

درېيم فصل د اصل موضوع په باب اعتراضونه

يوسلو شلمه ماده:

که چېرى مدعى يا ده ګه وکيل لومړنى اعتراضونه وړاندې کړي، نو پدې مکلف دی چه د اصل موضوع په باب خپل خواب ده ته د خبر ورکولو له تاريخه و وروسته د پنځلسو ورخو په ترڅ کښي او یا په هغه موده کښي دننه چه د محکمې په خوبیه د پنځلسو ورخو نه زیاته تاکل کېږي په دوو نسخو کښي تیيار کاندې او د خپلو ټولو هغه اسنادو سره چه په لاس کښي ئى لري او دې پري تکيه کوي محکمې ته وړاندې کړي.

د محکمې منشي د ده دخوابونو یوه نسخه د دعوى ضبطولو په كتاب ثبتوی او بله نسخه ئى د رسید په بدل کښي مقابل لوري ته

ورکوی او په وړاندی شویو سند و نو د محکمی مهر لګوی،
محظیات ئی د دعوو ضبطولو کتاب ته رسوی او اصل سندونه د
رسید په بدل کښی بېرته خپل خاوند ته ورکوی چه د ضرورت په وخت
کښی ئی محکمی ته وښی.

يوسلو يو ويشتمه ماده:

په تجارتی ابتدائیه محکمو کښی اوادعا د مدعی او مدعی عليه
مدافعه زیات نه زیات دری واری د دواړو خواو ترمنځ غیر کېږي.

خلورم فصل جوابی دعوی

يوسلو دوه ويشتمه ماده:

مدعی عليه حق لري چه د مدعی د دعوی په مقابل کښی دی هم
ددعوی اقامه وکړي او په کار دی چه دا دعوی له اصل دعوی سره په
منشا کښی شریکه وی او د اصل دعوی په باب تصمیم په هغې
باندی تاثیر اچوی.

يوسلو درويشتمه ماده:

په کار دی چه په جوابی دعوی کښې د اصل دعوی د دفعې نه علاوه
په مدعی نوی دعوی هم وی.

يوسلو څليرويشتمه ماده:

په کار دی چه جوابی دعوی د یوی څانګړۍ غوبښتنې په موجب سورة
کړه شي.

يوسلو پنځويشتمه ماده:

که چېږي د مدعی عليه دعوی جوابی نه وی، نو محکمه به په
څانګړۍ صورت په دعوی غور کوي او که چېږي په دغه دعوی

٤٠

..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

باندی غور کول د دغى محكمى په صلاحیت کښي نه ئو محکمه به د یوی فیصلی په اساس خپله ناصلاحیتی په دغه باب اعلانوي.

یوسلو شپ ویشتمه ماده:

په جوابی دعوى کښي دادعا او دواړو خواوو د دفعو په باب د دی قانون د یوسلو شلمی مادی حکم چلېږي.

یوسلو اووه ویشتمه ماده:

که چېری مدعى خپله اصل دعوى د یوسلو دوولسمى مادی د حکمونو سره سمه پرینبوده نود جوابی دعوى مدعى کولی شي چه خپله دعوى د دی قانون د احکامو سره سم جاری وساتي.

پنځم فصل په دعوى باندی غور

یوسلو اته ویشتمه ماده:

محکمه د دعوى په هره مرحله کښي کولی شي دواړه خواوی یا د هغوي وکیلان را وغواړي او یو د بل په محکمنې د دوی ویناوی د هغه کشالي په باب چه اختلاف پری پیښ دی اوريدي او د خلوېښتمې مادې د پاملنۍ سره سره دوی ته د صلحی کولو تشويق ورکولی شي.

یوسلو نهه ویشتمه ماده:

د دواړو خواوو ترمنځ د یوسلو یوویشتمې مادی سره سم د ادعا او د فعى دوراندی کیدلونه پس که چېری محکمي ته دا ثابته شي چه په دعوى باندی کافې خپنه او غور شوی دی او اوس پری د حکم د صادریدو وخت دی نو دواړو خواوو ته د غور د ختمیدو خبر ورکوی او که داسې نه وه نو د ضرورت په وخت دواړه خواوی راغواړي او د نیمګړی برخو په باب ترى توضیحات غواړي.

۴۱ ..... دتجارتی محاکمو داصولو قانون

يوسلو دېرشمە ماده:

د دواړو خواوو د حاضرولو د پاره چه محکمە خومره موده تیاکي د هغى زياته اندازه لس ورئي د، د مزله داوردولى له امله به محکمە ددى قانون د حکمونو سره سم په اصله موده باندي یوشه وخت زياتوي، په فوق العاده حالاتو کښي محکمە پخپله او یا د دواړو خواوو نه د یوی په غوبتنه د حاضرو لموده اوږدولی شي.

شېږم فصل شاهدي

يوسلو یو دېرشمە ماده:

د دعوي د دواړو خواوو نه هر یو چه د شاهدانو په شاهدي باندي تمسک کوي په دي مکلف دی چه محکمی ته د خپلی ادعا وړاندی کولو په وخت کښي د مکمل شهرت، پتې او شمير سره د شاهد د نامه یا شاهدانو د نومونو لست محکمی ته وړاندی کړي. دغه تمسک حق نه لري چه دغور په وخت کښي دن یو شاهدانو او یا د هغو شاهدانو نه غیر چه ده ئى نومونه مخکښي محکمی ته سپارلى دی د نورو شاهدانو نومونه وښي. محکمە د غور په وخت کښي په شهادت تمسکه خوا په دي مکلفوی تبول بشوولی شاهدان یا د هغو له جملی ځيني کسان چه محکمە ئى خوبن کړي په هغه تاريخ چه محکمە ئى وښي، راولی.

د ضرورت په وخت کښي پخپله محکمە هم بنسودل شوی شاهد یا شاهدان غوبنسلی او راوستلی شي.

يوسلو دوه دېریشمە ماده:

که چېږي شاهد د یو بلی قضائی محکمی په و نه کښي هستوګنه لري، نو هغه محکمە چه په دعوي غور کوي، د هغى محکمی نه چه دی پکښي اوسي د اغوبتنه کولی شي چه د قضائی نیابت په اساس

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

شاهدی واوری او د شاهدانو و یناوی ثبت کړی او د نتیجې اطلاع رسماً هغې محکمی ته ورکړي چه په دعوی غور کوي.

يوسلو دری دېرشمہ ماده:

شاهد به د اشرطونه لري:

الف: عاقل به وي.

ب: عمر به ئى له اتلسو ګلونو کم نه وي.

ج: محجور به نه وي.

د: شاهدي نه مخکښي به ئى کوم جنایت نه وي کړي.

ه: د چا دپاره چه شاهدي وايی د هغه سره به ئى داسې دشمني او دوه يمي درجي خپلولي نه لري، نوکريبا با دار به ئى نه وي او دده د ګوزاري زيرمه به د هغه په غاره نه وي.

و: په چا باندي چه شاهدي وايی د هغه سره به ئى داسې دشمني نه وي تيره شوي چه دليل پري موجود وي.

ز: دده او هغه چا په منځ کښي به چه دي پري شاهدي وايی، د شاهدي په وخت په کومه محکمہ کښي حقوقی یا جزائي دعوی روانه نه وي.

يوسلو څلور دېرشمہ ماده:

دعوه والو هره خوا د يوسل دری دېرشمې مادې د (ه) او (ز) فقرو په اساس شاهد رد ولی شي.

يوسلو پنځه دېرشمہ ماده:

هغه خوا چه د شاهد ردول غواړي په کار دي چه د رد غوبښنه د شاهدي نه مخکښي محکمی ته وړاندی کړي او دليلونه هم وښي. که چېږي محکمہ د رد علت صحیح وګکښي نو د شاهد شاهدي نه شي اوريدلې.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

یوسلو شپر د پرشمه ماده:

که شاهدان گن وو نو محکمه به د هر یوه شاهدي یواخي او د نورو
نه بيله اوري.

یوسلو اووه د پرشمه ماده:

په کار دی چه شاهدان د شاهدي، نه مخکنې خپل نوم، مکمل
شهرت او پته وبنېي او ڇبه وکړي چه ټول حقایق به بې له زیاتي کمی
بیانوی.

یوسلو انه د پرشمه ماده:

په کار دی چه د محکمی رئیس شاهد ته د شاهدي، ويلونه آکا هو هغه
جزا بیان کړي چه قانون د ټګ او ناقه شاهد د پاره تا کلی ده.

یوسلو نهه دير شمه ماده:

ضروري ده چې د شاهد بیان دده پخپل لیک او کتابت د دعوو
ضبطولو په کتاب کي ثبت شی او په ده امضاء کړي شی، او که شاهد
لیک نه شی کولی نو دده بیان به کتې متې د محکمی د منشی له پلوه
دعوو ضبطولو په کتاب کښې ثبتيږي او ترى لاندې به د شاهد
گوته يا مهر د دوو کسو په تصدیق لګول کېږي.

یوسلو خلوېښتمه ماده:

د تجارتی دعوی په اثبات او پريکون کښې د شاهدي، د تاثير، ارزښت
او اهمیت اندازه تاکل د خپلې محکمی په واک کښې دی په داسې
پېښو کښې چه هر یوه دعوه وال د خپلې دعوی د اثبات د پاره یو
اعتباری سند وړاندی کوي نو د مقابلي خوا دفع بې د اعتباری سند
دللو او محکمی ته له بنودلو تشن د شاهدانو په وسیله نه اوریدله
کېږي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

یوسلو یو خلوپښته ماده:

ددعوى والو هیخ لوری د شاهدي ويلو په وخت کبني د شاهد بیان غندلي یا نمانھللي نشي، ددعوه والو هره خوا چه د رئيس له پلوه د خبر داري ورکولو سره هم دغسى وکړي نوله محكمي ويستل کېږي.

یوسلو دوه خلوپښته ماده:

که چېږي شاهد په پښتو یا فارسي نه پوهېډه نو د ترجمان په خوله به ترى څواب غوبښتل کېږي.

یوسلو دری خلوپښته ماده:

په تجارتی محکمو کبني د محکمی د حکم کولو د پاره د شاهدي د ضروري نصاب کمه اندازه دوه تنه دي.

اووم فصل اهل خبره

یوسلو خلور خلوپښته ماده:

په هغو پیښو کبني چه په یوه دعوى باندی غور کول په فني معلوماتو پوری تړلی وي، محکمہ د دعوه والو یا دعوه وال په غوبښته او یا پخپله د دی خبری حکم کولی شي چه د پوها نو نه دی پونښته وشي. د محکمی په حکم کبني به دهغه موضوع خرګند ذکر چه د پوها نو عقیده پکبني ضروري ده، قيديږي او د هغې مودي تاکل چه پوها نو پکبني خپله عقیده خرګنده کړي، ضروري دي.

یوسلو پنځه خلوپښته ماده:

کله چه دواړه خواوي د پوها نو په تاکلو اتفاق وي نو پوها نو به د محکمی له پلوه خوبنېږي، کیدای شي چه پوها نو نفر یا دير کسان خوبن کړي شي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانونون ٤٥

يوسلو شپړ خلوېښتمه ماده:

د پوهانو په حیث هغه کسان خوبنول په کار دی چه په مربوطه پېښه کښې د ضروري فني معلوماتو خاوندان وي، هغه پوهان چه د يوسلو پنځه خلوېښتمي مادی سره سم پخپله د محکمی له خوا تاکل کېږي، ورسره د دی قانونون د شهادت د فصل په يوسلو دری د پرشمه ماده کښې دراغلو شرطونو پاملننه هم ضروري ۵۵.

يوسلو اووه خلوېښتمه ماده:

په هېچا باندی ددي خبری زورنه شي کېدی چه که دده خوبننه نه وي هم د اهل خبره په حیث دي خپله عقیده خرگنده کړي.

يوسلو انه خلوېښتمه ماده:

د محکمی له پلوه د دواړو خواوو د بیان اوریدلونه پس محکمہ هغه سوالونه تاکی چه د پوهانونه ئی پوبنتنه په کار ۵۵. د دواړو خواونه د پوهانو په باب خواب او لیک غوبنتل د محکمی په وړاندی د دواړو خواوو په حضور کېږي.

يوسلو نهه خلوېښتمه ماده:

که چېري د پوهانو د حق الزحمي په باب مخکښې فيصله نه وي شوي، نو حق الزحمه د موضوع د خومره والي، خرنګوالی او د پوهانو د وخت او د رحمت د پاملنني سره د محکمی له خوا تاکل کېږي.

يوسلو پنځوسمه ماده:

که د پوهانو نه پوبنتنه کول د دواړو خواوو نه د یوه په غوبنتنه شوي وو نو حق الزحمه به هماګه خوا ورکوي.

که چېري د پوهانو نه پوبنتنه د دواړو خواوو په غوبنتنه یا پخپله د محکمی له پلوه شوي وه نو دواړه خواوی به نيمه نيمه حق الزحمه

٤٦

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ورکوی. په دواړو صورتونو کښې په کار دی چه په کار باندی د پوهانو د لاس پوري کولو نه اول حق الزرحمه محکمی ته ورکړه شي.

يوسل يو پنځوسمه ماده:

پوهان مکلف دی چه د محکمی له خوا په بنودلی وخت محکمی ته حاضر شي او د هغه موضوعاتو په باب چه د دوي نظریه پکښي غوبنسل کېږي خپلی کتنې وکړي او په هغه موده کښې د ننه د ننه چه محکمه ئي تاکي نتيجه پخپل لاس محکمی ته وراندي کړي.

يوسل دوه پنځوسمه ماده:

محکمه د هغه تکو د پوره کولو او خرګندولو د پاره چه د پوهانو گونګ و ګنيل شي له پوهانو په راپور کي نيم ګړي او خخه بیا پوبنتنه کولی شي.

د دوي د خولي توضیحات د دعوو ضبطولو په کتاب خیزې او د دوي نه پري د سخط اخستل کېږي.

يوسل دری پنځوسمه ماده:

به کار خودا دی چه محکمه د پوهانو په نظریه باندی پت په پرده کښې خپرنه وکړي خو که ضرورت پیښ شی نو محکمه د دواړو خوا و په مخکښې د پوهانو په نظریه خپر نه کولاهي شي.

يوسلو خلور پنځوسمه ماده:

د پوهانو نظریات د رایو د ډیربنت په اساس اخستل شي او د تجارتی دعوو په پريکون کښې د قريني په حیث پیژندل کېږي.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

که چيرۍ محکمه د پوهانو نظری ته اعتبار ورنه کړي نو بیا هم یو خل نوي پوهان ددی فصل د حکمونو سره سمتاکلی شي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ٤٧

ا تم فصل سندونه

يوسلو شپړ پنځوسمه ماده:

په هغه صورت کښي چه قانون په تجارتی محکمو کښي د یوی ادعا د ثبوت د پاره یو ډولو معین دليل خرگند او په ګوته کېږي وی نو د هغى ادعا ثبوت په بل ډول دليلونو نه شي کيدي.

يوسلو اووه پنځوسمه ماده:

هغه مسايل چه ثبوت ئى د دواړو خواوو په اتفاق په معينو دليلونمنل شوی وی د هغود ثبوت د پاره نور دليلونه منل کيدي نشي خو پدې شرط چه د دواړو خواوو اتفاق د قانوني حکمونونه مخالف نه وی.

يوسلو انه پنځوسمه ماده:

په دی قانون کښي د جعلیت د ذکر شويو حکمونو له پاملنۍ سره سم هغه دفعي چه په سند باندي مستندو دعوو په مقابل کښي مينځ ته رائې په کار دی چه په سند باندي مستند وی.

يوسلو نهه پنځوسمه ماده:

ددی لاندی حالتونو په هر صورت کښي شاهد وړاندی کيدي شي:
الف: په داسې معاملو کښي لکه اور لګيدل یا تکر چه سند اخستل پکښي یا خوناممکن او یا خواړۍ ګران کار وی.
ب: په هغو چاروکښي چه د دواړو د ایجاب یا وضعیت له کبله پکښي د سند تیارول د عرف او چال چلنډ تقاضا نه وی.
ج: د جبر او حیلې د پیښیدو په حال کښي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

یوسلو شپیتمه ماده:

که چیری د يوی ناخاپی پیښی، يا د جبر د سبیونو يا دور کيدلو له کبله د يو سند له منئه تللو په باب زره منلى دليلونه او قرينى موجودى وى نو په شاهدى باندى د دعوى اثبات کيدي شى.

یوسلو یوشپیتمه ماده:

هغه سندونه چه د دايسى مقاماتو له خوا اصولاترتب او تصديق کيرې چه د قانون له مخى د هفو د تيارولو واک لرى نود تجارتی محاکمو په وړاندی تر هغه وخته پوری اعتبار لرى چه خلاف ئى ثابت شوي نه وى خو که محکمه ئى مشبوه وگنى نو مثنى ئى پخپله له هغه مقامه چه دائى تيary کړي دی رسمأ راغوارې:

دغه شان که اشتباه د سند په تصديق کبنى موجوده وى نو محکمه ئى پخپله تصديق رسمأ له هغه مقامه راغونبستي شى چه دغه تصديق ئى کړي دی.

یوسلو دوه شپیتمه ماده:

هغه سندونه چه له افغانستانه بهر تيary شوي وى هله پري اعتبار کیدي شى چه د دوه ديرشمى مادى له حکممه سره سم تيary شوي او تصديق شوي وى.

یوسلو دری شپیتمه ماده:

هغه غير رسمي سندونه چه په محکمو کبنى د هغو صحت مثل کيرې د رسمي سند ماھيت مينده کوي.

یوسلو خلور شپیتمه ماده:

د کربنونه بهر يا هغه عبارتونه چه په وهلو کربنو د پاسه ليکل شوي وى په متن کبنى وى که په حاشيه کبنى اعتبار نلري مګر هله چه دغه برخى خانګرۍ صورت د سند ورکوونکى امضا کړي او تصديق کړي وى او ياد محکمې په مخکنې امضا شنى.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانونون ٤٩

يوسلو پنخه شپييتمه ماده:

هغه عبارتونه چه د پورايل له پلوه د ټول يا خيني پور د رسيدلو په باب ليکل کيږي هله اعتبار لري چه پورايل ئى صحت مني.

يوسلو شپر شپييتمه ماده:

د اسى غير رسمي سندونه چه د دسوداگرو ترمنځ رواج وي او چال چلنډ پري کيږي په تجارتی محاکمو کښي چلېږي.

يوسلو اووه شپييتمه ماده:

د تلګرام پاڼه چه خوپوري ئى د اصل سره مخالفت ثابت نه شي، په تجارتی محاکمو کښي اعتبار لري، که چېرۍ ئى اختلاف لاره نو بیائى اصل چه ليپونکي امضاء کړي وي اعتبار لري خو هله نه! چه مقابل لوري دا ثابته کړي چه تلګرام جعلی دي.

يوسلو انه شپييتمه ماده:

د تجارتی دفترونو د محتوياتو اعتبار د تجارت د قانون سره سم محفوظ دي.

يوسلو نهه شپييتمه ماده:

هغه خواچه اصل سندئي په رسمي مقاماتو کښي وي او په دغه وجه ئى له بنود لو عاجزوی د محکمی په واسطه ئى راغوبنستلي شي، د هغه سند ضروري لګښت چه د کتلوا او تطبیق دپاره محکمی ته راغوبنستل کيږي په هغه چا دي چه په دغه سند تکيه کوي.

يوسلو اويايمه ماده:

هغه خواچه په پردي ڏي به يو سند محکمی ته بنبي، پدی مکلف دي تصديق شوی ترجمه ور سره جوخته محکمی ته وړاندی کړي که چېږي مقابل لوري يا محکمہ په دغه ترجمه قناعت ونکړي نو رسماً د محکمی له خوا د سندوال په لګښت د هغه ترجمى ته اقدام کيږي.

۵۰

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

یوسلو یو اویایمه ماده:

د ادعا خاوند په دی پردازی چه ددی لاتدی سندونو تصدیق شوی نقل اویا ئی په هر هغه صورت چه د محکمی له پلوه امر وشی محکمی ته وبنیسي.

الف: هغه ټول سندونه چه پخپله دعوی کی ئی پری تکیه کړي وی.

ب: هغه پانی او تیلګرامونه چه ددعوی په موضوع پوري تعلق لري..

یوسلو دوه اویایمه:

په هغه صورت کښی چه د محکمی له پلوه امر وشی د تجارتی دفترونو او حسابونو اصل او یا تصدیق شوی نقل راویستل هم ضروري دی.

یوسلو دری اویایمه ماده:

هغه سندونه چه په محکمہ کښی بنودل کېږي که مقابل لوری ئی خپل سند ونیسي او د سند بنودون وال هغه نه بیرته اخستلي شي او نه محکمی نه دا غوبنتنه کولاني شي چه دغه سند داسی وګنې چه هډوله سره نه و.

یوسلو خلور اویایمه ماده:

په تجارتی حسابونو او دفترونو باندی غور د محکمی د مجلس په مخکښی کېږي که چیری ليکلی سندونه او تجارتی دفترونه د محکمی د قضائی وندونه بهروی نو په هغوي باندی د (قضائی نیابت) په لارهم غور کیدی شي.

یوسلو پنځه اویایمه ماده:

محکمہ کولی شي چه که و غواړي د حسابونو غور په پوهايو باندی وکړي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۵۱

یوسلو شپر او یایمه ماده:

که چیری بنسول شوی سند په هغه چا پوری اوه نلری چه دده خلاف په هغه باندی تکيه شوی وی نو دغه سپری کولی شی چه ردئی کړي خو په کار دی چه د سند ردول په هغه لوړۍ خواب کښی چه د بنسول شوی سند په باب ورکول کېږي وشي.

یوسلو اووه او یایمه ماده:

د رد په مقابل کښی که د سند ثبتنخن خپل سند د مقابل لوري په سلاپرته واخلي نو محکمه په دغه دعوی کښی چه غور کوي په دغه سند باندی تکيه نشي کولی، خو که د سند ثبتنخن خپل سند بېرته وانخلي او سند په دعوی کښی تاثير لري محکمه کولی شی چه د دغه سند له مخه غور وکړي.

یوسلو انه او یایمه ماده:

که چیری محکمه د تحقیقاتو په نتیجه کښی په منکرو پوری د سند يه اوه لړو فیصله وکړي نو منکر له زرنه تردودو ززو افغانیو پوری په نقدی جزا او همدغه شان که مقابل لوري ددعوی د ځنډیدو له کبله غوبنتنه وکړي نو مقابل لوري ته د اووبنتی تاوان په جبیره چه اندازه ئی محکمه تاکی محکومیږي.

یوسلو نهه او یایمه ماده:

د دعوی د جربان په ټولو مرحلو کښی د سند د جعلیت ادعا کيدی شي که چیری د جعلیت ادعا د محاکمی د غونډله په وخت کښی وشي او ضروری ده چه کیفیتئی د دعوو ضبطولو په کتاب و خیزی او د ادعا په خاوند امضا کړي شي.

یوسلو اتیایمه ماده:

د جعلیت د دعوو وال د ادعا صورت د هغه مقابل لوري ته ابلاغېږي. مقابل لوري په دی پردي چه په لسو ورڅو کښی یا خو داسی ليکلې خواب ورکړي چه دغه سند بېرته اخلي او یا پري ودرېږي.

۵۲

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

د سند په بیتره اخستلو کنېي د مقابل لوری منبنت شرط دی.

يوسلو يواشيامه ماده:

تش د سند بیتره اخيستل د هغه د جعلیت دليل نه دي.

يوسلو دوه اتياميده ماده:

که چيرى د سند بنسودن وال ستند بيرته واخلی او یا په تاکلى نېتیه خواب ورنه کپي نو محکمه به د يو سل يو اوبيامي ماده د حکم له پاملرنې سره دغه سند دليلونو له منځه وباسی او که چيرى د سند بنسودن وال پخپل سند باندي ټینګ ودرېږي نو د محکمي منشي به په دری ورڅو کې د سند د جعلیت دعوه والل ته خبر ورکوي چه تر لسو ورڅو پوري هغه دليلونه چه د سند د جعلیت په باب پري تکيه لري محکمي ته ليکلی وراندي کړي.

يوسلو دری اتياميده ماده:

که چيرى محکمه د جعلیت دليلونو له رسيدونه پس د جعلیت په دعوى باندي غور په اصل دعوى کنېي تاثير ناك وګنې د جعلیت په دعوى باندي د غور کولو حکم کوي.

دمحکمي منشي په دری ورڅو کنېي د محکمي دغه فيصله دواړو خواو ته اوروی او د جعلیت ددعوى دليلونه د سند بنسودن وال ته ارجاع کوي او هغه پدې پوهوي چه په لسو ورڅو کنېي خپل ليکلی خواب محکمي ته وسپاري او ددغه خواب د رسيدونه پس د جعلیت په دعوى باندي د غور نېتیه دمنشي له پلوه دواړو خواو ته او رول کېږي.

يوسلو خلور اتياميده ماده:

په کار دی چه د سند بنسودن وال هغه اصل سند چه د جعلیت دعوى پرې شوی ده هماګه وخت چه پخپل سند باندي دو دريدو خبر محکمي ته ورکوي د رسيد په بدل کنېي د محکمي دفتر ته وسپاري

د تجارتی محاکم و اصول قانون

دغه سند د منشی په واسطه د محکمی په رئیس اواعضاو باندی ملاحظه او نبیانی او په محکمہ کښی خو ندی ساتل کېږي.

يوسل پنځه اتیايمه ماده:

که چیری د جعلیت دعوه وال په تاکلی موده کښی د جعلیت دليلونه محکمی ته ور اندي نه کېږي د جعلیت ادعا بي تاشيره کېږي او که چیری د سند بنودن وال د مقابل لوری له خوا د سند د جعلیت د دعوي په باب څواب ونه وائی. نو د محکمی له خوا جعلیت په دعوي باندی د غور دپاره نېټه تاکل کېږي.

يوسلو شپږ اتیامه ماده:

محکمہ د رسمي سندو نو د جعلیت په دعوي باندی د غور په باب د يوسل نهه پنځوسمی او يوسل شپیتمی مادی حکمونو ته پاملرنه ساتی، او د نورو سندونو د جعلیت په دعوي باندی د غور کولو په باب ددی قانون له يو سل نهه اتیايمی خخه واخله د يوسل شپږنوی یېي مادو. تر پایه پوری د حکمونو پاملرنه کوي او په هغه صورت کښی چه د جعلیت دليلونه مقع و ګنې د سند په جعلیت حکم کوي کني هیڅ، که چیری د سند په جعلیت باندی خپله فيصله صادره کېږي نو دغه سند دليلونو له منځه وباسي.

يوسلو اووه اتیامه ماده:

که چیری محکمہ د سند په جعلیت حکم ونه کېږي نو هغه خوا چه د جعلیت دعوي ئي کړي ده د پنځوسمو و نه واخله تر دری زرو افغانیو پوری په نقده جزا او همدغه شان د مقابل لوری په غوبښته دغه ته د ټول اوښتی تاوان په ورکړه چه محکمی ته ثابت شی محکومېږي.

يوسلو انه اتیامه ماده:

د جعلیت ددعوي په باب د حکم صادرې دلو نه پس هغه ټول سندونه او لیکنی چه د جعلیت ددعوي لاندی راغلی بنودن وال اویا هغه مرجع ته چه دغه سندونه تری لاس ته راوستل شوی دی د يوسل اووه

٥٤

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

اتیا او یو سل نه نوی مادو حکمونو له پاملنی سره سم د رسید په بدل کښی بیرته ورکول کېږي.

یوسلو نهه اتیايمه ماده:

د تجارتی محاکمو هیڅ مامور او کاروالادا حق نلری چه په کومو سندونو باندی چه د جعلیت دعوی شوی ده د هغو مشنی اشخاصو ته ورکړي مګر هله چه د محکمی رئیس اجازه وکړي او په دغه صورت کښی هم د مشنی په خنډه کښی خړګند ولیکل شی چه پدی سند باندی د جعلیت دعوی شوی ده.

یوسلو نوی یمه ماده:

که چېږي په یو سند باندی د جعلیت دعوی په تجارتی محاکمو کې ثابته شی نو تورن او د هغه ملګری د جزایی تعقیباتو دیاره خپلو مراجعته سپارل کېږي.

یوسلو یونوی یمه ماده:

د جعلیت د دعوی په موضوع کښی د یو سند د اعتبار په پدی چول غور کېږي:

۱: په لیک امضا مهر او گوته باندی د وھلو، توپلو او د دغی نورو په ملاحظه کړه کتنه.

۲: د لاجه ایز سندد لیک او امضا سره د یو بل داسی مماشل سند مخامنځ کول چه د هغه په اصالت باندی د محکمی باور وي.

۳: د داسی خبرګر ندو او شاهدانو نه تحقیق کول چه دهغو د اطلاعاتو او معلوماتو له مخه د سند صحيح او غلط معلومیدی شي.

۴: د دغه سند له مفاد سره د نورو هغو سندونو او دلیلونو تطبیق کول چه د هغو په اصالت باندی د محکمی باور وي.

د نورو سندونو سره د سند د تطبیق کولو په باب داسی سندونه خوبنول په کار دی چه مقابل لوړی ئى منی او یا ئى صحت محکمی په نزد ثابت وي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

۵۵

یوسلو دوه نوی یمه ماده:

محکمه هغه شاهدان چه د شاهدی له مخی ئى په سند کبni امضا وي کپي وي يا هغه کسان چه د لیکللو په وخت کبni ئى د لانجه ايز سند لاس لیکيدل يامهریدل ليدلى وي او دغه شان هغه کسان چه د هغو اطلاعاتو او معلوماتونه د حقیقت خرگندیدل ممکن وي را غواپى او خبرى ئى اوریدل کېرى.

یوسلو درى نوی یمه ماده:

د سندونو د لیک امضا او مهر د تطبيق کولو په کار کبni هغه لیکنى اساس نیول کېرى چه دواپه خوا وي ئى په خوبنولو کبni اتفاق وي او كه د دواپه خواو اتفاق نه ئنو بىا دا لاندى لیکنى د تطبيق دپاره اساس نیول کېرى:

الف: په رسمي سندونو کبni لیک امضا مهر او گوتە.

ب: هغه لیک، امضا، مهر او يا گوتە چه په دعوى پورى په مربوطو پانيو کبni د محکمی په وپاندى لیکل شوي، امضا شوي، مهر شوي او گوتە شوي وي.

ج: په مربوطو چارو پورى په متعلقو لیکنو کبni د رسمي کسانو او ملي مؤسساتو د کاروالاۋ لیک يا امضا.

د: هغه عادي سندونه چه د هغى د لیک، امضا، مهر او گوتە په صحت باندى مخکبى اعتراف شوي وي.

یوسل خلور نوی یمه ماده:

كچىرى هغه سپى چه د سند لیک، امضا، مهر او گوتە په ده پورى ترپ شوي ژوندى وي د لیک د غوبنsto دپاره راostل كېرى.

یوسل پنځه نوی یمه ماده:

كچىرى هغه پانى او لیکنى چه د تطبيق دپاره اساس نیول کېرى په یوه دولتى اداره يا ملي مؤسسه کبni وي نومورى اداره او مؤسسه

۵۶

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

مکلفه ده چه د محکمی په حکم ئی محکمی ته راولیبری نود مطلب پوره کیدونه پس هماگه اداري ته د محکمی له خوالیبل کیبری.

یوسلو شپننوی یمه ماده:

که چیری دغه پانی او لیکنی د محکمی د قضائی وند نه بهروی او راولپ ئی گران وی نو بیا د تطبیق کاره قضائی نیابت په لرہ سرته رسپری.

یوسلو اووه نوی یمه ماده:

که ضرورت پیبن شی محکمه د لیک، امضا، مهر او گوتی کره کتنه ددی قانون له حکمونو سره سم پوها نو ته سپاری.

یوسلو اته نوی یمه ماده:

که چیری تورنی او دغسی نور په یو سند کښی موجود وی نو دا خبره ددغوو ضبطولو په کتاب خیزی او په بنودن وال امضا کیبری او که چیری د سند بنودن وال دامضا کولو نه چده وکړی نو دغه کیفیت ددعوو ضبطولو په کتاب کښی ثبیتری او د سند په باب ددی قانون د حکمونو په باب ددی قانون د حکمونو سره سرم اجرآت کیبری.

یوسلو نهه نوی یمه ماده:

د یو سند د جعلیت په باب د محکمی د فیصلی د قطعی کیدو نه پس د محکمی د حکم لنډیز سنده لندی لیکل کیبری او دغه سند د محکمی د رئیس له پلوه په خاص مهر باطلیبری.

نهم فصل اقرار

دوه سومه ماده:

کله چه یو خوک په یو داسی شی اقرار وکړی چه په ده باندی یو حق ثابتوي دده دا اقرار ددغه حق د ثبوت د پاره کافې ګنل کیبری

د تجارتی محاکم و اصول قانون

۵۷

دوه سوه یوومه ماده:

که چېرى اقرار د محکمی په وړاندی ددعوی د جريان په وخت کښي او یا د هغۇپانونه په یوه کښي چه محکمی ته وړاندی کېږي وشی دا په محکمه کښي اقرار دی او اعتبار لري، او هغه اقرار چه محکمی نه بهر وشی اعتبار نلري مګر هله! چه واقعیت ئی ددي قانون له حکمونو سره سم ثابت شی.

دوه سوه دوهمه ماده:

په کار دی چه اقرار لکه ددعوی په باب د تورو اظهاراتو په شان د محکمی د منشی له خوا ددعوو ضبطولو په کتاب وخيزی او په مقر امضا شی.

دوه سوه درېیمه ماده:

په یو داسی حالت باندی د وکیل اقرار چه دده په مؤکل باندی یو حق ثابتوي د مؤکل د خپل اقرار په شان ددي فصل د حکمونو سره سم اعتبار لري خو پدی شرط چه وکیل ته په وکالت لیک کښي دا واک ورکړي شوی وي.

لسم فصل قضائي نيا بت

دو سوه خلورمه ماده:

په هغۇپېښو کښي چه دا ضروري وګنله شی چه په دليلنو باندی غور د شاهدانو اوريده، پوهانو ته رجوع کول او یا نور داسی قانوني اجرآات د هغى قضائي محکمی د ونډنه بهر وشی چه د اصل ددعوی په کتنه مکلفه ده نو دا محکمه کولی شی چه په دغه باب یو بلی محکمی ته نيا بت ورکړي چه تحقيقات او ضروري اجرآات وکاندی او صدق شوی شکل دی هغى محکمی ته چه نيا بت ورکول راوليږي.

دتجارتی محاکمو د اصولو قانون

دو سوه پنځمه ماده:

په هغو پیښو کښی چه دا ضروری وي چه تحقیقات د افغانستان نه بهره وشی محکمہ کولی شي چه د افغانستان او بهرنو دولتونو ترمنځ د موجودو تروونو په اساس او که دا نه وود بین الدول حقوقی مقرراتو په اساس د هغه مملکت محکمی ته چه دغه تحقیقات ئی په خاوره کښی کیدل په کار دی نیابت ورکړي چه تحقیقات وکړي او یو کړه شوی شکل ئی افغانی تجارتی محکمی ته راولېږي.

دوه سوه شپږمه ماده:

افغانی تجارتی محکمی کولی شي چه د افغانستان او بهرنیو دولتونو ترمنځ د موجودو تروونو سره سم او که نه وود بین الدول حقوقی مقرراتو په اساس هغه نیابت چه د بهرنیو ملکنو او د محکمو له پلوه د شاهدانو د اوريدينۍ یا تجارتی دعوی په باب د نورو تحقیقاتو د پاره ورکول کېږي ومني.

دوه سوه اوممه ماده:

د قضائی نیابت په اجراکولو کښی د غور لازی چاری د هغه خای د قانون تابع دي چه تحقیقات پکښی کېږي

یوولسم فصل حکمیت

دوه سوه اتمه ماده:

هغه کسان چه د دعوی سوروولو اهلیت نلري د څيلو اختلافونو د اوړولو دپاره که دغه اختلافونه په تجارتی محکمو کښی پور ته شوی وي که نه وي کولی شي چه محکمی د حکم صادریدو نه مخکښی د یویاخو تنو حکمیت ته مراجعه وکړي.

دتجارتی محاکمو داصولوقانون ۵۹

دوسه نهمه ماده:

دواړه خوا وی کولی شی چه په اصل عقد یا په ځانګړی تړون کښی دا په غاړه و منی چه که اختلاف پیښ شو نو حکمیت ته مراجعيه کوي.

دوه سوه لسمه ماده:

که په هغه ځانګړی تړون کښی چه دواړو خوا ټه هغه له مخه د خپلو اختلافونو او ارولو دپاره د حکمیت اساس منلي دی په کوم تاکلی حکم یا حکمانو باندی روغه جوره راغلی وی نوبیا په دغه باب ددي تکو مراعاتو ضروري دی:

الف: په خرگند صورت ددواړو خواو حکم او حکمانو د هویت او مشخصاتو بیان.

ب: د هغې لانجه ایزی موضوع بیان چه د حکمیت له لازی ئی اوارول په کار دی.

دوه سوه یوولسمه ماده:

که چیری دواړوو خوا ټه په اصل عقد یا په ځانګړی تړون کښی خپل حکم یا حکمان مخکښی نه وی تاکلی دوی کولی شی چه بیا وروسته د دواړوو خواو و په اتفاق دا کار وکاندی او هر کله که د دواړوو خواوو ترمنځ د حکم په تاکلو اتفاق را نشي نوبیا د حکم تاکل د محکمی کار دی.

دوه سوه دوولسمه ماده:

که چیری داسی وی چه د اصل عقد یا ځانګړی تړون له مخه په کار وی چه له یوه نه زیات حکمان و تاکل شی خونه ئی شمیر معلوم وی او نه نومونه نو دواړه خوا وی به یو یو حکم نیسي او دواړه حکمان به یو دریمګړی حکم خوبنسو، که چیری دغه دواړه حکمان په یوه هفتنه کښی د دریمګړی حکم په ودرولو بریالی نشي نو محکمه به دریمګړی حکم تاکی.

دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه دیار لسمه ماده:

په لاندی پیښو کښی هم حکم د مریوطی محکمی له خوا تاکل کېږي:
الف: په هغه صورت کښی چه د دواړو و خوا ئترمنځ د اختلافونو
اوړولو کار د تړون له مخه یوه حکم ته راجع شوی وي خو دواړه خوا
وي په یوه حکم باندی اتفاق ونه کړي شي.

ب: که چېری د یوی خوا حکم يا استعفا وکړي يا ومری او یا د
حکمیت اهلیت له لاسه ورکړي او د هغه خوا دا ونه کړي شي چه د
حکم د استعفا یا مړینې له نېټې نه لس ورڅي وروسته د هغه عوض
وتاک.

ج: په ټولو هغه پیښو کښی چه دواړه خوا وي د اصل عقد يا ځانګړۍ
قرارداد يا ددی قانون د حکمونو له مخه د حکمانو په تاکلو مکلف
وي او یوه خوائی د خپل مقابل لوړی له خوا د حکم په تاکلو باندی د
خبریدونه لس ورڅي پس خپل حکم ونه تاکلی شي.

دوه سوه خوار لسمه ماده:

په هغه پیښو کښی چه محکمه ددی قانون له حکمونو سره سم حکم
خوبنېو په کار دی چه محکمی ته د خومره شمیر ضرورت وي چه د
هغه نه په دوه هومره شمیر کسانو کښی د پچې له مخه حکم يا
حکمان وتاک.

دوه سوه پنځلسنه ماده:

حکم يا حکمان پدی پره دی چه په اصل عقد يا ځانګړۍ تړون کښی
خومره موده چې نبودلی شوی وي په هغه کښی د ننه د ننه خپله
فیصله صادره کړي او که په اصل عقد يا ځانګړۍ تړون کښی د
مودی یادونه شوی نه وي نو حکم يا حکمان پدی پره دی چه د هغه
نېټې نه وروسته چه ټولو حکمانو د حکمیت د منلو لیکلې خبر
ورکړي وي په دوه میاشتو کښی خپله فیصله صادره کاندی.

۶۱ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه شپا پسمه ماده:

محاکمه دا کسان د حکم په حیث تاکلی نه شی مگر هله ئی تاکلی
شی چه دواړه خوا وی پېږي سلاشی:

الف: هغه خوک چه په دعوی کښی بنيګروال وي.

ب: هغه خوک چه به دعوه والو کښی له یوه سره د لومړی درجی نسبی
یا سببی نزدیکت لري.

ج: هغه خوک چه د یوی خوا وکیل یا ده ګه په چارو بوخت وي او یا
دعوی یو خوا د ده په چارو اخته وي.

د: هغه خوک چه د یو دعوه وال میراث خوری.

ه: د دری ګونو تجارتی محاکمو رئیسانو او غږی او د هغوي په ونډ
کښی د دولت مامورین.

دوه سوه اوهه لسمه ماده:

هغه حکم چه محاکمه ئی ددی قانون د دوه سوه دیار لسمی مادی د
دوهمی او دریمي فقری سره سم تاکی د دوه سوه شپا پسمی مادی له
حکمه مستثنی دی.

دوه سوه اتلسمه ماده:

حکمان د حکمیت منلونه وروسته د استعفا حق نه لري مگر هله چه
معقول عذر ولري لکه سفر ناروغری او داسی نور.

دوه سوه نولسمه ماده:

که چېږي حکمان په تاکلی نېټیه خپله رایه ورنه کړي د دوی د حکمیت
واک پای ته رسیبې او د دواړو خواود سلاکیدو په صورت کښی
نوی حکمان خوبنول کېږي.

دوه سوه شلمه ماده:

په کار دی چه دواړه خوا وی هغه سندونه او مدارک چه لري ئی،
حکمانوته ورکړي او حکمان هم کولي شی چه له دوی نه ضروري
پونستني ګروېښی وکاندي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دوه سوه یویشتمه ماده:

که چیری دواړه خوا وی د حکمیت د لري کیدو دپاره ليکلی غوبښنه وکړي نو حکمیت له منځه خي.

دوه سوه دوه یویشتمه ماده:

که د دعوى د دوه طرفونو نه یو مرشى د هغه قانوني وارشان ددغه مرپی د حکم په ظای بل حکم ودرولی شي.

دوه سوه درويشتمه ماده:

په کار دی چه د حکم را يه غوته پريکړي او مدلله وی.

دوه سوه خلیرو یویشتمه ماده:

که حکمان ډېر وی نورايه ئي د رايو د اکثریت له مخه اتخاذ کيږي.

دوه سوه پنځو یویشتمه ماده:

د حکمیت د را يه له حاصليدو وروسته د محکمی منشي اصل را يه د محکمی د رئيس او غړو له ملاحظي تیروي او بیا ي ددغو د ضبطولو په کتاب کښي ثبتوی که چیري د محکمی ډاډ په دی خبره راشي چه د حکمیت را يه ددی قانون په احکامو برابره صادره شوی ده نو هغه تر بحث لاندی اختلافونو داوارولو یه باب قاطمه ګنې او د هغې په اساس خپله فیصله صادروي، ورپسی فیصله ليکونه دواړو خوا ټنه سپارل کيږي او اصل را يه د محکمی په دفتر کښي ساتل کيږي.

دوه سوه شپږ یویشتمه ماده:

په دی لاندی پینېو کښي د حکمیت را يه اعتبار نه لري:

الف: چه د حکمیت را يه د مملکتى قوانینو نه مخالفه وي.

ب: چه حکم د حکمیت موضوع پرېبنې او د داسې مطلب په باب ئى خپله را يه خرگنده کړي وی چه د حکمیت موضوع نه وي.

۶۳ ..... دتجارتی محاکمو داصولو قانون

ج: چه د حکمیت رایه د حکمیت له مودی تیریدلو وروسته صادره شوی وي.

د: چه د حکمیت رایه د هغه رسمي سندونو له محتوياتو سره مخالفه وي چه د تجارتی محکمی په دفتر ختلی وي.

دوه سوه اووه ويشتمه ماده:
که چېرى د حکمیت په رایه کښي هم د حکمیت موضوع او هم پکښي داسې بل مطلب وي چه له دغې موضوع نه بهر وي نوله موضوع نه د بهرنې مطلب په باب د حکمیت رایه اعتبار نه لري.

دوه سوه آنه ويشتمه ماده:
د حکمانو حق الزحمه نیم په نیمه د هری خوا په غاره ده، خو هله نه، چه که د حکمیت په ترون کښي د حق الزحمي ورکولو دپاره بل ترتیب نیول شوی وي.

دوه سوه نهه ويشتمه ماده:
هغه دعوی چه د افلاس او دیواله کيدو په باب وي حکمیت ته نه شي راجع کيدي.

دوه سوه دېرشمہ ماده:
د حکمیت په رایه او نظریه کښي په کار دی چه ددي تکو خیال وسائل شي.

الف: د لیحه ایزی موضوع خرگندتیا.

ب: ددعوی د بنیاد او د محکمی د هر قسم لګښت او محصول په باب د حکم غوته پریکړي رایه.

ج: د حکمیت نېټه او د تاکلو حکمانو امضانو وي او د هغوی د پتو خرگندونه.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دولسم فصل په دليلونو غور او د تحقیقاتو ختم

دوه سوه يو د پرشمه ماده:

ثابتولو د هغه چا وظيفه ده چه د يو حق يا يو حالت دعوي کوي.

دوه سوه دوه د پرشمه ماده:

اثابت په هغه دليلونو کيږي چه په دی قانون کښي ياد شوي دي ددي
قانون د نورو حکمونو له پاملنۍ سره د اثابات په باب دليلونه په دی
تریتب غوره کيږي:

الف: اقرار.

ب: سنده.

ج: شاهدي.

دوه سوه دری د پرشمه ماده:

د يوی دعوي د ثبوت دپاره په بریدونو کښي د ننه په تجارتی رواج او
چال چلنډ باندی تکيه کولی شي.

دوه سوه خلور د پرشمه ماده:

محاکمه یو اخی په هغه دليلونو غور کوي چه د دعوي دواړو خواو پیش
کړي او دا نه شي کولي چه يوی خواته کوم بنودلی دليل د وړاندی
کولو دپاره تلقین کړي او هغه تحقیقات چه محاکمه ئي د محاکمې د
جريان په وخت کښي د موضوع د خرگندیا دپاره ضروري و ګنې لکه
د شاهدانو اوريده او نور د دليل تلقین نه ګنل کيږي.

دوه سوه پنځه د پرشمه ماده:

په دليلونو باندی غور د محکمې په غونډه ګښي کيږي که چيرى د
غور په وخت کښي د موضوع د تحقیق او تشخیص دپاره د دواړو
خواو يا دیوی خوا يا د نورو کسانو راغونېتل ضروري و ګنل شي
محاکمې ته راغونېتل کيږي.

۶۵ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه شپړ دېرشمه ماده:

هغه ټول سندونه چه دواړه خوا وی ئى محکمی ته بنبېي د محکمی له خوا له کتل کیدو نه پس ددعوو ضبطولو په کتاب کښي ثبتيږي او اصل ئى د رسید په بدل کښي بېرته خاوندانوته ورکول کېږي.

دوه سوه اووه دېرشمه ماده:

دلیلونو د اوريدنۍ او ورباندی د غور کولو نه وروسته محکمه دواړو خواوته د تحقیقاتو ختمیدل اوروی بیا د حکم اورولودپاره ورڅ او ساعت تاکۍ، کدا خبر ددعوو ضبطولو په کتاب خیزوی او دعوه والوته ئى اور وی.

دوه سوه انه دېرشمه ماده:

په کار دی چه د محکمہ د تحقیقاتو د ختم له اعلامه و روسته په شلو ورڅو کښي د ننه خپل حکم صادر کړي او فيصله ليکونه دواړو خواوته وسپاري.

دوه سوه نهه دېرشمه ماده:

په کار دی چه د محکمی په حکم کښي دا لاندی تکی درج وي:

الف: ددعوی د دواړو خواو او دهغوي د وکیلانو نومونه او پوره پېژندنه.

ب: د حکم نېټه.

ج: د هغې محکمی نوم چه حکم صادروي.

د: د حکم لاندی د محکمی د رئیس او غړو نومونه.

ه: لکه محکمی نه ددعوه والو دغوبښتنی او دعوى موضوع.

و: ددعوی د دواړو خواو دلیلونو او مستنداتو لنډیز.

ز: هغه دلیلونه چه محکمہ پری د حکم په صادرولو کښي تکیه کوي.

ح: ددي خبری څرګندتیا چه د محکمی دصکوکو محصول او نور لکښتونه د چا په غاره دی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دوه سوه خلوپښته ماده:

په کار دی چه د محکمی حکم خرگند او غوت پریکپی وي.

دوه سوه یو خلوپښته ماده:

د محکمی رایه پت په پتې نیوں کېږي او د قضائی ډلی د امضانه پس د حکم شکل غوره کوي او په بېکاره دواړو خوا ټه اورول کېږي.

دوه سوه دوه خلوپښته ماده:

د محکمی رایه د اتفاق یا اکثریت په اساس نیوں کېږي د محکمی رئیس لوړۍ له غړونه بیل بیل رایه اخلي او پولونه وروسته خپله رایه خرگندوی.

دوه سوه دری خلوپښته ماده:

د محکمکی رئیس هم یوه رأیه لري.

دوه سوه خلور خلوپښته ماده:

په کار دی چه د محکمی حکم ددعوو ضبطولو د کتاب د جرياناتو سره یو خای د حکم اورولو نه په شلو ورڅو کښی د ننه د محکمی د منشی له پلوه ددعوی دواړو خوا ټه شمیر په رسمي فيصله ليکونو کښی درج شی او د محکمکی د رئیس او غړو له امضانه او د تاکلی محصول د اختیلوا نه پس د داسی رسید په بدل کښی چه تاريخ پری وهل شوی وي دعوه والوته وسپارل شي.

دوه سوه پنځه خلوپښته ماده:

د فيصله ليکونو او رول او سپارل د هغه قاعده سره سم کېږي چه ددي قانون د اورونې په فصل کښی تاکل شوی دي.

دوه سوه شپړ خلوپښته ماده:

که چېږي د دعوی یوه خوا یا وکیل یی د کوم معقول عذر نه د محکمکو تاکلو غونډوته را نه شی او یا راشی خود محکمکی د پوبنتنو جواب ونه واېن نو که د هغه د اعتراضونو او دفعه صورت ددعوو

۶۷ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

ضبطولو په کتاب کنېی رسول شوی وی که نه وی محکمه د مقابل لوری په غوبښته د غایب د حاضرولو دپاره یوه موده چه له دوو میاشتونه به کمه او له خلورو میاشتو به زیاته نه وی تاکلی او په را دیو او یو محلی اخبار کنېی ئی خپروی، که چیری غایب شخص په دغه تاکلی موده کنېی محکمی ته خان ونه رسماوه محکمه واک لری چه د مقابل لوری د بنودلو سندونو او قانوني موادو په تکیه خپل حکم د هغه پس صادر کړي.

درېیم باب د مرافقی غوبښته مرحله لومړۍ فصل **هغه حکمونه او فيصلې چه مرافقه پری غوبښتل کیدی شي**

دوسوه اووه خلوپښتمه ماده:
د تجارتی ابتدائیه محکمو نه په صادر شوو حکمونو عموما مرافقه غوبښتل کېدی شي بی له هغه حکمونو چه استثنایي په قانون کنېی خرگنده بنودل شوی وی.

دوه سوه انه خلوپښتمه ماده:
د تجارتی ابتدائیه محکمو په دی لاندی حکمونو بآندی مرافقه نه شي غوبښتل کېدی:
الف: د ابتدائي تجارتی محکمو هغه حکمونه چه یوازی په پیسوسوши او له دوو ززو افغانیو کمی وی.
ب: هغه حکمونه چه د محکمی په مخکبئی په اقرار باندی تکیه شوی وی.
ج: هغه حکمونه چه د دی قانون سره سم د حکمیت یادروغی جوړی د نظریې په اساس صادر شوی وی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دوه سوه نه خلوپښته ماده:

په اصل موضوع باندی په هیچ یوه فیصله بی له حکمه مرافعه نه شی غوبنېتل کیدی، دا لاندنی صورتونه مستشنا دي:
الف: د دعوى د نه اوږيدلو فیصله د محکمی د صلاحیت د نه لرلو یادو خوت تیریدو په اساس.

ب: د دعوى د یوی خوا دا هليت نه لرلو فیصله.

ج: د محکمی دیو غری د رد غوبنېتنی د نه متنلو فیصله.

دوه سوه پنځوسمه ماده:

څوک چه مرافعه غواړي په دی پردازی چه مرافعی محکمی ته د خپل غوبنېتن لیک سره یو خای د ابتدائیي محکمی د فیصله لیک یا حکم اصل یائی مثنا و پراندی کړي.

دو هم فصل د مرافعی غوشتلو موده

دوه سوه یو پنځوسمه ماده:

د ابتدائيي محکممو په حکمونو او فیصلو باندی د مرافعی غوبنېتلو موده د حکم داورو لو او یا فیصله کيدلو له نېټې خخه دوه میاشتی .
د

دوه سوه دوه پنځوسمه ماده:

هغه کسان چه د حکم داورو لو او تفهیم په وخت په محکممه کښی حاضروی نو داورو لو او تفهیم کارد دعو وضبطولو په کتاب کښی کیدی او له دوی نه استحضاری اخستله کېږي د هغوي په باب چه داورو لو په وخت په محکممه کښی حاضر نه وي د اورو لو کار د دی قانون داوهه اتیا، اته اتیا او نه اتیا مادو د حکمونو سره سم کېږي.

دوه سوه دری پنځوسمه ماده:

که چېږي په دوه سو یوپېنځوسمه ماده کښي د بسodel شوي مودي د تير یدونه پس د مرافعه غوبښته شوي وي او مرافعه محکمه د غوبښته نه منلو او د دعوي اد نه اوريدلو حکم صادره وي.

**درېبیم فصل
مرافعوی غور**

دوه سوه څلور پنځوسمه ماده:

مرافعوی غور په غوبښته کېږي دا غوبښته په مدعى يا مدعى عليه د دوى وکیلان يا قانوني نامايندگان په کابل کښي پخپله تجارتی مرافعه محکمی ته وراندي کوي.

دوه سوه پنځه پنځوسمه ماده:

په کار دی چه د مرافعه محکمی منشي د غوبښته درسيدو سره سم د غوبښته محتويات پخپل دفتر کښي ورسوي او غوبښتووال ته داسي رسيد ورکړي چه پکښي ده نوم، د مقابل لوري نوم او د غوبښتن ليک د رسيدو نېټه وي او په هغه ټولو پابنو باندی چه د غوبښتن ليک سره اړه لري د اخستلو نېټه ولیکي دانېټه د مرافعه غوبښته ابتدا ګنله کېږي.

دوه سوه شپېنځوسمه ماده:

په کاردي چه د مرافعه غوبښته په ليک کښي داتکي قيدشي:
الف: د مرافعه د غوبښتووال نوم مکمل شهرت او پته ئي.

ب: د مقابل لوري نوم، مکمل شهرت او پته ئي.

ج: که دو اړه خواوي يا یوه یسي وکيل لري نود وکيل نوم مکمل شهرت او پته ئي.

٧٠

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

- د: د هغه حکم یا قرار لنډی په چه په هغه باندی مرافعه غوبنتل شوی وی.
- ه: د ابتدائیه محکمی د هغه حکم یا قرار نبیله چه مرافعه پری غوبنتل شوی وی.
- و: د هغى ابتدائیه محکمی نوم چه حکم یا اقرار ئى صادر کړي وی.
- ز: د مرافعى غوبنتنی د ادعا شرح او ورسه د مدعاد اندازی او نورو مشخصاتو خرګندتیا.
- ح: د ابتدائیه محکمی په فیصله باندی مرافعوی اعتراضونه.

دوه سوه اووه پنځوسمه ماده:

- په کار دی چه د الاندی پانی د مرافعى د غوبنتن لیک سره یو خای مرافعه محکمی ته وړاندی شی:
- الف: د وکیل وکالت لیک که د مرافعى غوبنتنواں وکیل لري.
- ب: د هغو سندونو نقل چه د مرافعى غوبنتنواں پری تکیه کوي.
- ج: د ابتدائیه محکمی د هغه حکم یا قرار اصل یا مثنی چه پری مرافعه غوبنتل شوی وی.

دوه سوه اته پنځوسمه ماده:

- د مرافعى غوبنتنی غوبنتن لیک او ورسه ضمیمه پانی له رسیدو نه پس په خپل وارد مرافعه محکمی مجلس ته وړاندی کېږي. که چېږي د محکمی مجلس دعوى داوریدو ورونه ګنله نو په نه اوږيدو ئى حکم کوي او که د عوى ئى داوریدو په بلله نو غوبنتن لیک ورسه ضمیمه پانی د مدعى یا د هغه د وکیل له پلوه د محکمی د منشی د خارنی لاندی د دعوو د ضبطو لویه کتاب کښی رسیبې او ترې لاندې د مدعى یا د هغه د وکیل امضا مهر یا ګوته لګول کېږي.

۷۱ ..... دتجارتی محاکمو داصولوقانون

دوه سوه نهه پنځوسمه ماده:

په کتاب کښی د غوبېتن لیک او ورسره پانو د ختنو نه پس د دعو و ضبطولو د کتاب محتويات د دفعي د پاره مقابل لوری ته بسودل کېږي چه د محکمی د ننه پری منشي په محکښی ئاخ پوه کړي او جوابونه تیار کاندی مقابل لوری د غوبېتن لیک او دوه د سره پانو نقل په دی ماده ګښی د راغلو شرطونو سره سم د دعوی ضبطولو له کتابه اخستی شي.

دوه سوه شپیتمه ماده:

مقابل لوری یابي وکيل په دی مکلف دی چه د دعوو ضبطولو په کتاب کښی د غوبېتن لیک او ورسره پاټولیدلو نه لس ورځي وروسته د مدعى د اعتراضونو د دفعي د محکمی د منشي د خارني لاندی دردعاوو ضبطولو په کتاب کښی ورسوی او تراندی امضاو کړي یا مهر او یا ګوته ولګوې.

دوه سوه یوشپیتمه ماده:

د دعواو ضبطولو په کتاب کښی د اعتراضونو د فعو او ددواړو خواو د موجودو سنډونو د ختلونه پس د محکمی له خوا په کشاله باندی دغورکولو ورڅ او ساعت تاکل کېږي دعوه والوته او رول کېږي او له دوی استحضاری اخستله کېږي چه په تاکلی ورڅ او ساعت د محکمی غونډی ته ئاخ راو رسوی.

دوه سوه دوه شپیتمه ماده:

هغه نوی دغوى چه په ابتدائيه کښي نه وي د مرافعى په دوران کښي نه اوږيدله کېږي، د بدل اجاري، کرائي او هغه تاوان د عوی چه د مرافعى غوبېتنووال ته دغور په وخت یادابتدائيه محکمی د حکم له صادر يدو وروسته اوښتی وي نوی دعوا نه ګنله کېږي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دوه سوه دری شپیتمه ماده:

تولی هغه محاکماتی قاعدي چه د دی قانون د حکمونو له مخه په ابتدائي تجارتی محکمو کښی جاري دی په مرافعه محکمو کښی ئی هم خیال ساتل کيږي، خو په هغو ځایونو کښی چه د قانون له پلوه د هغو په باب خرگند خاص مکلفيت تاکل شوي وي.

دوه سوه خلورشپیتمه ماده:

که چيری مرافعه محکمه دغور په نتيجه کښی د ابتدائيه محکمي حکم د قانون په حکمونو برابر و مومني نو دهغه تاييد کوي دغه حکم ماتوي او په خپله په دغه موضوع کښی نوي حکم صادر وي دغور په باب د مرافعه محکمي په صلاحیت کښی هغه حالات هم شامل دي چه مربوطی ابتدائيه محکمي په خپل حکم کښي دواړو خواوو د دعوي د يوي برخى په باب هيڅنه وي ويلی او يادا چه د مرافعو غور په جريان کښي د دعوه والوله خوا د ثبوت نوي وسيلي مرافعه محکمي ته وړاندې شي.

دوه سوه پنځه شپیتمه ماده:

که چيری مرافعه محکمه د مرافعو غور په وخت د ابتدائيه محکمي په فيصله کښي د حسابي سهوي يا به اعدادو کښي د تيرو تني يا له قلمه د خينو داسې ارقامو او قلمونو له پاتي کيدو پر ته چه د حکم لاندی راخي او اثبات ئي شوي وي کوم بل داسې نقض و نه مومني چه د حکم د ماتيدو سبب کيږي نو دغه حکم سهوي او دهغه په تاييد فيصله صادروي.

دوه سوه شپړ شپیتمه ماده:

د غور د ختميدو نه پس چه ددې باب له حکمه سره سه کيږي که چيری لاجه ايزه موضوع د فيصله صادرولو د پاره تياره او سپينه وه او د دعواه والونه د نورو پوبنتنو اووضاحت غونښتنو ضرورت نه ؤ نو مرافعه محکمه د تحقیقاتو ختم او روی، د حکم او رولو دپاره ورخ او

د تجارتی محاکمو د اصولو قانونون ٧٣

ساعت تاکی، موضوع د دعوو د ضبطولو په کتاب رسوی او دغوه وال خبروی چه په تاکلی وخت محکمی ته ئان ورسوی. په کاردي چه د تحقیقاتو د سرته رسیدونه پس په لسور خوکښی حکم و اوروپی شی.

دوه سوه اوهه شپیتمه ماده:
د مرافعه محکمی درائی په تکل د حکم یا قرار په اورولو کښی د دی قانون د دوه سوه نهه د پرشمی او دوه سو پتّخه خلوېښتمی مادی د حکمونو پاملننه کېږي.

خلورم باب
تمیز غوبنتنه
لومړۍ فصل
هغه حکمونه او قارونه چه تمیز پري غوبنتل کیدی شی

دوه سوه اته شپیتمه ماده:
هغه حکمونه چه د مرافعه محکمی له پلوه صادرېږي تمیز پري غوبنتل کیدی شی خو په هغو حالاتو کښی نه: چه دغه قانون ئى استشنا خرګنده کړي وی.

دوه سوه نهه شپیتمه ماده:
پدی لاندی حکمونو تمیز نه شی غوبنتل کدي:
الف: د مرافعه محکمی هغه حکمونه چه یواځی په پیسوشوی وی او له خلورو ززو افغانیو کم وی.
ب: د مرافعه محکمی تبول هغه حکمونو چه د محکمی په محکښی د شوی اقرار په اساس شوی وی.

دتجارتی محاکمو داصولوقانون

ج: هغه حکمونه چه د یوه یا خوتنو مصلحو یا حکمانو په را یه تکيه لری او دغه را یه ددی قانون د اصلاح او حکمیت دبر خود حکمونو سره سم قاطعاً گلیله شی.

دوه سوه اویایمه ماده:

هیخ قرار په بواخنی ډول د تمیز غوبښتنی وړه نه دی مګر هغه چه دی قانون په بنکاره مجاز کړي وي.

دوه سوه یو اویایمه ماده:

دا لندېنی قرارونه په خانګړی صورت د تمیز غوبښتنی وړدی:

الف: هغه قرار چه مرافعه محکمه ای د دعوی په غور باندی د څلی نا صلاحیتی په باب صادروي.

ب: هغه قرا چه مرافعه محکمه ئی د یودعو، والل په نااھلیتی باندی صادروي.

ج: هغه قرار چه مرافعه محکمه ئی د دعوی د رد او نه اوریدنی په باب صادروي.

د: هغه قرا چه مرافعه محکمه ئی د یو غړی دردله پاره د یو اعتراض د نه منلو په باب صادروي.

دوه سوه دوه اویایمه ماده:

د تمیز غوبښنوال پدی پړدی چه د تمیز د غوبښن لیک سره یو خای د تجارتی د ابتدائیه او مرافعه د حکمو اصل فیصله لیکونه یا قرارونه او یائی مشنی د تمیز محکمی ته وړاندی کړي.

دوه سوه دری اویایمه ماده:

د تمیز غوبښنوال د تمیز په محکمه کښی نوی سندونه نشی بنوبدی.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانونون ٧٥

دو هم فصل د تمیز غوبنستنی موده

دوه سوه خلور او یا یمه ماده:

د تجارتی مرافعه محکمی په فيصلو یا قارونو باندی د تمیز غوبنستنی موده د حکم اورولو له نبتي خخه یوه میاشت ده چه ددغه موده له تیریدو و روسته د تمیز غوبنسته په هیچ صورت نشی اوريدل کیدی.

دوه سوه پنخه او یا یمه ماده:

د اورولو په باب ددی قانونون د دوه سوه دری پنخوسی مادی حکم جاري کپیری.

دوه سوه شپر او یا یمه ماده:

د تمیز غوبنستنی او پری د غور کولو په باب ددی قانونون د دوه سوه خلور پنخوسی او د دوه سوه نهه پنخوسی مادی خو پوری چه ددی باب د حکمونو سره نقیض نه وی جاري کپیری.

درې بیم فصل په تمیز کښی غور

دوه سوه او ووه او یا یمه ماده:

د تمیز تجارتی محکمeh چه ددعوی د دواړو خواوو راوستل ضروری وګنی هغوي راغواړي او که نه د هغوي ته غير په موضوع باندی غور کوي.

دوه سوه آنه او یا یمه ماده:

که ددعوی دواړه خواوی را غوبنستل شوی وی نو د تمیز محکمeh له هغوي ته ضروری پوبنستنی کوي، د محکمی پوبنستنی او د دواړو

٧٦

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

خواوو خوابونه چه تشن يو خل کېږي د دعوو ضبطولو په کتاب کښي رسوي او په خواب ګر باندي امضا کېږي.

دوه سوه نهه او ټيابيمه ماده:

د غور ترتیب، د محکمی د تحقیقاتو د ختم اورونه دارائی نیویل د حکم اورول او د فیصله لیکونو ورکول د تمیز په محکمه کښي په هغه طریقه کېږي چه ددی قانون د حکمونو سره سم ابتدائیه او مرافعه تجارتی محاکمو کښي تاکلی ۵ه.

دوه سوه اټيابيمه ماده:

د تمیز د غور نه مطلب ددی خبری خرگندول دی چه د ابتدائیه او مرافعه محاکمو هغه حکمونه چه تمیز پری غوبنسل شوی دی د قانونی موادو سره موافق دی که نه: که چېږي د ابتدائیه او مرافعه محاکمو حکمونه او قرارونه يو د بل په تائید د قانون سره سم شوی وو نو د تمیز محکمه ئی تائید وي. خو که چېږي د دغه دواړو محاکمو حکمونه پڅلوا کښي متناقض ۽ نو د تمیز محکمه هماګه حکم تائیدو چه د قانون موادو سره سم شوی وي او خبره خلاصېږي

دوه سوه یو اټيابيمه ماده:

په دی لاندی صورتونو کښي د تمیز محکمه د مرافعه حکم یا قرار ماتوي او د صحیح کولو امرئي ورکوی:

الف: که حکم یا قرار د هغه قوانینو په خلاف شوی وي چه تجارتی محکمه ئی په چلولو مکلف دي.

ب: که مرافعه محکمی د دواړو خواوو ترمنځ د شوی تړون د مادو غلط تفسیر کړي وي.

ج: که د مرافعه محکمی د خپلوا حکمونو یا قرارونو منځ کښي تضا دوي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانونون ٧٧

د: که هغه دليلونه چه بوي خوا د خپلی دعوى د ثبوت دپاره وراندي
کپي بى له قانوني سببونور د شوي وي.

دوه سوه دوه اتيايمه ماده:

هره هغه فيصله يا قرار چه د تميز له تجارتی محکمی خخه صادرېږي
قطعني ده.

دوه سوه دری اتيايمه ماده:

په دوه سوه يو اتيايمه ماده کښي د يادو شويو صورتونو له مخه هغه
حکم يا قرار چه تميز پري غوبنتل شوي وي ماتيرى که خه هم د تميز
غوبنتوال په هغه سبب باندي چه د دوه سوه يو اتيايمى مادى له مخه
نقض موجب دی تکيه نه وي کپي.

دوه سوه خلور اتيايمه ماده:

که چيرى د تميز تجارتی محکمه د هفو علتونو له کبله چه په اوه سو
و اتيايمه ماده کښي راغلى دي يو حکم يا قرار مات کاندى نو دعوى
له نوى سره د غور او د حکم يا د قرار صحیح کولو دپاره مرافعه
محکمی ته ليپري او مرافعه محکمہ په دغه موضوع باندي غور کوي
که چيرى ورته د تميز د محکمی اعتراضو نه په خاى پېسکاره شول
نونوي فيصله کوي چه د اصول له مخى په دغه فيصله باندي هم د
تميز غوبنتنه کيدى شي خو که چيرى مرافعه محکمہ د خپل پخوانى
حکم يا قرار په صحت باندي ټينګه ودرېږي نو د تميز د محکمی
اعتراضونه په دليلونو د دوى او تميز محکمہ بیا په موضوع باندي
غور کوي د لانجه ايزي دعوى د ماھيت په باب په خپله حکم
صادروي.

دوه سوه پنځه اتيايمه ماده:

که چيرى د تميز محکمہ په يوه دعوى د غور دپاره ديوی محکمی د
صلاحیت په باب حکم وکړي نو دعوى د غور دپاره دغى محکمی ته
ورليپري.

پنځم باب

د فیصله لیکونو محصول، د وثیقو بیه او د تجارتی محاکمو لګښت

لومړۍ فصل

د فیصله لیکونو محصول

دوه سوه شپږ اتیايمه ماده:

د تجارتی محاکمو د فیصله لیکونو محصول د محکوم به د قیمت له
مخه په دی شان اخستل کېږي:

الف: په هغه فیصله لیکونو کښي چه ابتدائي تجارتی محکمه ئی
صادروی د محکوم عليه نه د محکوم به اته په سلو کښي د فیصلی
محصول په نامه اخستل کېږي.

ب: په هغه فیصله لیکونو کښي چه تجارتی مرافعه محکمه ئی صادر
وی د محکوم عليه نه د محکوم په شپاپس په سلو کښي د محصول
په نامه اخستل کېږي.

ج: په هغو فیصله لیکونو کښي چه د تمیز تجارتی محکمه ئی صادر
وی د محکوم عليه نه د محکوم به دوه ويشت په سلو کښي د فیصلی
د محصول په نامه اخستل کېږي.

دوه سوه اووه اتیايمه ماده:

که چیری په ابتدائيه محاکمو کښي د مدعى دعوى له مبلغه زیاته وی
او په محاکمو کښي ئی یوه برخه ثابتنه شی نو په ثابت شوی مبلغ
کښي د دوه سوه شپږ اتیايمی مادی لومړۍ فقری سره سه د محکوم
علیه نه د فیصلی محصول اخستل کېږي او د مدعى نه چه محکوم
علیه نه دی د پاتې هغه مبلغ چه دده په اصلی دعوى کښي ئ او ثابت
ته شو په سلو کښي یود عدم اثابت د محصول په نامه اخستل او که
چیری مدعى د خپل دعوى ئی مبلغ هیڅ یوه برخه هم ثابت نه کړي

۷۹ ..... دتجارتی محاکمو داصولو قانون

شو، نولدی نه د تپول مدعایه بیو په سلو کښی د عدم اثبات
دمحصول په نامه اخستل کېږي.

دوه سوه اته اتیایمده ماده:

که د ابتدائی تجارتی محکمی فیصله له یوی مخنی په مرافعه
محکمه کښی تائید شی نود و څیقی له قیمت او د پنځسو افغانیو د
صکوکو د هغه تکټ نه پرته چه د ددعوی سورولو په وخت کښی
اخستل کېږي نور محسول نشته که مرافعه محکمہ د ابتدائیه
محکمی د فیصلی د محکوم له مبلغ یوه برخه واپوی نود هغه مبلغ
نه بیا محسول نه اخستل کېږي چه د مرافعه محکمی په حکم کښی
تائید شو دی خود هغی برخی نه یا چه د مرافعی محکمی په حکم
کښی لغو شوی دی د عدم اثبات د محسول په نامه د ابتدائیه
محکمی د محکوم له نه په سلو کښی یو اخستل کېږي که چیری
مرافعه محکمہ د ابتدائیه محکمی حکم یو مخ لغو کړی او د
ابتدائیه محکمی په محکوم له باندی نوی حکم وکړی نو دی پدی
پرو دی چه د ابتدائیه محکمی د محکوم په یو په سلو کښی د عدم
اثبات د محسول او مرافعه محکمی د محکوم په شپاپس په سلو
کښی محسول ورکړي.

دوه سوه نهه اتیایمده ماده:

د دوه سوه اته اتیایمی مادی حکمونه د تمیز په محکمہ کښی هم د
هغو حکمونو په باب چه د مرافعه محکمی په فیصلو کښی ئی
صادروی د دوه سوه شپږ اتیایمی مادی د دریمی فقری له پاملنۍ
سره په خای کېږي.

دوه سوه نوی یمه ماده:

که چیری دعوی په دری واړو تجارتی محکمو کښی د اصلاح یا
حکمیت له مخه اواري شی نود هغه مبلغ چه د اصلاح یا حکمیت له
مخه ئی ورکړه منل شوی ده په ابتدائیه محکمہ کښی اته په سلو، په

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

مراهفه محکمه کښی شپارس په سلو او په تمیز کښی دوه ويشت په سلو کښی او د غه شان د هغه مبلغ چه د اصلاح يا حکمیت په حالت کښی پریښو دل شوی وي یو په سلو کښی د عدم اثبات محصول نیم نیم د دواړو خواوو نه اخستل کېږي.
که چېږي د دواړو خواوو ترمنځ د محصول او نورو لګښتونو د پاره په بل شان روغه جوړه راغلی وي نو هماگسى اجرآت کېږي.

دوه یم فصل د تجارتی محاکمو د وثیقو بیه

دوه سوه یونوی یمه ماده:

هر خوک (حقیقی وی که حقوقی) چه په تجارتی محکمو کښی دعوى سوروي په دی مکلف دی چه خپله ادعا (دوه) افغانیو رسماً عربیضه باندی او چرتنه چه عربیضه نه وي په داسی سپینه پانه چه د (دوه) افغانیو د صکوکو تکت پری لګیدلی وی مریبوطی محکمی ته وړاندی کېږي.

دوه سوه دوه نوی یمه ماده:

هر خوک (حقیقی وی که حقوقی) چه په یوه تجارتی محکمه کښی دعوى سور وي پدی مکلف دی چه د غوبښن لیک وړاندی کولو په وخت ددی قانون د حکمونو سره سم د هغود دعوى سوریدلو نه مخکښی د پنځو سو افغانیو د صکوکو تکت محکمی ته راوري.

دوه سوه دری نوی یمه ماده:

په تجارتی محکمه کښی چه هره وثیقه جوریپی لکه فیصله لیکونه، حجت، رسید لیک، اقرار لیک، تړون لیک و کالټ لیک بیه ئی شل افغانی ۵۵.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

۸۱

دوه سوه خلورنوی یمه ماده:

د هغو وثيقود درج شوي مبلغ محصول چه د تجارتی معاملو په باب
په تجارتی محکمو کښي جو پېږي پدی شان دي:
الف: حجت ليک د درج شوي مبلغ په سلو کښي دوه.
ب: ابرا ليک د درج شوي مبلغ په سلو کښي دري.
ج: د منقولو ما لونو اجاره ليک د درج شوي مبلغ په سلو کښي دري.
د: اقرار ليک د درج شوي مبلغ په سلو کښي دري.
ه: رسيد ليک د درج شوي مبلغ په سلو کښي دري.
و: تړون ليک د درج شوي مبلغ په سلو کښي پنځوس پوله.
ز: د تولو تجارتی وکالت ليکونو او د هغو اقرار ليکونو خخه چه
پيسى پکښي نه وي د اخل شوي د وثيقى د شل افغانی بيئي نه پرته
محصول نه اخستل کېږي.

دوه سوه پنځه نوي یمه ماده:

په دوه سوه خلور نوي یمه ماده کښي راغلى محصول او د وثيقى بيه
به هغه خوک ورکوی چه وثيقه د ده په بنیګړه وي یواخى د ابراء ليک
اورسيديليک وثيقى ددي حکم ته وتلى دي چه د هغو درج شوي
محصول او د وثيقو بيه به ئى دواړه خواړي نيم ورکوی.
که چېږي دواړو خواټ ترمنځه د درج محصول او د وثيقو بيي په باب
بل شان روغه جوړه راغلى وي نو محصول او د وثيقو بيه په هماګه
شان اخستل کېږي.

درېيیم فصل حق التصديق او د محکمولګښتونه

دوه سوه شپږ نوي یمه ماده:

حق التصديق له ددوه ډوله تصدیقونه خخه اخستل کېږي.
الف: د اصل سره د مشني د مطابقت له تصدقی خخه.
ب: د نورو تصدیقو نو خخه.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دوه سوه اووه نوي يمه ماده

د اصل سره د مثنى د مطابقت حق التصديق په تجارتی محاکمو کښی په هر منځ شل افغانی دی پنځويشت کلمي یوه کربه او پنځه لس کربنۍ یو منځ کېږي او که په کربنې کښی نيمګړتی او. نو.

دوه سوه آنه نوي يمه ماده:

د نورو هغه تصدیقونو حق التصديق چه د تجارتی محاکمو له دفتره ورکول کېږي د تصدیق په سر شل افغانی دی او په کربنې او مخونونه په نظر کښی نه نیول کېږي.

دوه سوه نهه نوي يمه ماده

د محکمی لګښتونه دا دی:

الف: د احتیاطی تدبیرونو او زیرمو (تأمیناتو) کولو دپاره په کار لګښتونه.

ب: د پوهانو ضروری لګښتونه.

ج: د شاهدانو راوستلو ضروری لګښتونه.

د: د اعلان او تبلیغ ضروری لګښتونه.

ه: ددعوی د وکيل يا حقوقی مشاور حق العمل.

دری سومه ماده:

حقیقی يا حقوقی کسان چه په تجارتی محاکمو کښی ددعوی یوه خوا کېږي او ددعوی په جريان کښی پوهانو ته د ما تی کولو، د زیرمی د طلب او د احتیاطی تدبیرونو د کولو غوبښته وکړي پدی مکلف دي چه د محکمی د قرار د محصول په نامه د پنځه ويشنو افغانیو د صکوکو تکت د خپلی عريضی سره جوخت محکمی ته وړاندی کړي.

دری سوه یوومه ماده:

په تجارتی محاکمو کښی هغه خوا چه ددعوی په فيصله کښی ديو موثر کار دکولو غوبښته کوي که مربوطه محکمه دده دا غوبښته

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

ومنی نو دی په دی مکلف دی چه د غوبنتل شوی کار دپاره هر خومره لگښت چه کېږي هغه د محکمی د لګولی اندازی سره سم په دغه کار باندی د لاس پوری کولونه مخکښی محکمی ته نقدی ورکړي. که چېږي په هغه موده کښی د نننه چه محکمکه ئی تاکی دغه ضروري لگښت محکمی ته ونه سپاری داسی ګنيل کېږي چه دی د څلی غوبنتستی نه اوښتني دی.

دری سوه دوهمه ماده:

که چېږي محکمکه بی د یوی خوا له غوبنتستی د داسی یو کار کول ضروري و ګنی چه د ددعوی په فيصله کښی اثر لري او د هغه د کولو فيصله وکړي نو د لگښت ورکول ئی په یوه خوا یا دواړه خواوو باندی بډی.

دری سوه دری یمه ماده:

هغه خوا چه ددي فصل د حکمونو له مخه ضروري لگښتونه ورکوي که چېږي په نتیجه کښي د ددعوی فيصله دده په بنسټکړه صادره شي دده په غوبنتسته مقابل لوری د ورکړو لگښتونو په ستولو او هغه حق العمل په ورکړه چه د ددعوی وکیل یا قانونی مشاور ته ورکړي شوی دی د محکمکی لخوا مکلف کېږي.

شپږم باب د تجارتی محاکمو تشکیلات

لومړۍ فصل ابتدائیه تجارتی محکمکی

دری سوه خلورمه ماده:

د مملکت د هر ولایت په مرکزکې د تجارتی کشالو د اوارولو دپاره یوه تجارتی ابتدائی محکمکه ده.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دری سوه پنځمه ماده:

د تجارتی محاکمو رئیسان او غړی ټول انتصابی دی او دولت د ملکی ماماوريونو د استخدام، ترفیع او تقاعد د اصولنامې سره سم پاکل کېږي.

دری سوه شپږمه ماده:

د ابتدائی تجارتی محاکمی د قضائی هیئت شمیر په مرکز او ولايتونو کښی له رئیس سره دری کسه دی.

دری سوه اوومه ماده:

د ابتدائی تجارتی محاکمو رئیسان د کابل په مرکز کښی لوړۍ رتبه او په ولايتونو کښی دوهمه رتبه دی.

دری سوه اتمه ماده:

د ابتدائی تجارتی محاکمود غړو رتبې پدې شان دی:

الف: د کابل د ابتدائیه تجارتی محاکمی غړی دوهمه رتبه.

ب: د ولايتونو د ابتدائیو تجارتی محاکمو غړی دریمه رتبه.

دری سوه نهمه ماده:

په هر ابتدائیه محاکمه کښی یو د تحریراتو مدیر دی چه د محاکمی د منشی وظیفه هم په خای کوي قضائی صلاحیت نه لري او رتبه ئی د کابل په ابتدائیه محاکمه کښی دریمه او د ولايتونو په محاکمو کښی خلورمه ده.

د ابتدائی تجارتی محاکمو اداری مامورین، ټاپستان او مستخدمين د عدل د وزارت په بودجه کښی د ضرورت په اندازه استخدا میږي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون ۸۵

دوه یم فصل مرافعه محکمه

دری سوه لسمه ماده:

په کابل کښی یوه تجارتی مرافعه محکمه ده چه ددی قانون په حکم برابر د کابل او ولايتونو د ابتدائيه تجارتی محکمو په فيصلو او قرارونو باندی له نوی سره (استييانافاً) غور کوي.
د عدل وزارت صلاحیت لري چه د ضرورت له مخه نوري تجارتی مرافعه محکمی د مملکت په سيمو کښی جوړي کړي.

دری سوه یوو لسمه ماده:

د تجارتی مرافعه محکمی د قضائی هیئت شمار له رئيسه سره دری کسان دی چه ددی قانون د دری سوه پنځمي مادی سره سم تاکل کېږي او رتبې ئې په دی شان دي:
الف: د تجارتی مرافعه محکمی رئيس په لومړي رتبه.
ب: د تجارتی مرافعه محکمی غړي په دوهمه رتبه.

دری سوه دوو لسمه ماده:

په تجارتی مرافعه محکمہ کښی د تحریراتو یو مدیر دی چه د محکمی د منشی وظيفه هم په خای کوي قضائی صلاحیت نه لري او رتبه ئې دریمه ۵۵.
نور اداري سامورین، تایپستان او د تجارتی مرافعه محکمی مستخدمین د عدل د وزارت د تشکيل او بودجي سره سم د ضرورت په اندازه نیول کېږي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

درېیم فصل د تمیز تجارتی محکمه

دری سوه دیار لسمه ماده:

په کابل کښی د تمیز تجارتی محکمه د هفو چارود غور او سره رسولو دپاره جوړه شوی ده چه ددی قانون د مواد د خرگندونی سره سم دی محکمی وظیفه ګکیل شوی ده.

دری سوه خوار لسمه ماده:

د تمیز د تجارتی محکمی د هیئت شمیر له رئیسه سره دری کسه دی چه د دری سوه پنځمی مادی سره سم تاکل کېږي او رتبی ئی پدی شان دی:

الف: د تمیز د محکمی رئیس په لوړۍ رتبه.

ب: د تمیز د تجارتی محکمی غری په دوهمه رتبه.

دری سوه پنځلسنه ماده:

ددی قانون د دری سوه دووسلمي مادی حکمونه د تمیز د تجارتی محکمی په باب هم چلیږي.

څلورم فصل متفرقه مواد

دری سوه شپار سمه ماده:

تجارتی محکمی د خپلو وظیفو په چلولو کښی پوره آزادی دی او د هر قسم لاس و هلونه په امن دی، یواخی بودجه او تشکیلات ئی د عدل وزارت پوري اړه لري.

۸۷ ..... دتجارتی محاکمو داصلو قانون

دری سوه اووه لسمه ماده:

د تجارتی محاکمو د رئیسانو او غړو په خوبنولو کښی په کار دی چه له هر څه نه مخکښی د اشخاصو د علمی اهلیت او مسلکي معلوماتو پاملننه وشي.

د عدل وزارت مکلف دی چه د تجارتی محاکمو د بودجی په باب د تجارتی محاکمو مقام او دستگاه ته پاملننه وکړي او د دوی د وظیفو د اجرا او آسانی دپاره هر قسم ضروری وسیلې راغونډی او ضروری تدبیرونه وکاندي.

دری سوه اتلسمه ماده:

د کابل او ولايتونو امنيه قوماندانۍ په دی مکلفي دی چه د تجارتی محاکمو هغه امرونه او حکمونه چه پدی قانون برابر صادرېږي په خای کړي.

دری سوه نولسمه ماده:

دری واپه تجارتی محاکمی واک لري چه که ضروری وګنې د خپلو قضائی وندپونو د پوهه او تجربه کارو سوداګرو او د تجارت د اطااقونو د مسلکي معلوماتونه د تجارتی رواج او چال چلتند په تثبیت او توضیح کښی فایده واخلي.

دری سوه شلمه ماده:

څو پوري چه محاکمی د خپلو صادر وکړو فيصله ليکونو محصول نه وي اخستي او د صکوکو تکت ئی په کتاب کښي لګولی او باطل کړي نه وي ددی خبری اجازه ورته نشته چه یوې یا دواړو خوا ئته فيصله ليک ور کاندي.*

---

* ۳۲۰ ماده تعديل شوي، د تعديلونو برخې ته دی مراجعه وشي.

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

دری سوه یویشتمه ماده:

د سکوکو هغه تکتیونه چه د محکمی د ثبت په کتاب کښی لګیږي په کار دی چه د تکتیونو په مخ باندي د باطل کيدو مهر ولګیږي.

دری سوه دوه یویشتمه ماده:

دعوه والل په تجارتی محکمو کښی ابتدائیه وی که مرافعه وی که تمیز ددعوی په هره مرحله کښی د خپلی دعوی نه لاس په سرکیدی شی، په دی حالت کښی چه که چیری سوره شوی دعوی لارسما روا نه شوی نه وه او ددعوو ضبطولو په کتاب نه وه ختلې نوکوم محصول نه اخستل کېږي او په کار دی چه موضوع د اجندا نه وباسی او دوسیه ختمه کړۍ شی خو که چیری دعوی روا نه شوی وه او ددعوو ضبطولو په کتاب ختلې وه توله هغې خوا نه چه دعوی ئى پرینېنی ده ددی قانون د موادو سره سم د عدم اثبات تاکلی محصول اخلی او د محکمی رسمي فیصله لیک په دغه باب صادرېږي، که چیری مدعی علیه د مدعی ددعوی په جواب کښی په محکمه کښی جوابی دعوی سوره کړي وی یا د ریمگرې خوک په دعوی کښی رانتوټی وی نو ددعوی ته د لاس اخستو په کار کښی د مدعی علیه یا دریمگرې شخصی منښت شرط دی.

دری سوه درویشتمه ماده:

د عدل وزارت مکلف دی چه د تجارتی سندونو او نسبو نښانو د ثبیتلو د اداری دپاره کافې تشکیلات او هم د افلاس او د یو واله کیدو د چارو دپاره کافې تشکیلات چه د افلاس او یو واله کیدو د اصولنامې سره سم په تجارتی ابتدائیه محکمو پوری ارتباط لری د تجارتی محکمو په بودجه کښی ځای کړي.

دری سوه خلیل ویشتمه ماده:

دا قانون په رسمي جريده کښی د نشریدو له نېټېي نه دوه میاشتی پس چلېږي.

٨٩

د تجارتی محاکمو د اصولو قانون

چار شنبه ۱۳۴۳ کال د جدی لسمه ۱۳۸۳ هـ.ق کال د شعبان
العظم ۱۷ په رسمي جريده کښی د خپریدو نښه ۱۳۴۳ هـ.ش کامل
د حوت ۱۷.

د تجارتی محاکماتو د اصولو د قانون د مادی تعديل (۳۲۰)

رسمی جربده گنہ (۱-۴)

نېټه ۱۷/۱۲/۱۳۴۳ هـ . ش

د عظمي صدارت د ۱۳۵۳ کال د غويي د مياشتى د پنځه ویشتمي نيتی (۲۸۱) گنه فرمان

بناغلي داکتر عبدالمجيد عدلیه وزیر!

د وزیرانو مجلس د ۱۳۵۳ کال د غويي د مياشتى د خلور
ویشتمي نيتی په غونډه کښي په خپله (۴۹۱) گنه فيصله
کښي د عدلیي وزارت د ۱۳۵۳ کال د غويي د مياشتى د
خلور ویشتمي نيتی عرض پانې ته په کتنه د تجارتى
محاکماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادى د تعديل په هکله
لاتدي مراتب تصویب کړل:

«د تجارتى محاکماتو د اصولو د قانون د ۳۲۰ مادى تعديل
چه د دارالاشاء مهر پری لګیدلی منظور دی.»

د وزیرانو د عالي مجلس د تصویب مراتب چه د افغانستان د
جمهوري دولت د رئيس د حضور د منظوري په شرف رسيدلی
او د ۱۳۵۳ کال د غويي د مياشتى د خلور ویشتمي نيتی په
(۳۵۴) گنه کښي ثبت شويدي تاسي ته خبر در کړ شو تر خو په
رسمی جريده کښي د هغه خپريدو ته اقدام وشي .

داکتر محمد حسن شرق

۹۳ ..... دتجارتي محاكمو داصولوقانون

د تجارتى محاكماتو د اصولو د قانون د (۳۲۰) مادى تعديل.

۱- د محاكمى د پاي ته رسيدود اعلام خخه وروسته د حكم د ابلاغ له پاره ورخ او ساعت تاكل كيبرى.

حکم د محکمی په بنکاره غونه کښی لوستل کيبرى.

د محکمی د ليك دفتر د قضایي هيئت له خوا د پريکرى د لاسليك او مهر خخه وروسته د دعوى د اصحابو د شمير سره سم فيصله ليكونه برابروي او د دعوى دواپو خواوته يى ورکوي.

دلیک دفتر مکلف دی چه د حکم د ابلاغ نه وروسته له محکوم عليه خخه د فيصلی د محصول د تحصیل په هکله د حکومت مربوطه تحصیلی خانگی ته رسمي خبر ورکړي.

په هغه صورت کې چه محکوم عليه د حکم د ابلاغ پر اساس د تعرفي اخيستلو او د محصول د ورکړي له پاره حاضر شی، تحصیلی خانگی ته د خبرورکولو ضرورت نشته.

۲- هغه فيصلی چه ددغه ضمييمى د انفاذ خخه مخکښي د محصول د نه ورکولو په علت پر خای شوي نه دی ددغه تعديل تابع دي.

۳- ددغه حکم په رسمي جريده کې له خپريدو وروسته نافذېږي.

(پورتنى تعديل د ۱۳۵۳ هـ. ش کال دغويي دمياشتى په ديرشمە نېtie (۲۷۳) گنه رسمي جريده کې خپورشوي دي.)

قانون اصول محاکمات تجاری

قانون اصول محاکمات تجاری

قانون اصول محاکمات تجاری

باب اول

احکام عمومی

فصل اول

مقدمه

مادة اول:

رسیدگی به تمام اختلافاتیکه از معاملات تجاری نشئت میکند. وظیفه محکم ثلاثه تجاری بوده و تابع احکام این قانون می باشند.

مادة دوم:

هیچ یک از محاکم تجاری نمی تواند راساً بدعوى رسیدگی کند. مگر اینکه یکی از طرفین رسیدگی به دعوا را مطابق احکام این قانون درخواست نموده باشد.

مادة سوم:

محاکم تجاری مکلف اند به دعاوی تجاری مطابق اصولنامه تجارت و این قانون رسیدگی نمایند.

مادة چهارم:

هیچ یک از مقامات رسمی و ادارات دولتی نمی توانند احکام و قرارهای محکم تجاری را تغییر دهند یا از اجرای آن جلوگیری به عمل آرند، مگر محکمه بالاتر و آن هم در مواردی که در این قانون معین شده باشد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۹۷

ماده (۵)

اگر دعوی به یک محکمه تجاری محول و یا اقامه شود که رسیدگی با ن مطابق احکام این قانون به یک محکمه دیگر و یا یک مرجع اداری متعلق باشد محکمه مذکور باید قرار اتخاذ نماید. که به رسیدگی آن مؤلف نمی باشد.

فصل دوم

صلاحیت

ماده (۶)

با در نظر گرفتن احکام سائر مواد این فصل دعاوی تجاری در محکمه- ای دائئر میگردد که اقامت گاه قانونی مدعی علیه در حوزه قضائی آن واقع باشد. هر گاه مدعی علیه متعدد موضوع دعوای واحد و یا موضوع متعدد، ولی بیک دیگر مربوط باشد، دعوای در محکمه‌ای که اقامت گاه یکی از مدعی علیهم در حوزه قضائی آن واقع باشد اقامه می شود.

ماده (۷)

اقامت گاه قانونی عبارت از محلی است که شخصی با اراده خود برای سکونت دائمی خویش اختیار نموده باشد.

ماده (۸)

در محکمه ایکه محل عقد یا اجرأ قرارداد در ون ۶ قضاوی آن واقع است می توان دعوای را اقامه نمود، مشروط بر اینکه مدعی علیه و یا وکیل قانونی او در حین اقامه دعوای در آن حوزه سکونت داشته باشد.

ماده (۹)

محکمه ایکه به رسیدگی اصل دعوای مجاز باشد صلاحیت دارد درباره دعوای متقابله نیز اصدار حکم نماید.

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۱۰):

بر علیه اشخاصی که در افغانستان دارای اقامت گاه قانونی نیستند در محکمه ایکه این گونه اشخاص در حوزه قضائی آن سکونت دارند دعوی اقامه می شود و اگر در افغانستان محل سکونت آنها هم معلوم شده نتواند دعوی در محکمه ای دائم می گردد که اموال مدعی علیه و یا تضمینات آن و یا شیء متنازع فیه در حوزه قضائی آن موجود باشدو الا در محکمة ابتدائیه تجاری کابل علیه شان دعوی اقامه شده می تواند.

ماده (۱۱):

هرگاه شخص حقیقی یا حقوقی در موضع مختفه دارای نمایندگی ها باشد دعوی ناشی از معاملات یکی از نمایندگی ها در محکمه اقامت گاه خود شخص حقیقی یا حقوقی و یا در محکمه ایکه نمایندگی مذکور در حوزه قضائی آن واقع است دائم شده می تواند. دعاوی افلاس از این امر مستثنی است.

ماده (۱۲):

دعوایکه شرکت ها و مؤسسات تجاری از رهگذر معاملات خود بر علیه اعضاء و یا اعضاء از رهگذر معاملات شرکت بر علیه یکدیگر اقامه مینمایند در محکمه ای دائم میگردد که اقامتگاه قانونی شرکتها و مؤسسات مذکور در حوزه قضائی آن واقع باشد.

ماده (۱۳):

دعاوی جبران خسارة که از مقاولات بیمه نشئت می کند در صورتی که اموال بیمه شده غیر منقول باشد، در محکمه ای دائم می گردد که اموال مذکور در حوزه قضائی آن واقع باشد و اگر اموال بیمه شده

قانون اصول محاکمات تجاری ۹۹

منقول باشد دعوی ناشی از مقاله بیمه در محکمہ ایکہ در ونچ قضاۓ آن خسارہ بوقوع پیوسته یا در محکمہ ایکہ مقاله بیمه در یک محل واقع در ونچ قضاۓ آن خاتمه می پذیرد دائر شده میتواند.

مادہ (۱۴):

اگر یکی از طرفین دعوی بر صلاحیت محکمہ ای کہ بدعوی مذکور رسیدگی می کند اعتراضی داشته باشد باید اعتراض خود را به همان محکمہ، قبل از اینکہ محکمہ مذکور به رسیدگی اصل موضوع آغاز نماید، تقدیم کند. در غیر آن چنین محسوب می شود که صلاحیت همان محکمہ را قبول نموده است.

مادہ (۱۵):

هرگاه در مورد رسیدگی به یک دعوی و شمول آن در صلاحیت قضاۓ بین محاکم تجاری اختلاف نظر واقع شود، تعین محکمہ صلاحیت دار وظیفہ محکمہ تمیز تجاری است.

فصل سوم

اسباب رد اعضای محاکم تجاری

مادہ (۱۶):

هر یک از اعضای محاکم تجاری در حالات آتی الذکر از رسیدگی بدعوی رد شده میتواند:

- ۱- اگر دعوی به شخص یکی از اعضاء، زوجه او یا یکی از اقارب درجه اول و یا دوم او مربوط باشد.
- ۲- اگر در دعوی بحیث وصی، و یا وکیل، یکی مادر، پسر، دختر و نواسه.

۱۰۰

قانون اصول محاکمات تجاری

- اقارب درجه دوم عبارت اند از: اجداد، کاکا، برادر، خواهر و اولاد برادر و خواهر و خسر و خشو و برادر و خواهر زوجه.
- ۳- اگر در دادعه بحیث وصی، و یا وکیل یکی از طرفین باشد.
- ۴- اگر در موضوع دعوی به حیث عضو محکمه، حکم، اهل خبره یا شاهد اظهار عقیده کرده باشد.
- ۵- اگر بین عضو محکمه و یکی از اصحاب دعوی در محکمه دیگری دعوی حقوقی و یا جزائی دایر باشد و یا بر وجود خصومت بین شان قرایین قاطعه یا دلایل مثبته موجود باشد.

ماده (۱۷):

طلب رد باید در یک ورقه‌ای که در آن اسباب رد به وضاحت و صراحت درج باشد از طرف مدعی و یا مدعی علیه که طالب رد است با اسناد لازمه به محکمه مربوط علی الاق ۴۸ ساعت قبل از آغاز اولین جلسه رسیدگی به دعوی تقدیم شود.

این ورقه باید دارای تاریخ بوده و در آن امضای طالب رد یا مهر و یا نشان شخص و یا تصدیق دو نفر موجود باشد.

ماده (۱۸):

طلب رد به مجرد تقدیم آن به محکمه در دفتر محکمه ثبت می‌گردد و فوراً سواد آن به عضوی که ردش طلب گردیده داده می‌شود و اگر عضو مذکور اسباب رد را طبق احکام این قانون یافت مکلف است از اشتراک در رسیدگی بدعوی استنکاف نماید و از استنکاف خود بمحکمه اطلاع تحریری بدهد. در حالی که خود عضو طلب رد را مطابق به قانون نداند هیأت محکمه باستثنای محکمه عضو که ردش طلب گردیده بر طلب رد در نزدیک ترین جلسه غور نموده اند خود را به قبول یا عدم قبول آن صادر می‌کند.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۰۱

: ماده (۱۹)

اگر هیأت محاکمه بدون عضوی که ردش طلب گردیده نصاب قانونی را تکمیل نمی‌کرد در آن صورت بر طلب رد محاکمه بالاتر غور نموده قرار صادر می‌کند.

: ماده (۲۰)

اگر هیأت محاکمه طلب رد را پذیرفت عضوی که ردشده نمی‌تواند در رسیدگی بدعوی مربوط اشتراک ورزد.

: ماده (۲۱)

اگر هیأت محاکمه طلب رد را نه پذیرفت طالب رد را به پرداخت جریمه نقدی از یک تا دو هزار افغانی محکوم می‌نماید.

: ماده (۲۲)

تمام قرارهایی که از طرف محاکمه در مورد رد صادر می‌شود قابل مراجعت و تمیز نیست.

فصل چهارم

اهلیت طرفین

: ماده (۲۳)

اشخاص عاقل، بالغ و غیرمحجور اهلیت اقامه دعوی را حایزاند و مدعی علیه واقع شده می‌توانند.

: ماده (۲۴)

هر یک از طرفین که ادعای عدم اهلیت طرف دیگر را می‌نماید مکلف است برای اثبات ادعای خود اسناد و دلایل قانونی لازم را به محاکمه

۱۰۲

قانون اصول محاکمات تجاری

تقدیم نماید. در غیر از حالت افلاس تجاری استاد قانونی باید مراحل خود را در محاکم عدلي مربوطه طی کرده باشد.

ماده (۲۵)

اشخاص حقیقی که خود اهلیت مذکور ماده (۲۳) را ندارند و اشخاص حقوقی بشمول دوائر رسمی و تصدی های دولتی، شاروالی ها توسط ممثلین قانونی خود صفت مدعی و مدعی علیه را در محاکم احراز می کنند.

فصل پنجم

وکلای طرفین

ماده (۲۶)

هر شخصی که باقایه دعوی اهلیت دارد می تواند دعوی خود را بالذات و یا توسط وکیلی که آزادانه انتخاب می کنند در محاکم تجاری اقامه و تعقیب نماید.
ممثلین قانونی نیز دارای این حق می باشد.

ماده (۲۷)

تعیین صلاحیت وکیل یا تخصیص آن به محکمه زمان، شخص، موضوع و غیره باید در وکالت خط تصریح شده باشد.
صلاحیتیکه در یک موضوع به وکیل داده می شود عموماً در تمام مراحل محاکموی آن موضوع نافذ است. مگر این که خود مؤکل آنرا در وکالت خط به کدام مرحله یا مراحل معین محدود ساخته باشد.

ماده (۲۸)

وکیل مکاف است اصل یا مثنی وکالت خط خود را که در محاکم شرعی و یا تجاری اصولاً ترتیب یافته به منظور حفظ در دوسيه دعوی به

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۰۳

محاکم تجاری مربوط بسپارد. وکالت خط وکلای دوائر رسمی و مؤسسات ملی عبارت از همان مکتوب‌های رسمی اند که از طرف آمرین صلاحیت‌دار شان امضاء و به محکمه فرستاده می‌شود.

ماده (۲۹):

اگر مؤکل خواسته باشد که وکیل خود را از وکالت کلاً و یا بعضًا عزل کند و یا وکیل بخواهد از وکالت استعفأ پدهد. آن‌ها مکلف اند موضوع را سه روز قبل از دائر شدن جلسه معینه محکمه بطرف دیگر عقد وکالت و هم به محکمة مربوطه ابلاغ نمایند که در هر دو صورت مسئله عزل و استعفأ باید در کتاب ضبط دعوای محکمه قید شود. در غیر از حالت فوق عزل و استعفأ تنها وقتی نافذ شمرده می‌شود که رئیس محکمه دلایل عزل و استعفأ را معقول دانسته به قید نمودن موضوع عزل و یا استعفاء در کتاب ضبط دعوای امر دهد.

ماده (۳۰):

در صورت عزل و یا استعفاء وکیل محکمه مربوطه بمؤکل او ابلاغ می‌نماید تا در ظرف مدتیکه تعیین می‌کند شخصاً و یا توسط وکیل جدیدی برای تعقیب جریان دعوای آماده گردد. و الا در غیابش فیصله صادر شده می‌تواند.

ماده (۳۱):

در صورت فوت یا منع شدن وکیل از وکالت، مؤکل مکلف است که در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین می‌گردد وکیل جدید انتخاب و یا شخصاً دعوای اقامه شده را تعقیب کند.

۱۰۴

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۳۲):

وکالت خط هائیکه در خارج افغانستان ترتیب می شوند در صورتی مدار اعتبار اند که در یکی از نمایندگیهای سیاسی یا قونسلگریهای افغانی ترتیب شده و یا مورد تصدیق آنها حسب اصول قرار گرفته باشد. و در هر دو صورت تصدیق شعبه مربوطه وزارت امور خارجه افغانستان لازم است.

ماده (۳۳):

دعوى وکلای طرفین یا مؤکلین شان راجع به حق الزحمه در محکمة محل سکونت مدعی علیه و محکمه که دعوى اصلی در آنجا دائئر شده است فیصله شده می تواند.

فصل ششم

صلاحیت محکمه و موقعیت طرفین

ماده (۳۴):

محکمه مقید با دعوى و دفاع طرفین است و نمیتواند از مقدار مدعى به اضافه تر و یا نسبت به مطلبی که اظهار نشده است حکم صادر کند. نظر به تحقیق موضوع و بر اساس دلایل تقدیم شده اصدار حکم به کمتر از مدعى به جائز است.

ماده (۳۵):

محکمه نمی تواند طرفین را به خطر اظهارات شان و خطر دلائل و استنادیکه ارائه می دارند. ملتقط سازد ولی می توانند در باره ادعا و دلائلی که مهم به نظر بخورد از طرفین توضیحات بخواهد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۰۵

ماده (۳۶):

به استثنای حالاتی که از طرف محکمه مربوطه در آن باره قرار رسیدگی مستعجل صادر می شود رسیدگی به قضایا در محاکم تجاری به اساس نوبت صورت می گیرد.

فصل هفتم

اصلاح

ماده (۳۷):

طرفین دعوی می توانند معاملات متنازع فیه خودها را در هر مرحله ای که باشد قبل از صدور حکم محکمه مربوطه تماماً یا قسماً به صورت مصالحت فیصله نمایند.

ماده (۳۸):

طرفین می توانند برای صورت گرفتن اصلاح بین شان مستقیماً داخل مذاکره شوند و یا برای این منظور وکلای اصلاحی انتخاب و به محکمه معرفی نمایند ولی در خواست اصلاح باید به هر صورت از جانب طرفین طور کتبی به عمل آید.

ماده (۳۹):

قبل فیصله ای که از طرف وکلای اصلاحی مذکور ماده فوق به عمل می آید به موافقة طرفین که در حضور محکمه اظهار نمایند مربوط است. مگر این که صلاحیت وکلاء از آغاز توکیل عام و کامل باشد.

ماده (۴۰):

محکمه مربوطه محضر برای یکبار به اصحاب دعوی توصیه اصلاح را می نماید در صورتی که طرفین از طریق اصلاح به حل و فصل موضوع

قانون اصول محاکمات تجاری

مورد اختلاف موفق شوند باید در ظرف مدتیکه از طرف محکمه تعیین گردیده اصل اصلاح را به محکمه تقدیم نمایند. محکمه مربوطه مکلف است بدون کدام تصرف به استناد اصلاح خط مذکور فیصله رسمی خود را در موضوع مورد اختلاف صادر کند.

اگر اصلاح ذریعه وکلای اصلاحی مذکور ماده (۳۸) به عمل آمده باشد در اصلاح خط که به محکمه سپرده می شود امضاء، مهر و یا نشان شصت وکلای اصلاحی حتمی است.

ماده (۴۱):

هرگاه طرفین از طریق اصلاح به حل و فصل موضوع متنازع فیه موافقت نکنند محکمه نباید آن ها را بی جهت معطل نماید. همین که به مشاهده رسید که طرفین حاضر به اصلاح نیستند. باید محکمه عدم موافقت جانبین را به کتاب ضبط دعوی قید و به موضوع رسماً رسیدگی نموده فیصله اصولی خود را صادر نماید.

فصل هشتم

تدابیر احتیاطی و تأمینات

الف: تدابیر احتیاطی

ماده (۴۲):

محکمه مجاز است که در اثر تقاضای یکی از طرفین قبل و یا بعد از اقامه دعوی نسبت به اتخاذ هر نوع تدابیری که برای حفاظت یک شی متنازع فیه لازم باشد قرار صادر کند.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۰۷

ماده (۴۳):

هرگاه نزد مکمّه واضح باشد که اجرای تدابیر احتیاطی در یک موضوع دیگر سهل‌تر یا کم مصرف‌تر یا سریع‌تر می‌باشد، درین صورت می‌توان مکمّه تجاری همان محل را برای اتخاذ قرار و اجرای عملیات تدابیر احتیاطی بحیث نائب تعیین کرد.

ماده (۴۴):

مطلوبه قرار راجع به تدابیر احتیاطی وابسته به تقدیم در خواست به مکمّه می‌باشد در اثر این در خواست طرف مقابل فوراً جلب و اگر حاضر هم نشود قرار لازمه در غیاب وی صادر می‌گردد. در حالات مستعجل یا در مواردیکه باید از حقوق مدعی فوراً حمایت به عمل آید بدون احضار طرف نیز می‌توان درباره تدابیر احتیاطی قرار صادر کرد.

ماده (۴۵):

قرار متعلق به تدابیر احتیاطی در حصة تحت مراقبت گرفتن اموال منقول و غیر منقول عند الایجاب به استعمال قوه پولیس و یا ژاندارم از طرف شعبیات اجرائیه دولت به اساس اطلاع مکمّه تجاری مربوطه در معرض اجراء گذارده می‌شود. ولی تطبیق و اجرای سائر تدابیر احتیاطی بیکی از اعضاء و مامورین مکمّه و یا هر دو به صورت مشترک محول می‌گردد.

ماده (۴۶):

طرفیکه مطلوبه قرار تدابیر احتیاطی را می‌کند مکلف است در مقابل خسارات احتمالی طرف مقابل و یا اشخاص ثالث مطابق حصه (ب) این فصل تأمینات بدهد. و اگر تقاضا کننده تدابیر احتیاطی دوایر رسمی و یا تصدی دولت باشد درین صورت دادن تأمینات جدایگانه لازم

۱۰۸

قانون اصول محاکمات تجاری

نبوده تعهد کتبی آمر مربوطه کافی است. تعیین مقدار خسارات به نظریه مکمله ای است که مطالبه تأمینات را پذیرفته است.

ماده (۴۷):

هرگاه طرفیکه علیه او تدابیر احتیاطی اتخاذ شده تأمینات بدهد درین صورت تدابیر احتیاطی را می‌توان نظر به ایجاب وضعیت تبدیل و یا مرفوع ساخت.

ماده (۴۸):

اوراق متعلق به تدابیر احتیاطی در دوسيي دعوي قيد می‌گردد.

ب: تأمینات

ماده (۴۹):

محاکم تجاری صلاحیت دارد به منظور جبران خسارات مالی طرف مقابل اشخاص ثالث و تادیه محصول و مصارف مکمله راجع باخذ تأمینات عند الایجاب قرار اتخاذ نماید.

ماده (۵۰):

تأمیناتی که در یک دعوى داده می‌شود عبارت از پول نقد، اسهام، استناد قرضه، اموال منتقل و یا غیر منتقل و یا ضمانت یک بانک معتبر است که از طرف مکمله تعیین و قبول می‌شود، ارائه ضامن باساس سند قانونی نیز حکم تأمینات را دارد.

ماده (۵۱):

مطالبه کنندگان تأمینات اعم از اتباع خارجی که در افغانستان اقامتگاه قانونی ندارند نیز مکلف اند مطابق ماده (۵۰) تأمینات بدهند. این حکم در باره کسانی که در اثنای جریان محاکمه اقامتگاه خود را به مالک اجنبي، نقل میدهند نیز تطبیق می‌گردد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۰۹

: ماده (۵۲)

مطلوبه تأمینات به مجرد اقامه دعوى و یا در اثنای جریان دعوى تا وقتیکه ختم محاکمه اعلام نشده است باید به عمل آید.

: ماده (۵۳)

قبل از اقامه دعوى به شرطی می توان درخواست تأمینات نمود که دعوى مستند به سند رسمی باشد.

: ماده (۵۴)

اگر در ظرف مد تیکه از طرف محاکمه تعین می شود از طرف مطالبه کننده تأمینات تضمین معینه داده نشود چنان محسوب می گردد که شخص مذکور از مطالبه تأمینات منصرف گردیده است.

: ماده (۵۵)

حکم محاکمه راجع به تأمینات باید بطرف مقابل ابلاغ و پس از آن اجرا شود مگر در مواردی که ابلاغ فوراً ممکن نباشد و یا تأخیر اجرا باعث خساره و یا اتلاف تأمینات مطالبه شده باشد درین صورت اولاً حکم تأمین اجرا و پس از آن عمل ابلاغ صورت می گیرد.

: ماده (۵۶)

در صورتی که علل تأمینات مرتفع شود محاکمه مربوط باسas درخواست تأمینات دهنده حکم رفع تأمینات را می دهد و در صورت که صدور حکم به بطلا ادعای اصلی مدعی تأمین به عمل آید تأمینات طبعاً مرفوع می گردد.

: ماده (۵۷)

حکم قبول و یا رد تأمینات که از طرف محاکمه مربوطه صادر می شود مراجعت خواهی و تمیز طلبی ندارد.

۱۱۰

قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۵۸)

در صورتی که درخواست کننده تأمینات به اساس حکم محکمه محاکوم به بطلان دعوی شود طرف مقابل می‌تواند خساراتی را که از عمل تأمین بر او وارد شده از جانب مقابل مطالبه کند.

: ماده (۵۹)

اختلافات متعلق به کافی نبودن و یا معتبر بودن و یا نبودن تأمینات از طرف محکمه که مؤظف به رسیدگی اصل دعوی می‌باشد حل و فصل می‌گردد.

: ماده (۶۰)

در صورتی که تأمینات مطالبه شده عین معین و تحت مراقبت گرفتن آن ممکن باشد، محکمه نمی‌تواند مسائل دیگری را عوض آن تحت مراقبت بگیرد.

: ماده (۶۱)

در حالیکه تأمینات مطالبه شده عین معین نبوده و یا عین معین بوده ولی تحت مراقبت گرفتن آن ممکن نباشد محکمه می‌تواند معادل قیمت تأمینات مطالبه شده را از سائر اموال مدعی علیه یا مدعی تحت مراقبت بگیرد.

: ماده (۶۲)

ضامنی که جهت تأمینات داده می‌شود ممکن یک یا چند نفر باشند. در صورت تعدد ضامن هر یک از آنها باید در ضمانت خط صریحاً قید کند که چه مقدار از تأمینات را ضمانت کرده اند، در غیر آن مسئولیت مسلسل دارد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۱۱

ماده (۶۳):

اشخاص ذیل بدون رضایت طرف مقابل به حیث ضامن قبول شده نمی توانند:

- ۱- مأمورین دولت و شاروالی ها.
- ۲- اشخاصی که مسئونیت وظیفه وی دارند.
- ۳- وکلای دعوی برای مؤکلین شان.

ماده (۶۴):

شخصی که جهت تأمینات ضامن می دهد باید ضامن را در حضور محاکمه حاضر کرده و یا ضمانت خط اصولی به محاکمه تقدیم کند. ضامن دهنده مکلف است اعتبار مالی ضامن و یا ضامنان خود را در محاکمه ای که ضمانت خط را ترتیب داده ثابت کند. در صورتی که یکی از بانکها و شرکت های تجاری معتبر ضمانت کند و امضاء و یا مهر بانک و شرکت مذکور نزد محاکمه معروف باشد حضور نماینده آن در محاکمه و تنظیم ضمانت خط اصولی لازم نیست.

ماده (۶۵):

ضمانت ضامنی که شخصاً به محاکمه حاضر می شود به کتاب ضبط دعوی قید و به امضای او می رسد و این ضمانت خط حکم ضمانت خط رسمی را دارد.

ماده (۶۶):

در صورتی که اموال غیر منقول از طرف محاکمه تحت مراقبت گرفته شود دفتر محاکمه مکلف است نام، شهرت و سائر مشخصات تأمین دهنده و اندازه تأمینات، نوع و سائر خصوصیات اموال تحت مراقبت

قانون اصول محاکمات تجاری

گرفته شده را با حکم محکمه به مراجع مربوطه در ظرف دو روز بعد از تاریخ ابلاغ حکم تحریراً اطلاع نماید.

مادة (۶۷):

تحت مراقبت گرفتن اموال غیر منقول به ترتیبی باید به عمل آید که در مقررات مربوطه تصریح یافته است.

مادة (۶۸):

مهر و لاک کردن اموال و اشیاء و یا سپردن آن بخود اصحاب دعوی یا شخص ثالث به اساس ضمانت منوط به نظریه محکمه است.

مادة (۶۹):

مهر و لاک نمودن حجره تجاری، اشیاء و اموال منقول که عندا لایجاب به موجب قرار محکمه تجاری مربوطه صورت می‌گیرد باید توسط یک هیأت سه نفری که عبارت از یک نفر عضو محکمه، منشی آن و مدیر ناحیه مربوطه باشد ترجیحاً بالمواجهه طرفین اجرأ گردد، و الا عدم حضور یک و یا دو جانب مانع عملیات شده ننمی‌تواند.

مادة (۷۰):

مامورین انضباطی سمت، سرای دارها و چوکی دارها نظر به ایجاب وظیفه مؤظف به محافظت اشیاء و اموالی که از طرف محکمه مهر و لاک و تحت مراقبت گرفته شده می‌باشند، شکستاندن مهر و لاک آن بدون اجازه محکمه ممنوع است. مرتكب آن علاوه بر این که مورد تعقیب جزائی مقامات مربوطه قرار می‌گیرد توسط محکمه تجاری مربوطه نیز محکوم به جبران خسارات وارد می‌گردد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۱۳

ماده (۷۱):

تحت مراقبت گرفتن اموال قابل اتلاف ممنوع است باید این اموال توسط هیأت سه نفری ماده مذکور (۶۹) به فروش رسیده و قیمت آن تحت مراقبت گرفته شود.

ماده (۷۲):

در هر مورد که مالی اعم از منقول و غیر منقول تحت مراقبت گرفته می شود و احتمالی موجود باشد که ادامه عمل مراقبت موجب اتلاف مال و یا تنزيل قیمت خواهد شد، هر یک از طرفین حق مطالبه فروش مال را دارد. ولی هرگاه طرف مقابل موافق به فروش نبوده و خسر را که ممکن است از عدم فروش مال عاید گردد متحمل شود مطابق نظریه او عمل خواهد شد. در صورت فروش مامور مربوطه محکمه، نظارت داشته و قیمت مال فروش شده به خزانه محکمه و یا یک بانک معتبر امانت گذاشته می شود. طرف مقابل نیز حق نظارت را در عمل فروش دارد.

ماده (۷۳):

هرگاه تأمین دهنده و یا ضامن او جهت اجرای حکم تأمینات مال متعلق به غیر را مال خود معرفی کند و نسبت به تحت مراقبت گرفتن آن مال اجرآت به عمل آید مطالبه کننده تأمینات مسئول خسارات واردہ بر صاحب مال نخواهد بود و صاحب مال از رهگذر خساره تنها به شخصی که مال او را بحیث مال خود معرفی کرده حق رجوع خواهد داشت.

۱۱۴

قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۷۴)

هرگاه اموال و یا وجوهی که تحت مراقبت گرفته می شود نزد شخص ثالث باشد و یا موضوع مراقبت طلبی باشد که تأمین دهنده بر شخص ثالث دارد حکم محکمه راجع به تحت مراقبت گرفتن به شخص مذکور ابلاغ و از اصول حکم محکمه از نامبرده رسید اخذ می شود و مراتب فوراً به تأمین دهنده ابلاغ می گردد.

: ماده (۷۵)

هرگاه شخص ثالث منکر وجود تمام یا قسمتی از مال یا طلب باشد باید در ظرف دو روز از تاریخ ابلاغ حکم مراقبت مراتب را به محکمه ای که حکم را صادر کرده اطلاع دهد و الا مسئول پرداخت طلب یا تسليم مال خواهد شد.

: ماده (۷۶)

هرگاه درخواست کننده تأمینات ثابت نماید که در حین ابلاغ حکم محکمه راجع به تحت مراقبت گرفتن طلب یا مال نزد شخص ثالث وجود داشته و خلاف حقیقت منکر شده است و یا اینکه شخص ثالث از تسليم مال و یا طلب که در نزد اوست امتناع نماید به حکم محکمه مربوطه عین و یا معادل مال مطلوبه از اموال شخص او گرفته خواهد شد در صورتی که دسترس به اموال نباشد تا زمانیکه حقوق ضایع شده طرف را جبران ننماید به حکم محکمه مربوط تجاری توقيف خواهد شد.

: ماده (۷۷)

در خواست کننده تأمینات در استفاده طلب خویش از مالی که تحت مراقبت گرفته می شود بر سایر طلbgاران حق تقدیم را دارند.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۱۵

فصل نهم ابلاغ و احضار

ماده (۷۸):

مدعی یا مدعی علیه که در حوزه قضائی محاکمه مقیم نباشد مکلف است در حوزه قضائی مذکور اقامتگاه برای خود تعیین نماید تا عمل احضار و ابلاغ به سهولت ممکن شود.

ماده (۷۹):

ابلاغ محاکمه در مورد کسانی که اهلیت اقامه و مدافعته دعوا را ندارند به ممثلین قانونی آنها به عمل می آید.

ماده (۸۰):

ابلاغی که به اشخاص حقوقی کرده می شود باید به عنوان ممثلین قانونی آنها به عمل آید.

ماده (۸۱):

ابلاغ متعلق به یک دعوا ای که ناشی از معاملات یک تجارت خانه باشد به شخصی که امور تجارت خانه را اداره می نماید کرده می شود.

ماده (۸۲):

در دعاوی که ذریعه وکیل اقامه می گردد ابلاغ به وکیل کرده می شود.

ماده (۸۳):

در صورت امتناع مبلغ الیه از تسلیمی ورقه ابلاغ ورق مذکور بار دیگر از طرف خبر رسان محاکمه در حضور دو نفر از اهل گذر به مبلغ الیه ارائه می گردد. و در حال امتناع مجدد موضوع در ورق ابلاغ درج و بعد از امضاء دو نفر مذکور و خبر رسان محاکمه ورق مذکور به دفتر

۱۱۶

قانون اصول محاکمات تجاری

محکمه سپرده شده و درین صورت مبلغ علیه به اساس امر محکمه از طرف قوه پولیس محلی جلب و احضار میگردد.

ماده (۸۴):

عمل ابلاغ در یک مملکت اجنبی به سلسله وزارت امور خارجه افغانستان ذریعه مقامات صلاحیتدار از همان مملکت صورت میگیرد.

ماده (۸۵):

ابلاغ به کسانی که اقامتگاه یا مسکن شان معین نباشد به صورت اعلان به عمل می آید.

ماده (۸۶):

ابلاغ بصورت اعلان به موجب قراری که از طرف محکمه مربوط با ذکر اسباب مؤجه صادر میگردد تحت شرایط آتی اجرا میشود:
الف: اوراقی که ابلاغ میشود الی ختم میعاد اعلان در دیوار محکمه تعليق میگردد.

ب: ورق ابلاغ باید در جریده رسمی داخل حوزه قضائی اعلان گردد.
تا وقتی که چنین جریده تأسیس میگردد ورق ابلاغ در یکی از جراید داخل حوزه قضائی محکمه که از طرف محکمه تعیین گردد اعلان میشود.

ماده (۸۷):

در اعلان باید اسم و شهرت مکمله طرفین موضوع دعوا، مرجع صدور اعلان و اگر اعلان متضمن امر احضار باشد موضع، روز و ساعت تحریر شود.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۱۷

ماده (۸۸):

در صورتی که طرف مقابل متحمل مصارف اعلان ذریعه رادیو گردد ورق ابلاغ ذریعه رادیو اعلان شده می تواند ولی این اعلان مغض به غرض تهیم بوده مدار اعتبار قانونی تنها اعلانی می باشد که بطريق مذکور ماده (۸۶) صورت گرفته باشد.

ماده (۸۹):

اشخاص غیر از مدعی و مدعی علیه که در خارج حوزه قضائی محکمه در افغانستان مقیم باشد، محکمه ایکه بدعاوی رسیدگی می کند ورق ابلاغ را توسط محکمة محل اقامت شان طبق احکام این قانون به آنها می فرستد محکمه صلاحیت دارد ورق ابلاغ را در حالاتی که لازم داند به مصرف و موافقة طرفی که ابلاغ به نفع او صورت می گیرد توسط تلگرام به اشخاص مذکور ابلاغ می نماید.

ماده (۹۰):

ورق ابلاغ باید دارای نسخه های متعدد باشد که یکی آن به دوسيه مربوطه حفظ و متابعي آن به کسانی که ابلاغ می گردد سپرده شود.

ماده (۹۱):

ورق ابلاغ باید حاوی نکات ذیل باشد:

الف: اسم، شهرت مکمله و آدرس مبلغ الیه .

ب: علت احضار به صورت واضح .

ج: روز و ساعت حضور مجلوب.

د: اسم و آدرس محکمه.

ه: امضاء رئيس و منشی و مهر محکمه.

۱۱۸

قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۹۲)

شخصی که به محکمه جلب می گردد باید بالذات حاضر شود و یا وکیل قانونی خود را بفرستد و اگر عذر معقول برای عدم حضور داشته باشد باید آن را ۲۴ ساعت قبل از تاریخی که برای حضورش تعیین گردیده باطلاع محکمه بررساند در صورتی که محکمه حضور خود شخص را حتمی دانسته و حضور وکیل او را کافی نشمارد باید موضوع را در ورقه احضار تصریح نماید که در آن صورت باید شخص مکلف بحضور خودش به محکمه حاضر گردد.

: ماده (۹۳)

هرگاه شخص مکلف بحضور در خارج حوزه قضائی محکمه ای که بدعوی رسیدگی می کند مقیم باشد محکمه می تواند اظهارات او را به اساس نیابت قضائی طبق احکام این قانون حاصل کند.

فصل دهم
تنظیم جلسات

: ماده (۹۴)

در محاکم تجاری محاکمه بصورت علنی اجرا می شود.

: ماده (۹۵)

مراقبت امور اداری و انتظامی و همچنان ترتیب و انتظام جلسات در داخل حدود این قانون از وظیفه رئیس محکمه می باشد رئیس محکمه به هر یک از طرفین فرصت اظهار و بیان را اعطا و آنها را از اظهارات بی مورد منع می دارد و اشخاصی را که مخل انتظام محکمه گردند فوراً از محکمه خارج می کند. هر گاه شخصی در حضور محکمه مرتكب عمل

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۱۹

غیر مناسبی گردد محکمه برای او طبق احکام این قانون جزای انضباطی تعیین می‌کند. اتخاذ این گونه قرارهای انضباطی قطعی بوده مرافعه خواهی و تمیز طلبی ندارد.

ماده (۹۶):

طرفین دعوی و یا وکلای شان مکلف اند صورت ادعا و دفاع خود را در دو نسخه به محکمه تقدیم نمایند و منشی محکمه حسب الامر رئیس محکمه آن را به کتاب ضبط دعوی ثبت می‌نماید در صورتی که طرف ادعا بیش از یک نفر باشد باید به تعداد آن‌ها نسخه‌های اضافی تقدیم شود.

ماده (۹۷):

در حین جریان دعوی منشی محکمه هر گونه اوراق متعلق بهمان دعوی از قبیل نظریه اهل خبره، اظهارات شهود، و غیره را به کتاب مربوطه ضبط دعوی ثبت می‌کند.

ماده (۹۸):

طرفین دعوی و یا وکلای آن‌ها می‌توانند با جازه رئیس تحت نظارت منشی محکمه دوسیه‌ها و کتب ضبط دعوی متعلق به خود را در خود محکمه مطالعه نمایند.

ماده (۹۹):

مدت جواب‌های مدعی و مدعی علیه از جانب محکمه مربوطه تعیین می‌شود ولی مدت مذکور از یک ماه تجاوز کرده نمی‌تواند.

۱۲۰

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۱۰۰):

مدتیکه جهت اخذ جواب های مدعی و مدعی علیه از طرف محکمه تعیین گردیده بعد از استماع دلایل طرفین از جانب محکمه مربوطه تزئید و تنقیص شده میتواند.

ماده (۱۰۱):

مدت مذکور ماده (۹۹) و (۱۰۰) از تاریخ ابلاغ قرار مربوطه به آن کسی که مهلت برایش داده شده آغاز میگردد.

ماده (۱۰۲):

اگر اقامتگاه شخصی که برایش مهلت داده میشود خارج حوزه قضائی محکمه واقع باشد نظر به بعد مسافه برای هر (۱۲) میل یکروز مهلت مسافت زیادتر برایش داده میشود.

ماده (۱۰۳):

مدت جواب مدعی و مدعی علیه که در افغانستان اقامتگاه معین نداشتند باشند از طرف محکمه مربوطه از یک الی چهار ماه تعیین و تاریخ نشر آخرین اعلان محکمه ذریعه جراید و رادیو طبق مواد (۸۶) و (۸۸) آغاز میگردد.

ماده (۱۰۴):

در صورتی که در یک دعوی مدعی و مدعی علیه متعدد باشند طویل ترین مدتی که نسبت بیکی از آنها رعایت میشود شامل تمام آنها میباشد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۲۱

باب دوم مرحله ابتدائيه

فصل اول اقامه دعوی در محاکم ابتدائيه

مادة (۱۰۵)

دعوی از تاریخ اختاذ قرار از طرف محکمه نسبت به دائير گردیدن آن و تاديه محصول معین دفتر محکمه اقامه شده محسوب میگردد.

مادة (۱۰۶)

درخواست اقامه دعوی باید بروی عرایض چاپی که برای مراجعة بدوان رسمی تعین گردیده نوشته شود در غير آن لازم است تکت صکوک دو افغانی بروی درخواست نصب گردد.

مادة (۱۰۷)

درخواست اقامه دعوی باید حاوی مطالب ذيل باشد:

۱- شهرت مکمل مدعی يعني:

الف: اسم مدعی و اسم پدر او.

ب: نمره و تاريخ تذكرة او.

ج: اقامتيگاه او.

د: شغل او.

۲- شهرت مکمله مدعی عليه و يا مدعى عليهم.

۳- تعين مدعابها.

۴- تاريخ درخواست.

۵- اصل ادعا.

۱۲۲

قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۱۰۸)

مدعی مکلف است نقل مصدق اوراق و استناد مربوطه را که به آن استناد نموده با درخواست اقامه دعوی توأم بدفتر محکمه بسپارد. در صورتی که محکمه لازم دارد راساً و یا در اثر تقاضای مدعی علیه می-تواند به مدعی امر کند که اصل استناد را به محکمه ارائه دهد.

: ماده (۱۰۹)

اگر درخواست اقامه دعوی ذریعه وکیل به محکمه تقدیم گردیده باشد باید وکالت نامه وی نیز ضمیمه آن باشد.

: ماده (۱۱۰)

منشی محکمه پس از وصول درخواست اقامه دعوی باید بلا وقهه آن را در دفتر محکمه قید کرده رسید محتوى شهرت مکمله طرفین، تاریخ تسلیم و تعداد اوراق منضمه آن را به مدعی بدهد.

: ماده (۱۱۱)

اگر درخواست اقامه دعوی مطابق تصريحات مواد (۱۰۷-۱۰۶ و ۱۰۵) ترتیب نیافرته باشد منشی محکمه در ظرف پنج روز از تاریخ وصول آن نواقص موضوع را به نظر رئیس محکمه رسانیده حسب الامر رئیس درخواست مذکور را جهت تکمیل نواقص آن به مدعی اعاده می-کند.

: ماده (۱۱۲)

مدعی حق دارد بعد از اقامه دعوی هر وقت که بخواهد دعوی را به اجازه محکمه ترک بنماید.

محکمه مکلف است در صورتی که ترک دعوی او را مبنی بر سوء نیت بداند به او اجازه ترک دعوی را نداده بلکه او را مکلف نماید که یا از

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۲۳

ادعا ابرأ دهد و یا دعوی را ادame دهد. در صورت اجازه ترک دعوی مدعی مکلف است خسارة را که بطرف مقابل وارد نموده بشرط مطالبه مدعی علیه و حسب تشخیص محکمه جبران نماید محصول ترک دعوی از اقامه آن عیناً مانند محصول ابراء است.

مادة (۱۱۳):

مدعی بدون موافقت مدعی علیه نمی تواند دعوی را بعد از اقامه آن توسعه دهد.

فصل دوم

اعتراضات ابتدائی

مادة (۱۱۴):

اعتراضات ابتدائی عبارت از اعتراضات ذیل است:

۱: ادعای عدم صلاحیت محکمه.

۲: ادعای عدم صلاحیت یا عدم اهلیت قانونی مدعی جهت اقامه دعوی.

۳: ادعای اینکه دعوی اقامه شده متوجه شخص مدعی علیه نمی باشد.

۴: ادعای اینکه دعوی اقامه شده سابقاً بین همان شخص یا کسانیکه طرفین دعوی قایم مقام آنها هستند جریان خود را طی و نسبت به آن حکم قطعی محکمه با صلاحیت صادر گردیده است.

۵: ادعای اینکه دعوی اقامه شده تحت قيد مرور زمان آمده است.

۶: ادعای اینکه دعوی اقامه شده در یک محکمه دیگر تجاری که حائز عین درجه است نیز دایر است.

۷: ادعای اینکه دعوی اقامه شده با یک دعوی دیگری که در یک محکمه دیگر تجاری دائر گردیده ارتباط دارد و باید قانوناً در آنجا فیصله شود.

۱۲۴

قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۱۱۵)

در صورت اثبات فقرات (۱۱۴ و ۵) ماده (۳-۲-۱) باید محکمه از رسیدگی به دعوی امتناع نموده قرار رد صادر نماید.

: ماده (۱۱۶)

در صورت اثبات فقرات (۶ و ۷) ماده (۱۱۴) محکمه باید از رسیدگی به دعوی امتناع ورزد و دوسيه متعلقه را به محکمه مربوطه آن جهت وارسي در ظرف ده روز بعد از صدور قرار خود ارسال نماید مگر اينکه يكى از طرفين طبق حکم ماده (۱۱۷) در خواست استیناف نموده باشد.

: ماده (۱۱۷)

هر يك از طرفين که قرار محکمه بر عليه او است مى تواند از تاريخ ابلاغ تحريری قرار محکمه ابتدائيه الى بيسیت روز مرافقه طلب و اگر به قرار محکمه مرافقه نيز قناعت نشود از تاريخ ابلاغ تحرير قرار محکمه مرافقه در ظرف ده روز تميز طلبي نماید.

: ماده (۱۱۸)

هرگاه اعتراضات مندرجه ماده (۱۱۴) قبل از رسیدگی باصل موضوع دعوی پيش نشده باشد در حين رسیدگي بدعي و جريان محاكمه قابل سمع نیست.

: ماده (۱۱۹)

اعتراضات ابتدائيه مدعى عليه در همان مدتی که برای اعتراضات مربوط باصل موضوع در فصل (سوم) تعیین گردیده به مدعى تبلیغ می شود و در ظرف مدت معینه آن از مدعى جواب اخذ می گردد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۲۵

فصل سوم اعتراضات مربوط با صل موضوع

ماده (۱۲۰):

اگر مدعی علیه و یا وکیل او اعتراضات ابتدائیه را پیش نکرده باشد مکلف است جواب خود را در اصل دعوی در ظرف (۱۵) روز سر از تاریخ ابلاغ و یا در ظرف مدتی که به صوابدید محکمه زیادتر از پانزده روز تعیین می شود در دو نسخه ترتیب و با کلیه استناد دست داشته خود که به آن استناد می نماید به محکمه تقدیم کند منشی محکمه یک نسخه جواب های او را به کتاب ضبط دعوی ثبت نموده و نسخه دیگر را به موجب رسید بطرف مقابل تفویض می نماید و استناد تقدیم شده را به مهر محکمه نشانی نموده محتویات آن را به کتاب ضبط دعوی ثبت و اصل آن را در مقابل رسید به تقدیم کننده اعاده میکند که عندالضرورت به محکمه ارائه نماید.

ماده (۱۲۱):

در محاکم ابتدائیه تجاری ادعا و مدافعه مدعی و مدعی علی الأكثر برای سه مرتبه بین طرفین تعاطی می گردد.

فصل چهارم دعوی مقابل

ماده (۱۲۲):

مدعی علیه حق دارد در مقابل ادعای مدعی مقابلتاً اقامه دعوی نماید و چنین دعوی باید با دعوی اصلی از یک منشأ بوده و اتخاذ تصمیم در دعوی اصلی بر آن مؤثر باشد.

۱۲۶ ..... قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۱۲۳)

دعوى مقابل باید علاوه بر دفع دعوى اصلى، متضمن ادعى جديدى بـ
عليه مدعى باشد.

: ماده (۱۲۴)

دعوى مقابله بـاید به موجب درخواست عـليـحـه اقامـه گـرـدـدـ.

: ماده (۱۲۵)

در حالـيـكـه اـدعـى مـدعـى عـلـيـه در مقابل مـدعـى مقابلـنـمـى باـشـدـ محـكـمـهـ
مرـبـوـطـهـ بـهـ آـنـ دـعـوىـ بـصـورـتـ عـلـيـحـهـ رسـيـدـگـيـ مـىـ كـنـدـ وـ اـكـرـ رسـيـدـگـيـ
بـهـ دـعـوىـ مـذـكـورـ اـزـ صـلـاحـيـتـ مـحـكـمـهـ خـارـجـ باـشـدـ مـحـكـمـهـ باـسـاسـ يـكـ
قـارـ،ـ عـدـمـ صـلـاحـيـتـ خـودـ رـاـ درـ زـمـيـنـهـ اـعـلـامـ مـىـ دـارـدـ.

: ماده (۱۲۶)

در دعوى مقابل راجح به اـدـعـاـ وـ مـدـافـعـاتـ طـرـفـينـ حـكـمـ مـادـهـ (۱۲۰ـ)ـ باـينـ
قانونـ تـطـبـيقـ مـىـ گـرـدـ.

: ماده (۱۲۷)

اـكـرـ مـدعـىـ اـصـلـ دـعـوىـ خـودـ رـاـ طـبـقـ اـحـكـامـ مـادـهـ (۱۱۲ـ)ـ تـرـكـ نـمـوـدـ
مـدعـىـ دـعـوىـ مقابلـمـىـ توـانـدـ دـعـوىـ خـودـ رـاـ طـبـقـ اـحـكـامـ اـيـنـ قـانـونـ اـدـامـهـ
دـهـدـ.

فصل پنجم

رسیدگی بدعاوی

: ماده (۱۲۸)

محـكـمـهـ درـ هـرـ مـرـحـلـهـ دـعـوىـ مـىـ توـانـدـ طـرـفـيـنـ وـ يـاـ وـكـلـاـيـ آـنـهاـ رـاـ
احـضـارـ وـ بـالـمـواـجـهـ يـكـ دـيـگـرـ اـظـهـارـاتـ شـانـ رـاـ درـ بـارـهـ قـضـيـهـ مـورـدـ

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۲۷

اختلاف استماع و آن‌ها را با در نظر گرفتن ماده (۴۰) به صلح
تشویق نماید.

ماده (۱۲۹):

بعد از اینکه بین طرفین صورت ادعا و مدافعه طبق ماده (۱۲۱) تعاطی
گردید اگر نزد محاکمه ثابت شود که دعوى باندازه کافى مورد بحث و
رسیدگی قرار گرفته و می‌توان در آن باره حکم صادر کرد ختم
رسیدگی را با آنها ابلاغ می‌نماید. در عکس حال طرفین را عند الایجاب
احضار و درباره قسمت‌های ناتکمیل توضیحات می‌خواهد.

ماده (۱۳۰):

حداکثر مدتی را که محاکمه برای احضار طرفین تعیین می‌کند ده روز
است در مورد بعد مسافه محاکمه یک مدت اضافی را طبق احکام این
قانون بر اصل مدت علاوه می‌کند. در حالات فوق العاده محاکمه می-
تواند مستقیماً و یا در اثر تقاضای یکی از طرفین مدت احضار را تمدید
نماید.

فصل ششم شهادت

ماده (۱۳۱):

هر یک از طرفین دعوى که به شهادت شهود تمسک می‌کرد مکلف
است در حین تقدیم ادعای خویش به محاکمه لست متضمن اسم یا
اسمای شهود خود را با شهرت مکمله آدرس و تعداد آن‌ها به محاکمه
تقدیم نماید. تمسک کننده مذکور نمی‌تواند هنگام رسیدگی شهود جدیدی
و یا شهود دیگری غیر از آنانی که اسمای شان را قبلاً به محاکمه تقدیم

۱۲۸

قانون اصول محاکمات تجاری

نموده معرفی نماید. محاکمه در وقت رسیدگی به دعوی طرف متمسک به شهادت را مکلف می دارد همه یا بعضی از شهود معرفی شده را که محاکمه انتخاب نموده به تاریخی که تعیین می کند احضار نماید. در صورت لزوم خود محاکمه نیز می تواند شاهد و یا شهودی که معرفی شده جلب و احضار نماید.

ماده (۱۳۲):

در حالیکه شاهد در حوزه قضائی محاکمه دیگری اقامت داشته باشد محاکمه که به دعوی رسیدگی می کند می تواند از محکمة محل اقامت او تقاضا کند که شهادت را باساس نیابت قضائی استماع و اظهارات شهود را ثبت نموده نتیجه را به محکمه که بدعوی رسیدگی می کند رسمآ اطلاع نماید.

ماده (۱۳۳):

شاهد باید دارای شرایط ذیل باشد:

الف: عاقل باشد.

ب: عمر او کمتر از ۱۸ سال نباشد.

ج: محجور نباشد.

د: قبل از ادای شهادت مرتكب جنایت نگردیده باشد.

هن با کسی که به مفاد او ادای شهادت می کند علاقه زوجیت، قرابت درجه اول یا دوم نداشته، خادم یا مخدوم نبوده و تأمین معیشتش بدوش او نباشد.

و: با کسی که عليه او ادای شهادت می کند چنان سابقه خصومت نداشته که بر وجود آن دلیلی در دست باشد.

ز: بین او و شخصی که عليه او ادای شهادت می کند در حین ادای شهادت دعوی حقوقی یا جزائی در کدام محاکمه دائر نباشد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۲۹

ماده (۱۳۴):

هر یک از طرفین دعوی می‌تواند به اساس فقرات هـ و، ز ماده ۱۳۳ شاهد را رد نماید.

ماده (۱۳۵):

طرفی که می‌خواهد شاهد را رد کند باید درخواست رد را قبل از ادای شهادت به محاکمه تقدیم نماید و دلائل خود را نیز ارائه کند در حالی که علت مورد تصدیق محاکمه واقع گردد شهادت شاهد را سمع کرده نمی‌تواند.

ماده (۱۳۶):

در صورت تعدد شهود محاکمه شهادت هر شاهد را بدون حضور شهود دیگر منفرداً استماع می‌کند.

ماده (۱۳۷):

شهود باید قبل از ادای شهادت، اسم، شهرت مکمله و آدرس خود را اظهار نماید و تعهد کند که تمام حقایق را بدون کم و کاست بیان می‌نماید.

ماده (۱۳۸):

رئیس محاکمه باید قبل از ادای شهادت مجازاتی را که قانون برای شاهد زور (ناحق) مقرر نموده به شاهد خاطر نشان نماید.

ماده (۱۳۹):

اظهارات شاهد لازم است که به خط و کتابت خودش در کتاب ضبط دعوی محاکمه قید و به امضای او بر سد و اگر شاهد سواد نداشته باشد اظهارات او عیناً از طرف منشی محاکمه به کتاب ضبط دعوی قید و در ذیل آن مهر و یا نشان شخصی او به تصدیق دو نفر گرفته می‌شود.

۱۳۰

ماده (۱۴۰):

تشخیص درجه اهمیت ارزش و تاثیر شهادت در حل و فصل و اثبات دعوی تجاری به صلاحیت مکمله مربوطه است. در مورديکه از طرف اصحاب دعوی نسبت به ادعاییش سند مدار اعتبار ارائه می‌گردد دفاع طرف مقابل بدون داشتن سند مدار اعتبار و ارائه آن به مکمله، محضر به وسیله شهود قابل سمع نیست.

ماده (۱۴۱):

هیچ یک از طرفین دعوی نمی‌تواند بیانات و اظهارات شاهد را در حین ادای شهادت تحسین و یا تقبیح نماید. طرفی که علی الرغم اخطار رئیس مکمله به چنین امر مبادرت ورزد از مکمله اخراج می‌گردد.

ماده (۱۴۲):

هرگاه شاهد زبان پشتون و یا فارسی را نداند ذریعه ترجمان استجواب می‌شود.

ماده (۱۴۳):

در محاکم تجاری حداقل نصاب شهادتی که مبنای حکم مکمله قرار گرفته بتواند، دو نفر می‌باشد.

فصل هفتم

اهل خبره

ماده (۱۴۴):

در مواردی که رسیدگی به یک دعوی وابسته به معلومات فنی باشد مکمله می‌تواند به اساس درخواست اصحاب دعوی و یا یکی از آنها و یا راساً قرار صادر کنند که از اهل خبره استشاره به عمل آید. در قرار

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۳۱

محکمه تصريح موضوعي که عقیده اهل خبره نسبت به آن لازم است قيد شده و مدتی که اهل خبره باید در داخل آن اظهار عقیده کند ضروري است.

ماده (۱۴۵)

در حالیکه طرفین در باره تعیین اهل خبره توافق نظر نداشته باشند اهل خبره از طرف محکمه انتخاب می شود ممکن است اهل خبره یک نفر و یا بیشتر تعیین شود.

ماده (۱۴۶)

کسانی باید به حیث اهل خبره انتخاب شوند که در موضوع مربوطه دارای معلومات فنی لازم باشند. اهل خبره اینکه طبق ماده (۱۴۵) از طرف محکمه راساً تعیین می شوند رعایت شروط مذکور ماده (۱۲۲) فصل شهادت این قانون نیز ضروري است.

ماده (۱۴۷)

هیچ کس مجبورکرده نمی شود بدون موافقتیش به حیث اهل خبره اظهار عقیده کند.

ماده (۱۴۸)

بعد از اینکه محکمه اظهارات طرفین را استماع کرد سوالاتی را که باید از اهل خبره پرسیده شود تعیین می کند استجواب و استکتاب اهل خبره از طرفین دعوی در حضور محکمه و در حال حاضر بودن طرفین دعوی صورت می گیرد.

۱۳۲

قانون اصول محاکمات تجاری

:۱۴۹ ماده

در صورتیکه راجع به حق الزحمه اهل خبره قبلًا موافقه به عمل نیامده باشد با در نظر گرفتن کمیت و کیفیت موضوع، وقت و اهمیت زحمتیکه اهل خبره متحمل شده است از طرف محکمه حق الزحمه تعیین میگردد.

:۱۵۰ ماده

در حالیکه رجوع به اهل خبره به موجب درخواست یکی از طرفین به عمل آمده باشد تادیه حق الزحمه به عهده همان طرف است.

هرگاه رجوع به اهل خبره به اساس درخواست طرفین و یا به موجب نظریه محکمه رأساً صورت گرفته باشد درین حالت حق الزحمه بالمناصفه پرداخته میشود در هر صورت باید حق الزحمه قبل از مبادرت اهل خبره بوظیفه در دسترس محکمه مربوطه گذارده شود.

:۱۵۱ ماده

اهل خبره مکلف اند در اوقاتی که از طرف محکمه تعیین میشود به محکمه حاضر و راجع به موضوعاتی که نظریه آنها خواسته میشود مطالعات لازمه به عمل آورده و در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین میشود نتیجه را شخصاً به محکمه تقدیم دارند.

:۱۵۲ ماده

محکمه میتواند بغرض تکمیل و توضیح نقاطی که در راپور اهل خبره ناقص و مبهم به نظر بررسد از اهل خبره مجدداً استفسار نمایند. توضیحات شفاهی اهل خبره درکتاب ضبط دعوی قید و یا به امضاء آن-ها رسانیده میشود.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۳۳

ماده (۱۵۳):

اساساً باید نظریه اهل خبره طور سری مورد رسیدگی محکمه قرار گیرد ولی در حالات مقتضی محکمه می‌تواند نظریه اهل خبره را در حضور طرفین دعوی مورد بهث قرار دهد.

ماده (۱۵۴):

نظریات اهل خبره با ساس کثرت آراء اتخاذ گردیده و نظریات مذکور در حل و فصل دعاوی تجاری به حیث قرینه شناخته می‌شود.

ماده (۱۵۵):

در صورتی که محکمه نظریه اهل خبره را اعتبار ندهد می‌تواند برای یکبار دیگر اهل خبره جدیدی طبق احکام این فصل تعیین نماید.

فصل هشتم

استناد

ماده (۱۵۶):

در صورتی که قانون برای اثبات یک ادعا در محاکم تجاری کدام نوع معین دلیل را به صراحت تخصیص داده باشد اثبات آن بانواع دیگر دلائلی صورت گرفته نمی‌تواند.

ماده (۱۵۷):

مسائلی که اثبات آن به موجب موافقه تحریری قبلی طرفین ذریعه دلایل معین قبول شده باشد برای اثبات آن دلائل دیگر قبول شده نمی‌تواند. مشروط بر این که موافقه طرفین مخالف احکام قانونی نباشد.

۱۳۴

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۱۵۸):

با در نظر گرفتن احکام جعلیت مذکور این قانون مدافعتی که در مقابل ادعای مستند به سند به عمل می آید باید مستند به سند باشد.

ماده (۱۵۹):

در حالات ذیل در هر صورت می توان شاهد اقامه کرد:

الف: در معاملاتی از قبیل حریق، تصادم که گرفتن سند غیر ممکن یا فوچ العاده مشکل باشد.

ب: اموری که نظر با یجاب و یا وضعیت طرفین تنظیم سند در آن از اقتضاء و تعامل و عرف نباشد.

ج: در حال وقوع حیله و اکراه.

ماده (۱۶۰):

اگر دلایل و قرایین قناعت بخشی در باره ضایع شدن سند در اثر یک حادثه ناگهانی و یا اسباب مجبره و یا مفقود شدن سند موجود باشد می توان ذریعه شهادت دعوی را با ثبات رسانید.

ماده (۱۶۱):

اسنادی که از طرف مقاماتی که قانوناً صلاحیت ترتیب آن را دارند اصولاً ترتیب و تصدیق می شود نزد محاکم تجاری تا وقتی اعتبار دارد که خلاف آن باثبات نرسیده باشد. ولی اگر مکمل آنرا مشبوه بداند مثنی آن را رسماً از مقامی که آن را ترتیب نموده راساً مطالبه می نماید. همچنان اگر اشتباه در تصدیق سند موجود باشد مکمله می تواند تصدیق آن را رسماً و راساً از مقام تصدیق کننده بخواهد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۳۵

ماده (۱۶۲):

اسنادی که در خارج افغانستان ترتیب شده باشد وقتی مدار اعتبار شمرده می‌شود که طبق حکم ماده (۳۲) ترتیب یافته و به تصدیق رسیده باشد.

ماده (۱۶۳):

اسناد غیر رسمی که در محاکم به صحت آن اعتراف می‌شود ماهیت سند رسمی را حائز می‌گردد.

ماده (۱۶۴):

برآمده گی ها و یا عباراتی که بالای خط گرفتگی ها در متن و یا حاشیه یک سند باشد اعتبار ندارد. مگر این که آن قسمت ها جداگانه به تصدیق و امضای سند دهنده رسیده باشد و یا در محضر محاکمه برسد.

ماده (۱۶۵):

عباراتی که از طرف داین در روی و یا ظهر یک سند دائر به رسید کلی و یا قسمی دین تحریر می‌گردد در صورتی معتبر است که دائن به صحت آن معترف باشد.

ماده (۱۶۶):

اسناد غیر رسمی که بین تجار معمول و مروج باشد نزد محاکم تجاری مدار اعتبار است.

ماده (۱۶۷):

ورقه تلگرام تا زمانی که مخالف آن باصل باثبات نرسد نزد محاکم تجاری اعتبار دارد در حال اختلاف اصل آن که از طرف فرستنده امضاء شده مدار اعتبار قرار داده می‌شود مگر این که طرف مقابل ثابت کند که تلگرام جعلی است.

۱۳۶

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۱۶۸):

اعتبار محتویات دفاتر تجاری طبق احکام قانون تجارت محفوظ است.

ماده (۱۶۹):

طرفیکه اصل سند آن نزد مقامات رسمی بوده و از ارائه آن عاجز باشد میتواند توسط محاکمه آن را مطالبه کند. مصارف لازمه یک سندی که بغرض ملاحظه و تطبیق به محکمه خواسته میشود بر عهده طرفی است که بر سند مذکور استناد نموده است.

ماده (۱۷۰):

طرفیکه یک سندی به لسان اجنبی را به محکمه ارائه مینماید مکلف است که ترجمه مصدق آن را نیز توأم سند به محکمه تقديم کند در صورتیکه ترجمه سند مذکور طرف قناعت جانب مقابل و یا محکمه واقع نگردد، رسمآ از جانب محکمه به ترجمه آن به مصرف ارائه کننده مبادرت میشود.

ماده (۱۷۱):

ادعا کننده مکلف است نقل مصدق و یا در صورتی که از طرف محکمه امر شود استناد ذیل را به محکمه ارائه دهد:
الف: تمام استنادی که در دعوی خود بآن استناد نموده است.
ب: اوراق و تلگرام هایی که متعلق به موضوع دعوی باشد.

ماده (۱۷۲):

در صورتیکه از طرف محکمه امر شود ابراز اصل و یا نقل مصدق دفاتر و حسابات تجاری نیز لا زم میباشد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۳۷

ماده (۱۷۳):

اسنادی که در محکمه ارائه می‌گردد اگر طرف مقابل ارائه کننده با آن استناد ورزد ارائه کننده سند حق ندارد آن را پس بگیرد و یا از محکمه مطالبه نماید که سند را کان لم یکن فرض کند.

ماده (۱۷۴):

رسیدگی بحساب و دفاتر تجاری در حضور مجلس محکمه به عمل می‌آید در صورتی که اسناد کتبی و دفاتر تجاری در محل خارج حوزه قضائی محکمه باشد و رسیدگی به آن از طریق «نیابت قضائی» نیز به عمل آمده می‌تواند.

ماده (۱۷۵):

محکمه می‌تواند رسیدگی به حسابات را در صورت لزوم توسط اهل خبره به عمل آورد.

ماده (۱۷۶):

اگر سند ارائه شده به شخصی که علیه او بر آن سند استناد شده منسوب نباشد شخص مذکور می‌تواند آنرا رد کند ولی رد سند باید در اولین جوابی که نسبت به سند ارائه شده داده می‌شود به عمل آید.

ماده (۱۷۷):

در برایرد اگر صاحب سند، سند خود را به موافقة طرف مقابل استرداد نماید محکمه دیگر نمی‌تواند در دعوی مورد رسیدگی به آن سند استناد نماید ولی هرگاه صاحب سند، سند خود را استرداد نکند و سند در دعوی مؤثر باشد محکمه می‌تواند باساس آن رسیدگی به عمل آورد.

۱۳۸ ..... قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۱۷۸):

در صورتی که در نتیجه تحقیقات مکمله راجع به منسوبیت یک سند به منکر قرار صادر کند منکر از یک هزار الى دو هزار افغانی به جزای نقدی و همچنان در حال در خواست طرف نسبت به تأخیر دعوى به جبران خسارات واردہ طرف مقابل که از جانب مکمله تشخیص می شود محکوم می گردد.

ماده (۱۷۹):

ادعای جعلیت اسناد را در تمام مراحل جریان دعوى می توان نمود هرگاه ادعای جعلیت در اثنای جلسه محاکمه به عمل آید لازم است که چگونگی آن به کتاب ضبط دعوى قید و بامضای ادعا کننده برسد.

ماده (۱۸۰):

صورت ادعای مدعی جعلیت بطرف مقابل او ابلاغ می گردد. طرف مقابل مکلف است در ظرف ده روز تحریراً جواب بدهد که سند ارائه شده را مسترد می دارد و یا باستفاده از آن دوام می دهد. در صورت استرداد موافقت طرف مقابل شرط است.

ماده (۱۸۱):

استرداد سند بذات خود دلیل جعلیت آن نیست.

ماده (۱۸۲):

در صورتی که ارائه کننده سند آن را استرداد کند و یا در ظرف مدت مقرره جواب ندهد مکمله با در نظر گرفتن حکم ماده (۱۷۱) سند مذکور را از جمله دلایل خارج می کند و در حالی که ارائه کننده سند با استفاده از سند دوام دهد منشی مکمله در ظرف سه روز به ادعا کننده جعلیت

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۳۹

اعلام می دارد که الى ده روز دلایلی را که در مورد جعلیت بآن استناد می ورزد تحریراً به محکمه تقدیم نماید.

ماده (۱۸۳):

محکمه بعد از وصول دلایل جعلیت در صورتی که رسیدگی دعوی جعلیت را در اصل دعوی مؤثر بداند قرار رسیدگی به ادعای جعلیت را صادر می نماید.

منشی محکمه در ظرف سه روز، قرار محکمه را به طرفین ابلاغ و دلایل تحریری ادعای جعلیت را به ارائه کننده سند ارجاع و باو تفہیم می نماید که در ظرف ده روز جواب خود را تحریراً به محکمه تقدیم کند و بعد از وصول جواب مطلوب تاریخ رسیدگی به دعوی جعلیت ذریعه منشی محکمه به طرفین ابلاغ می گردد.

ماده (۱۸۴):

ارائه کننده سند اصل سندی را که مورد ادعای جعلیت واقع شده باید در همان موقعیکه ادامه استفاده از سند را به محکمه اطلاع می دهد در مقابل رسید به دفتر محکمه بسپارد سند مذکور توسط منشی به ملاحظه و نشانی شد رئیس و اعضای محکمه رسانیده شده محفوظاً در محکمه نگهداشته می شود.

ماده (۱۸۵):

در صورتی که ادعا کننده جعلیت در ظرف مدت معینه دلایل جعلیت را بمحکمه تقدیم نکند ادعای جعلیت بی اثر می گردد و اگر ارائه کننده سند در باره ادعای جعلیت که از جانب مقابل ابراز گردیده جواب ندهد، برای رسیدگی به دعوی جعلیت از طرف محکمه تاریخ تعیین می گردد.

۱۴۰

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۱۸۶):

محکمه در مورد رسیدگی به ادعای جعلیت استناد رسمی احکام مواد (۱۵۹ و ۱۶۰) را رعایت می‌نماید و در مورد ادعای جعلیت سائر استناد احکام مواد از (۱۸۹) تا آخر (۱۹۶) این قانون را در نظر گرفته و در صورتی‌که دلایل جعلیت را مقنع یابد به جعلیت سند حکم صادر می‌کند و الا خیر. هرگاه محکمه قرار خود را به جعلیت سند صادر نماید سند مذکور را از جمله دلایل خارج می‌کند.

ماده (۱۸۷):

در حالی‌که محکمه به جعلیت سند حکم نکند طرفی‌که ادعای جعلیت نموده از پنجصد الى سه هزار افغانی به جزای نقدی و همچنان در حال مطالبه طرف مقابل به تادیه تمام خسارات واردہ بجانب مقابل که نزد محکمه باثبتات برسد محکوم می‌گردد.

ماده (۱۸۸):

بعد از اصدار حکم در مورد ادعای جعلیت استناد و نوشته جاتی‌که مورد ادعای جعلیت واقع شده به ارائه کننده آن و یا مراجعی‌که استناد مذکور از آن به دست آورده شده با در نظر گرفتن احکام مواد (۱۸۷ و ۱۹۹) در مقابل رسید اعاده می‌گردد.

ماده (۱۸۹):

هیچ یک از مامورین و کارکنان محاکم تجاری حق ندارند از استناد و نوشته جاتی که درباره آن‌ها دعوای جعلیت به عمل آمده باشخاص مثنی بدنهند مگر باجازه رئیس محکمة مربوطه که در این صورت نیز باید در حاشیه مثنی تحریر و تصریح شود که درباره سند مذکور ادعای جعلیت به عمل آمده است.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۴۱

ماده (۱۹۰):

در صورتی که ادعای جعلیت یک سند در محاکم تجاری به اثبات برسد متهم و همکاران آن جهت تعقیبات جزائی به مراجع مربوطه آن محول می‌گردد.

ماده (۱۹۱):

راجع باعتبار سند در موضوع ادعای جعلیت قرار ذیل رسیدگی به عمل می‌آید:

۱: دقت در خط امضاء مهر و نشان شصت از نقطه نظرگل و تراشیدگی و امثال آن.

۲: مطابقت خط و امضای سند متنازع فیه با خط و امضای استاد ممائی- که اصالت شان مورد اعتماد محکمه است.

۳: تحقیق از شهود و مطلعین که از اطلاعات و معلومات آنها بتوان صحت و سقم سند را تشخیص نمود.

۴: تطبیق مفاد سند با استاد و سائر دلایل مربوطه که اصالت آن مورد اعتماد است راجع به تطبیق مفاد سند با سائر استاد باید استادی را انتخاب کرد که مورد قبول طرف مقابل بوده و یا صحت آن نزد محکمه ثابت باشد.

ماده (۱۹۲):

شهودیکه درسند شهادتاً امضاء نموده اند و یا اشخاصی که تحریراً امضاء و یا مهر شدن سند متنازع فیه را دیده اند و همچنان اشخاصی که از اطلاعات و معلومات آنها کشف حقیقت ممکن باشد از طرف محکمه احضار شده و اظهارات شان استماع می‌شود.

۱۴۲

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۱۹۳):

در مورد مطابقت خط، امضاء و مهر نشان شصت استناد و نوشته جاتی اساس تطبیق قرار داده خواهد شد، که طرفین در انتخاب آنها موافق باشند. و در صورت عدم توافق طرفین نوشته جات آتی اساس تطبیق قرار داده می‌شود:

الف: خط، امضاء، مهر، نشان شصت در استناد رسمی.

ب: خط، امضاء، مهر، و نشان شصتی که در اوراق مربوط به دعوی در حضور مکمله تحریر، امضاء مهر و یا نشان شصت شده باشد.

ج: تحریر یا امضای اشخاص رسمی و کارکنان مؤسسات ملی در نوشته جات متعلق به امور مربوط.

د: استناد عادی که به صحت خط امضاء، مهر و نشان شصت آن قبل اعتراف به عمل آمده باشد.

ماده (۱۹۴):

اگر شخصی که خط، امضاء مهر و سند باو نسبت داده شده در حال حیات باشد جهت استکتاب احضار می‌گردد.

ماده (۱۹۵):

هرگاه اوراق و نوشته جاتی که اساس تطبیق قرار داده می‌شود در یکی از ادارات دولتی و مؤسسات ملی باشد، ادارات و مؤسسات مذکور مکلف اند که به موجب حکم مکمله آنها را به محکمه ارسال دارند البته بعد از حل مطلب اوراق مذکور به مراجع آن از طرف محکمه اعاده خواهد شد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۴۳

ماده (۱۹۶):

اگر اوراق و نوشته جات مذکور خارج حوزه قضائی محاکمه واقع بوده و آوردن آن مشکل باشد تطبیقات لازمه در همچو موارد از طریق نیابت قضائی به عمل می آید.

ماده (۱۹۷):

در صورت لزوم محاکمه تدقیق در سند و تطبیق خط امضاء مهر و نشان شصت را به اهل خبره مطابق احکام این قانون ارجاع می دارد.

ماده (۱۹۸):

در حالی که تراشیدگی و امثال آن در یک سند موجود باشد موضوع در کتاب ضبط دعوی مربوطه قید و با مضای ارائه کننده رسانیده می شود و اگر ارائه کننده سند از امضاء خودداری ورزد کیفیت به کتاب ضبط دعوی تحریر و در مورد سند طبق احکام این قانون اجرآلت می شود.

ماده (۱۹۹):

بعد از کسب قطعیت قرار محاکمه راجع به جعلی بودن یک سند خلاصه حکم محاکمه در ذیل سند تحریر و سند مذکور از طرف رئیس محاکمه به مهر مخصوص ابطال می گردد.

فصل نهم

اقرار

ماده (۲۰۰):

هرگاه شخصی اقرار بامری بنماید که حق را بر علیه او تثبیت می کند این اقرار او برای اثبات آن حق کافی شمرده می شود.

۱۴۴

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۲۰۱):

اقرار اگر حین جریان دعوی در حضور محاکمه و یا در یکی از اوراقی که به محاکمه تقدیم می‌شود به عمل آید اقرار در محاکمه بوده و مدار اعتبار است و اقراری که در خارج محاکمه به عمل می‌آید معتبر شناخته شده نمی‌تواند. مگر این‌که واقعیت آن طبق احکام این قانون باشیات بررسد.

ماده (۲۰۲):

اقرار باید مانند سائر اظهارات مربوط بدعوی از طرف منشی محاکمه در کتاب ضبط دعوی قید شود و بامضای مقر بررسد.

ماده (۲۰۳):

اعتراف وکیل بوجود یک حالتی که حقی را علیه مؤکل او تثبیت می‌کند مانند اقرار خود مؤکل طبق احکام این فصل معتبر است، مشروط بر این‌که این صلاحیت در وکالت خط برای وکیل داده شده باشد.

فصل دهم نیابت قضائی

ماده (۲۰۴):

در مواردیکه لازم دیده شود رسیدگی به دلایل، استماع شهود، رجوع باهل خبره و یا کدام اجراءات قانونی دیگری در خارج حوزه قضائی محاکمه که برویت اصل دعوی مکلف است انجام یابد، محاکمه مذکور می‌تواند به محاکمه دیگری در آن مورد نیابت دهد که تحقیقات و اجراءات لازمه را به عمل آورده صورت مصدق آن را به محاکمه نیابت دهنده ارسال دارد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۴۵

ماده (۲۰۵):

در مواردی که لا زم باشد تحقیقات و اجرآت لا زمه در خارج افغانستان به عمل آید محكمة مربوط می‌تواند بر اساس معاهدات موجود بین دولت افغانستان و دول خارجه و در عدم آن بر اساس مقررات حقوقی بین الدول به محکمه مملکتی که باید تحقیقات و اجرآت در خاک آن به عمل آید نیابت دهد تا تحقیقات را اجراً و صورت مصدق آنرا به محکمه مربوطه تجاری افغانی ارسال داردند.

ماده (۲۰۶):

محاکم تجاری افغانی می‌توانند طبق معاهدات موجود بین دولت افغانستان و دول خارجه و در عدم آن بر اساس مقررات حقوقی بین-الدول نیابتی را که از جانب محاکم ممالک خارجه راجع به استماع شهود و غیره تحقیقات مربوط بدعوای تجاری به آنها داده می‌شود قبول کند.

ماده (۲۰۷):

طرز رسیدگی در اجرای نیابت قضائی تابع قانون محل تحقیقات است.

فصل یازدهم حکمیت

ماده (۲۰۸):

اشخاصی که اهلیت اقامه دعوی را دارند درباره حل و فصل اختلافات خود ولو این که در محاکم تجاری اقامه شده و یا نشده باشد می-توانند قبل از اصدار حکم محکمه به حکمیت یک و یا چند نفر مراجعاً نمایند.

۱۴۶

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۲۰۹):

طرفین می‌توانند در اصل عقد و یا به موجب قرارداد جدایگانه متعهد شوند که در حال حدوث اختلاف بین آنها به حکمیت مراجعت کنند.

ماده (۲۱۰):

اگر در قرارداد جدایگانه که به موجب آن طرفین اساس حکمیت را برای حل اختلافات خود قبول نموده اند به کدام حکم و یا حکم‌های معین موافقه به عمل آمده باشد.

رعایت نکات ذیل در آن مورد ضروری است:

الف: بیان مشخصات هویت طرفین و حکم و حکم‌ها بطور واضح.

ب: بیان موضوع متنازع فيه که می‌باید از طریق حکمیت حل و فصل شود.

ماده (۲۱۱):

در صورتی‌که طرفین در اصل عقد و یا به موجب قرارداد جدایگانه حکم و یا حکم‌های خود را قبلًا معین نکرده باشند می‌توانند متعاقباً به موافقت طرفین این عمل را انجام دهند و هرگاه در تعیین حکم انفاق نظر طرفین حاصل نشود در آن صورت تعیین حکم از صلاحیت محکمه مربوط می‌باشد.

ماده (۲۱۲):

در صورتی‌که بموجب اصل قرارداد و یا عقد جدایگانه بیش از یک نفر حکم باید انتخاب شود ولی نه عدد حکم‌ها و نه اشخاص آنها معین شده باشد باید هر یک از طرفین یک نفر حکم تعیین نموده و هر دو حکم یک حکم ثالث انتخاب نمایند. در صورتی‌که هر دو حکم تعیین شده

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۴۷

بانتخاب حکم ثالث در ظرف یک هفته از تاریخ تعیین شان موفق نشوند،
محکمه حکم ثالث را تعیین می‌کند.

ماده (۲۱۳):

تعیین حکم از طرف محکمه مربوطه در موارد ذیل نیز صورت می‌گیرد:
الف: اگر به موجب قرارداد بین طرفین حل اختلافات به حکم واحد
راجع شده باشد و جانبین نتوانند در انتخاب حکم مذکور توافق نظر
حاصل کنند.

ب: در صورتی که حکم یکی از طرفین مستغفی شود و یا فوت نماید و یا
اهلیت حکمیت را از دست بدهد و طرف مذکور نتواند در ظرف ده روز از
تاریخ فوت و یا استغفی حکم مذکور عوض آنرا تعیین کند.

ج: در تمام مواردی که طرفین به تعیین حکم ها به موجب اصل عقد یا
قرارداد جدایگانه یا احکام این قانون مکلف باشند و یکی از آنها نتوانند
در ظرف ده روز از تاریخ علم به تعیین حکم طرف مقابل حکم خود را
تعیین کند.

ماده (۲۱۴):

در مواقعي که محکمه طبق احکام این قانون انتخاب حکم مینماید باید اقلًا
از بین دو برابر عده که برای حکمیت مورد ضرورت است و محکمه آنها
را تعیین می‌کند حکم و یا حکم ها را باسas قرعه معین نماید.

ماده (۲۱۵):

حکم و یا حکم ها مکلف اند در ظرف مدتی که در اصل عقد و یا قرارداد
جدایگانه تعیین شده قرار خود را صادر کنند و اگر در اصل عقد و یا قرار
داد جدایگانه مدتی برای اصدار قرار حکمیت ذکر نباشد حکم یا حکم ها

۱۴۸

قانون اصول محاکمات تجاری

مکلف اند در ظرف دو ماه از تاریخی که تمام حکم ها قبولی حکمیت را تحریراً اظهار نموده اند قرار خود را صادر نمایند.

ماده (۲۱۶):

محکمه نمی تواند اشخاص آتی را به حیث حکم تعیین نماید مگر به موافقه طرفین:

الف: شخصی که در دعوی ذینفع باشد.

ب: شخصی که با یکی از اصحاب دعوی قرابت درجه اول نسبی و سببی داشته باشد.

ج: شخصی که وکیل و یا مبادر امور یکی از طرفین دعوی است و یا یکی از طرفین دعوی مبادر امور او است.

د: کسی که وارث یکی از اصحاب دعوی باشد.

ه: رؤسا و اعضای محاکم ثلاثة تجاری، مامورین دولت در حوزه ماموریت آنها.

ماده (۲۱۷):

حکمی را که محکمه طبق فقرات (۳-۲) ماده (۲۱۳) این قانون تعیین می کند از حکم ماده (۲۱۶) مستثنی است.

ماده (۲۱۸):

حکم ها پس از قبول حکمیت حق استعفی را ندارند مگر در حال عذر معقول از قبیل مسافرت، مریضی و غیره.

ماده (۲۱۹):

اگر حکم ها در ظرف مدت معینه رای خود را ندهند صلاحیت حکمیت شان خاتمه می یابد و در صورت موافقت طرفین حکم های جدید انتخاب می شود.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۴۹

ماده (۲۲۰):

طرفین بائیست استناد و مدارک دست داشته خود را به حکم ها بدهند و حکم ها نیز می توانند از آن ها استیضاحات و استفسارات لازمه را بنمایند.

ماده (۲۲۱):

در صورتی که طرفین تحریراً از بین رفتن حکمیت را مشترکاً مطالبه کنند حکمیت از بین می رود.

ماده (۲۲۲):

اگر یکی از طرفین دعوی فوت کند ورثه قانونی او می تواند حکم دیگری در عرض حکم تعیین شده متفاوتاً تعیین نماید.

ماده (۲۲۳):

رأی حکم باید قاطع و مدلل باشد.

ماده (۲۲۴):

در صورت تعدد حکم ها رأی شان به اکثریت آراء معین اتخاذ می گردد.

ماده (۲۲۵):

پس از حصول رأی حکمیت منشی محکمه اصل رأی را به ملاحظه رئیس و اعضای محکمه رسانیده و بعد بکتاب ضبط دعوی ثبت می کند. محکمه در صورتی که مطمئن شود رأی حکمیت طبق احکام این قانون صادر گردیده است آنرا در حل اختلافات مورد بحث قاطع دانسته بر اساس آن فیصله خود را صادر می کند، سپس فیصله خط ها به طرفین تقویض گردیده اصل رأی مذکور در دفتر محکمه حفظ می شود.

۱۵۰

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۲۲۶):

در موارد ذیل رأی حکمیت از اعتبار ساقط است:

الف: در حالی که رأی حکمیت مخالف قوانین مملکتی باشد.

ب: در صورتی که حکم موضوع حکمیت را گذاشته درباره مطلبی که موضوع حکمیت نبوده رأی داده باشد.

ج: هرگاه رأی حکمیت بعد از سپری شدن مدت حکمیت صادر شده باشد.

د: در صورتی که رأی حکمیت مخالف محتویات اسناد رسمی باشد که بدفعه قضائی تجاری به ثبت رسیده است.

ماده (۲۲۷):

اگر رأی حکمیت مشتمل باشد به موضوع حکمیت و بر مطلب دیگری که از موضوع مذکور خارج است در قسمت مطلب خارج موضوع رأی حکمیت از اعتبار ساقط است.

ماده (۲۲۸):

حق الزحمة حکم ها طور مناصفه بر ذممه طرفین است مگر این که در قرارداد حکمیت ترتیب دیگری جهت تادیه حق الزحمه مقرر شده باشد.

ماده (۲۲۹):

دعوى متعلق بامور افلاس و ورشکست قابل ارجاع به حکمیت نیست.

ماده (۲۳۰):

در رأی و نظریه حکمیت باید نکات آتی مراعات گردد:

الف: توضیح موضوع متنازع فيه.

ب: رأى قطعى حکم در مورد اساس دعوى و هر گونه مصارف و محصول محکمه .

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۵۱

ج: تاریخ حکم و امضای حکم های معینه با تصریح آدرس آنها.

فصل دوازدهم رسیدگی بدلایل و ختم تحقیقات

ماده (۲۳۱):

اثبات، وظیفه کسی است که حق و یا حالتی را ادعا می‌کند.

ماده (۲۳۲):

اثبات بدلایلی صورت می‌گیرد که درین قانون ذکر گردیده است با در نظر گرفتن سایر احکام این قانون در مورد اثبات دلایل به ترتیب ذیل رجحان دارد:

الف: اقرار.

ب: سند.

ج: شهادت.

ماده (۲۳۳):

در مورد اثبات یک ادعا محکمه می‌تواند در داخل حدود احکام این قانون بر عرف و عادت تجاری اتكاء کند.

ماده (۲۳۴):

محکمه تنها دلایلی را مورد رسیدگی قرار می‌دهد که از جانب طرفین دعوی ارائه شده باشد و نمی‌تواند به یکی از طرفین در مورد ارایه دلیل معینی تلقین نماید. تحقیقاتی را که محکمه برای توضیح موضوع در حین جریان محاکمه لازم می‌داند مثل استماع شهود و غیره تلقین دلیل نمی‌شود.

۱۵۲

ماده (۲۳۵):

رسیدگی بدلایل در جلسه محکمه به عمل می آید در صورتی که حضور طرفین یا یکی از آنها و یا شخص دیگری در اثای رسیدگی جهت تشخیص و یا تحقیق موضوعی که تحت رسیدگی است لازم باشد به محکمه احضار می گرددند.

ماده (۲۳۶):

تمام استنادیکه طرفین دعوی به محکمه ارائه میدارند بعد از ملاحظه محکمه بکتاب ضبط دعوی ثبت و اصل آن در مقابل رسید به صاحبان آن مسترد می گردد.

ماده (۲۳۷):

بعد از استماع دلایل و رسیدگی به آن محکمه ختم تحقیقات را به طرفین دعوی اعلام می نماید. سپس روز و ساعتی را جهت تفہیم و ابلاغ حکم تعیین نموده موضوع را به کتاب ضبط دعوی قید و به اصحاب دعوی ابلاغ می دارد.

ماده (۲۳۸):

باید که محکمه در ظرف بیست روز بعد از تاریخ اعلام ختم تحقیقات حکم خود را صادر و فیصله خط ها را به طرفین دعوی تفویض نماید.

ماده (۲۳۹):

در حکم محکمه باید نکات ذیل درج باشد:

الف: اسماء و هویت کامله طرفین دعوی و وکلای شان.

ب: تاریخ حکم.

ج: اسم محکمه صادر کننده حکم.

د: اسمای رئیس و اعضای محکمه در ذیل حکم.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۵۳

ه: موضوع دعوی و مطالبه اصحاب دعوی از محکمه.
و: خلاصه دلایل و مستندات هر یک از طرفین دعوی.
ز: دلایل مورد استناد محکمه در اصدار حکم.
ح: توضیح این که محصول صکوک و غیره مصارف محکمه بر ذمہ کیست.

ماده (۲۴۰):

حکم محکمه باید قاطع و واضح باشد.

ماده (۲۴۱):

رأی محکمه بصورت مخفی اتخاذ و بعد امضاء از طرف هیأت قضائی بصورت حکم را بخود گرفته بطور علنی بطرفین تفہیم و ابلاغ می‌گردد.

ماده (۲۴۲):

رأی محکمه باساس اتفاق یا اکثریت آراء اتخاذ می‌گردد رئیس محکمه ابتدا از اعضاء بطور جداگانه رأی گرفته و بعد از همه رأی خود را اظهار می‌دارد.

ماده (۲۴۳):

رئیس محکمه نیز دارای یک رأی است.

ماده (۲۴۴):

حکم محکمه با جریانات کتاب ضبط دعوی در ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ حکم باید از طرف منشی محکمه به تعداد طرفین در فیصله خط های رسمی درج و بعد از امضای رئیس و اعضای محکمه و اخذ محصول مقرر در بدл رسید با تاریخ باصحاب دعوی تقویض گردد.

۱۵۴

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۲۴۵):

ابلاغ و تفویض فیصله خط ها مطابق قواعدی به عمل می آید که در فصل ابلاغ این قانون مقرر است.

ماده (۲۴۶):

در صورتی که یکی از طرفین دعوی یا وکلای شان بدون داشتن کدام عذر معقول در جلسات معینه محکمه حاضر نشوند و یا این که حاضر شده بر سوالات محکمه جواب ندهند اعم از اینکه صورت اعتراضات و مدافعت خود را بکتاب ضبط دعوی به ثبت رسانیده و یا نرسانیده باشد به موجب درخواست طرف مقابل محکمه نسبت باحضور طرف غائب مدتی را که از دو ماه کم و از چهار ماه مت加وز نباشد تعیین و موضوع را ذریعه رادیو و یکی از جراید محلی اعلان می نماید و در حالی که شخص غائب در مدت معینه به محکمه حاضر نشود محکمه صلاحیت دارد باستاناد استناد و دلا ئل ارائه کرده گی طرف و مواد قانونی حکم خود را غیاباً صادر کند.

باب سوم

مرحله مرافعه طلبی

فصل اول

احکام و قرارهای قابل مرافعه طلبی

ماده (۲۴۷):

احکام صادره محاکم ابتدائی تجاری عموماً قابل مرافعه طلبی است، مگر در مواردی که قانون صراحتاً استثنا کرده باشد.

ماده (۲۴۸):

احکام آتی محاکم ابتدائیه قابل مرافعه طلبی نمی باشد:

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۵۵

الف: احکام محاکم ابتدائیه تجاری که محکوم به آن تنها پول بوده و مقدار آن از دو هزار افغانی کمتر باشد.

ب: احکامی که مستند بر اقرار در حضور محکمه باشد.

ج: احکامی که بر اساس نظریه اصلاحی یا حکمیت طبق احکام این قانون صادر شده باشد.

ماده (۲۴۹):

هیچ قراردادی به تنهاً بدون حکم در اصل موضوع قابل مراجعته طلبی نیست باستثنای آنچه ذیلاً تصریح می‌گردد:

الف: قرار عدم استماع دعوی بر اساس عدم صلاحیت محکمه و یا مرور زمان.

ب: قرار عدم اهلیت یکی از طرفین دعوی.

ج: قرار عدم قبول مطالبه رد عضو محکمه.

ماده (۲۵۰):

مراجعته طلب مکلف است توأم با درخواست مراجعته طلبی خود اصل فیصله خط یا قرار محکمة ابتدائیه را یا و مثنی آنرا به محکمه مراجعته تقديم نماید.

فصل دوم

مدت مراجعته طلبی

ماده (۲۵۱):

مدت مراجعته طلبی احکام و قرارهای محاکم ابتدائیه از تاریخ ابلاغ حکم و یا قرار دو ماه می‌باشد.

۱۵۶

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۲۵۲):

اشخاصی که در موقع ابلاغ و تهیم در محکمه حاضر باشند عمل ابلاغ و تهیم در کتاب ضبط دعوی صورت گرفته و از ایشان استحضاری گرفته می شود درباره آنچنان اشخاصی که در موقع ابلاغ در محکمه حاضر نباشند عمل ابلاغ طبق احکام ۸۷-۸۸-۸۹ این قانون صورت می گیرد.

ماده (۲۵۳):

در صورتی که در خواست مرافعه طلبی بعد از انقضای مدت معینه در ماده (۲۵۱) تقدیم شده باشد محکمه مرافعه قرار درخواست و عدم استعمال دعوی مرافعه طلبی را صادر می کند.

فصل سوم

رسیدگی مرافعه وی

ماده (۲۵۴):

رسیدگی مرافعه وی محتاج به تقدیم درخواست است. این درخواست را مدعی یا مدعی علیه وکلاء و یا نمایندگان قانونی شان مستقیماً به محکمه مرافعه تجاری در کابل تقدیم می کند.

ماده (۲۵۵):

منشی محکمه مرافعه باید به مجرد وصول درخواست محتویات آنرا در دفتر مربوط ثبت و به تقدیم کننده درخواست رسید مشتمل باسم مرافعه خواه و طرف مقابل آن و تاریخ وصول درخواست بدهد. و در روی کلیه اوراق واردہ مربوط به درخواست تاریخ تسلیم را قید کند.
(این تاریخ ابتدای درخواست مرافعه طلبی محسوب می گردد).

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۵۷

ماده (۲۵۶):

باید در درخواست مرافعه طلبی نکات ذیل قید گردد:

الف: اسم و شهرت مکمله مرافعه طلب با آدرس او.

ب: اسم و شهرت مکمله و آدرس طرف مقابل.

ج: اگر طرفین و یا یکی از آنها وکیل داشته باشند اسم و شهرت مکمله وکیل با آدرس او.

د: خلاصه حکم و یا قراریکه در مورد آن مرافعه طلبی به عمل آمده باشد.

ه: تاریخ ابلاغ حکم یا قراری که محکمه ابتدائیه مربوط که مورد مرافعه طلبی قرار گرفته است.

و: اسم محکمه ابتدائیه که حکم و یا قرار را صادر نموده است.

ز: شرح ادعاهای مرافعه طلبی با توضیح مقدار مدعایه و غیره مشخصات آن.

ح: اعتراضات مرافعه وی بر فیصله محکمه ابتدائیه.

ماده (۲۵۷):

اوراق ذیل باید بدرخواست مرافعه خواهی خصماً به محکمه مرافعه تقدیم شود:

الف: وکالت خط و کیل در صورتی که مرافعه طلب وکیل داشته باشد.

ب: نقل اسنادی که مرافعه طلب بآن استناد می‌نماید.

ج: اصل و یا مثنی حکم یا قرار محکمه ابتدائیه مربوط که از آن مرافعه خواهی به عمل آمده است.

ماده (۲۵۸):

بعد از وصول درخواست مرافعه طلبی و اوراق ضمایم آن حسب نوبت ورود به مجلس محکمه مرافعه تقدیم می‌شود. اگر مجلس محکمه دعوى

۱۵۸

قانون اصول محاکمات تجاری

را قابل سمع ندانست حکم بر عدم استماع می‌نماید و هرگاه دعوى را قابل سمع بداند درخواست و ضمایم آن از طرف مدعی و یا وکیل او تحت نظارت منشی محاکمه به کتاب ضبط دعوى ثبت می‌گردد در ذیل آن امضاء مهر و یا نشان شخصت مدعی و یا وکیل او گرفته می‌شود.

ماده (۲۵۹):

بعداز ثبت درخواست و ضمایم آن محتویات کتاب ضبط دعوى به جانب مقابل جهت مدافعه ارائه می‌گردد تا بر آن در داخل محاکمه تحت نظارت منشی محاکمه علم آورده جوابات خود را تهیه نماید. جانب مقابل می‌تواند سواد درخواست و ضمایم را تحت شرایط مذکور این ماده از کتاب ضبط دعوى بگیرد.

ماده (۲۶۰):

جانب مقابل و یا وکیل او مکلف است مدافعت خود را در برابر اعتراضات وارد مدعی در ظرف ده روز از تاریخی که درخواست و ضمایم ثبت شده کتاب ضبط دعوى باو ارائه می‌گردد. تحت نظارت منشی محاکمه به کتاب ضبط دعوى ثبت و در ذیل آن امضاء و یا مهر و نشان شخصت خود را نصب نماید.

ماده (۲۶۱):

پس از ثبت اعتراضات مدافعت و نقل اسناد دست داشته طرفین به کتاب ضبط دعوى روز و ساعت رسیدگی به قضیه را که از طرف محاکمه تعیین گردیده باصاحب دعوى ابلاغ و از آنها استحضاری گرفته شود تا در روز و ساعت معینه به جلسه محاکمه حاضر شوند.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۵۹

ماده (۲۶۲):

ادعای جدید یکه در مرحله ابتدائی به عمل نیامده باشد در دوران مرافعه قابل سمع نمی‌باشد ادعای بدل اجاره، کرایه، خساره و مصروفی که در حین رسیدگی و یا پس از اصدار حکم محاکمه ابتدائیه بشخص مرافعه طلب عالید گردیده باشد، ادعای جدید محسوب نمی‌گردد.

ماده (۲۶۳):

تمام قواعد محاکماتی که به موجب احکام این قانون در محاکم ابتدائیه تجاری مرعی الاجرا است در محکمه مرافعه نیز رعایت می‌شود. مگر در مواردی که صریحاً از طرف قانون تکلیف خاصی در این باره معین شده باشد.

ماده (۲۶۴):

اگر محکمه مرافعه در نتیجه رسیدگی حکم محکمه ابتدائیه را موافق باحکام قانون یافت، آن را تائید می‌کند و الا حکم مذکور را نقض نموده و خود در موضوع حکم جدیدی صادر می‌نماید. صلاحیت محکمه مرافعه در مورد رسیدگی شامل احوالی نیز می‌باشد که محکمه ابتدائیه مربوطه در حکم خود راجع به قسمت از ادعای طرفین دعوای مطلب را مسکوت گذاشته و یا این که وسائل ثبوتیّه جدیدی حین جریان رسیدگی مرافعه وی از جانب اصحاب دعوای به محکمه مرافعه ارائه و تقدیم گردد.

ماده (۲۶۵):

در صورتی که محکمه مرافعه هنگام رسیدگی مرافعه وی در فیصله ابتدائیه جزء سهو حساب یا اشتباہ در اعداد و یا از قلم ماندن بعضی ارقام و اقلامی که مورد حکم بوده و باثیات رسیده کدام نقص دیگری

۱۶۰

قانون اصول محاکمات تجاری

که قانوناً باعث نقض فیصله گردد مشاهده نکند حکم را تصحیح و به تائید آن فیصله صادر می‌کند.

ماده (۲۶۶):

بعد از ختم رسیدگی که طبق احکام این باب صورت می‌گیرد در حالیکه موضوع متنازع فیله جهت اصدار فیصله واضح و روشن باشد و استیضاحات و تحقیقات مزیدی را از اصحاب دعوی ایجاد ننماید محکمه مرافعه ختم تحقیقات را اعلام نموده روز و ساعتی را جهت ابلاغ حکم تعیین و موضوع را در کتاب ضبط دعوی قید نموده باصحاب دعوی ابلاغ می‌دارد تا در وقت معینه به محکمه حاضر شوند. ابلاغ باید در ظرف ده روز از تاریخ اعلام ختم تحقیقات صورت بگیرد.

ماده (۲۶۷):

در اتخاذ رأی، ابلاغ حکم و یا قرار محکمه مرافعه احکام مواد (۲۳۹) تا (۲۴۵) این قانون رعایت می‌گردد.

باب چهارم

تمیز طلبی

فصل اول

احکام و قرارهای قابل تمیز

ماده (۲۶۸):

احکامی که از محکمه مرافعه تجاری صادر می‌شود قابل تمیز طلبی است. مگر در حالاتی که این قانون صریحاً استثنای نموده باشد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۶۱

ماده (۲۶۹):

احکام ذیل قابل تمیز طلبی نمی باشد:

الف: احکام صادره محکمه مرافعه که محکوم به آن تنها پول بوده و مقدار آن از چهار هزار (۴۰۰۰) افغانی کمتر باشد.

ب: بالعموم احکام صادره محکمه مرافعه که به موجب اقرار در حضور محکمه صورت گرفته باشد.

ج: احکامی که مستند برای یک و یا چند نفر مصلح یا حکم بوده و رأی مذکور طبق احکام مباحث اصلاح و حکمیت این قانون قاطع شمرده شود.

ماده (۲۷۰):

هیچ قراری به تنهائی قابل تمیز طلبی نیست مگر آنچه را که این قانون صریحاً مجزا قرار داده باشد.

ماده (۲۷۱):

قرارهای آتی به تنهائی قابل تمیز طلبی است:

الف: قراریکه محکمه مرافعه در مورد عدم صلاحیت رسیدگی بدعوی صادر می کند.

ب: قراریکه محکمه مرافعه در مورد عدم اهلیت یکی از اصحاب دعوا صادر می کند.

ج: قراری که محکمه مرافعه در مورد رد دعوا و عدم استماع آن صادر می کند.

د: قراری که محکمه مرافعه در مورد عدم قبول اعتراض راجع به رد عضو محکمه صادر می کند.

۱۶۲

قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۲۷۲)

تمیز طلب مکلف است توأم با درخواست تمیز طلبه خود اصل فیصله خط یا قرار محاکم ابتدائی و مرافعه تجاری و یا مثنی آنرا به محکمه تمیز تقدیم کند.

: ماده (۲۷۳)

تمیز طلب نمی‌تواند در محکمه تمیز استناد جدیدی ارائه کند.

فصل دوم

مدت تمیز طلبه

: ماده (۲۷۴)

مدت تمیز طلبه احکام و قرارهای محکمه مرافعه تجاری از تاریخ ابلاغ حکم یا قرار یک ماه میباشد که بعد از مرور مدت مذکور تمیز طلبه به هیچ صورت قابل سمع نمی‌باشد.

: ماده (۲۷۵)

در باره ابلاغ حکم ماده (۲۵۲) این قانون مرعی الاجرا است.

: ماده (۲۷۶)

در مورد درخواست تمیز طلبه و رسیدگی با آن مواد (۲۵۹) الی (۲۵۴) این قانون تا جایی که با حکام این باب نقیض نباشد تطبیق می‌شود.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۶۳

فصل سوم

رسیدگی در تمیز

ماده (۲۷۷):

محکمه تمیز تجاری در صورتی که حضور طرفین دعوی را لازم بداند آنها را احضار و الا بدون احضار طرفین به موضوع رسیدگی مینماید.

ماده (۲۷۸):

در صورتی که طرفین دعوی احضار شده باشند محکمه تمیز از آنها استفسارات لازمه را مینماید. استفسارات محکمه و جوابات طرفین که برای یکبار به عمل می‌آید در کتاب ضبط دعوی قید و به امضای جواب دهنده رسانیده می‌شود.

ماده (۲۷۹):

ترتیب رسیدگی اعلام ختم تحقیقات محکمه اتخاذ رأی ابلاغ حکم و تقویض فیصله خطها در محکمه تمیز بطریقی اجراً می‌گردد که طبق احکام این قانون در محاکم ابتدائی و مرافعه تجاری مقرر است.

ماده (۲۸۰):

مقصد از رسیدگی تمیز تشخیص این امر است که احکام و یا قرارهای صادره ای محاکم ابتدائی و مرافعه که نسبت به آن تمیز طلبی به عمل آمده موافق مواد قانونی صادر شده است یا نه؛ در صورتی که احکام و قرارهای محکمه ابتدائی و محکمه مرافعه به تائید هم مطابق قانون صادر شده باشد از طرف محکمه تمیز تأیید می‌گردد. و در حالی که احکام و قرارهای صادره محاکم دو گانه مذکور با هم

۱۶۴

قانون اصول محاکمات تجاری

متناقض باشد همان قرار و حکمی که مطابق مواد قانونی صادر شده از طرف محکمه تمیز تائید گردیده و به موضوع خاتمه داده می شود.

ماده (۲۸۱):

در صورت های ذیل محکمه تمیز قرار یا حکم محکمه مراجعه را نقض نموده امر تصحیح آنها را می دهد:

الف: اگر حکم و یا قرار بر خلاف مواد قوانینی صادر شده باشد که محکم تجاری به تطبیق آن مکلف اند.

ب: اگر مواد قرارداد منعقده بین طرفین را محکمه مراجعه غلط تفسیر نموده باشد.

ج: اگر احکام و قرارهایی که در یک موضوع از طرف محکمه مراجعه صادر شده با هم متضاد باشند.

د: اگر دلایلی را که یکی از طرفین جهت اثبات دعوای ارائه کرده بدون اسباب قانونی رد شده باشد.

ماده (۲۸۲):

هر فیصله و قراری که از محکمه تمیز تجاری صادر می شود قطعی می باشد.

ماده (۲۸۳):

در صورت های مذکور ماده (۲۸۱) حکم و یا قراری که نسبت بآن تمیز طلبی به عمل آمده نقض می شود اگر چه تمیز طلب به آن سببی که طبق ماده (۲۸۱) موجب نقض است اسناد نکرده باشد.

ماده (۲۸۴):

محکمه تمیز تجاری در صورتی که بنابر علل مذکور ماده (۲۸۱) یک قرار و یا حکم را نقض نماید دعوا را به محکمه مراجعه تجاری جهت

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۶۵

رسیدگی مجدد و تصحیح حکم یا قرار ارجاع می‌دارد و محکمهٔ مرافعه بر موضوع غور مجدد نموده اگر اعتراضات محکمهٔ تمیز را وارد یافته، فیصلهٔ جدید صادر می‌نماید که این فیصلهٔ اصولاً قابل تمیز طلبی است ولی در صورتی که محکمهٔ مرافعه به صحت قرار و یا حکم سابقه خود اصرار ورزد اعتراضات محکمهٔ تمیز را با دلایل رد می‌نماید و محکمهٔ تمیز دوباره موضوع را مورد رسیدگی قرار داده در ماهیت دعوا متنازع فيه خودش اصدار حکم می‌نماید.

ماده (۲۸۵):

در صورتی که محکمهٔ تمیز در مورد صلاحیت یک محکمه راجع به رسیدگی یک دعوا حکم صادر نماید دعوا را به محکمهٔ مربوطه جهت رسیدگی می‌فرستند.

باب پنجم

محصول فیصله خط‌ها، قیمت وثایق و مصارف محاکم تجاری

فصل اول

محصول فیصله خط‌ها

ماده (۲۸۶):

محصول فیصله خط‌های محاکم تجاری بر اساس قیمت محکوم به ترتیب ذیل اخذ می‌گردد:

- الف: از فیصله خط‌های صادرهٔ محاکم ابتدائیهٔ تجاری فیصد (۸) محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله اخذ می‌گردد.
- ب: از فیصله خط‌های محکمهٔ مرافعهٔ تجاری فیصد (۱۶) محکوم به از محکوم علیه بنام محصول فیصله گرفته می‌شود.

۱۶۶

قانون اصول محاکمات تجاری

ج: از فیصله خط های محکمه تمیز تجاری فیصد (۲۲) محکوم به از
محکوم علیه بنام محصول فیصله اخذ می گردد.

ماده (۲۸۷):

هر گاه در محاکم ابتدائیه ادعای مدعی بر مبلغ زیاد بود و در محکمه
یک قسمت آن باثبات بررسد از مبلغ مثبته طبق فقره (۱) ماده ۲۸۶ از
محکوم علیه محصول فیصله اخذ و از مدعی که محکوم علیه نیست
فیصد (۱) مبلغ متباقی که مورد ادعای اصلی او بوده و باثبات نرسیده
بنام محصول عدم اثبات اخذ می گردد. در صورتی که مدعی نتواند
هیچ جزئی از مبلغ مورد ادعایی خود را باثبات برسانند از او یک
فیصد تمام مدعایه بنام محصول عدم اثبات گرفته می شود.

ماده (۲۸۸):

اگر فیصله محکمه ابتدائیه تجاری در محکمه مرافعه کاملاً تائید شود
باستثنای قیمت وثیقه فیصله خط مبلغ (۵۰) (افغانی تکت صکوک که در
حين اقامه دعواي اخذ می گردد کدام محصول دیگر ندارد. اگر محکمه
مرافعه حکم محکمه ابتدائیه را در مورد مبلغ محکوم به قسمآ تغیر دهد
از آن مقدار از مبلغ محکوم به که در حکم محکمه مرافعه تائید شده
دوباره محصول گرفته نمی شود ولی از آن مقدار یکه در حکم محکمه
مرافعه لغو شده یک فیصد محصول عدم اثبات از محکوم له محکمه
ابتدائیه اخذ می گردد. هرگاه محکمه مرافعه حکم محکمه ابتدائیه را
کاملاً لغو و حکم جدیدی بر علیه محکوم به ابتدائیه صادر کند او
مکلف است از مبلغ محکوم به محکمه ابتدائیه محصول عدم اثبات و از
محکوم به محکمه مرافعه (۱۱) فیصد محصول پردازد.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۶۷

ماده (۲۸۹):

احكام ماده (۲۸۸) در محکمه تمیز نیز در مورد احکامیکه راجع به فیصله های محکمه مرافقه صادر می کند با در نظر گرفتن فقره (۳) ماده (۲۸۶) تطبیق می گردد.

ماده (۲۹۰):

در صورتی که دعوی در محاکم ثلاثة تجاری به اساس اصلاح یا حکمیت حل و فصل گردد محصول مبلغی که در نتیجه اصلاح و یا حکمیت به تادیه آن موافقه به عمل آمده در محکمه ابتدائیه از قرار (۸) فیصد در مرافقه (۱۶) فیصد در تمیز (۲۲) فیصد و همچنان از مبالغیکه در حالات اصلاح یا حکمیت از آن انصراف به عمل آمده یک فیصد محصول عدم اثبات بالمناصفه از طرفین دعوی اخذ می شود. در حالی که بین طرفین نسبت به تادیه محصول و غیره مصارف طور دیگری موافقه به عمل آمده باشد طبق آن تعامل می گردد.

فصل دوم

قیمت وثائق محاکم تجاری

ماده (۲۹۱):

هر شخص اعم از حقیقی و حقوقی که در محاکم تجاری اقامه دعوی می نماید مکلف است ادعای خود را بروی عریضه رسمی دو افغانیگی و در جائیکه عریضه رسمی وجود نداشته باشد به درخواست سفید که دارای تک صکوک دو افغانیگی باشد به محکمه مربوطه تقدیم نماید.

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۲۹۲):

هر شخص اعم از حقیقی و حقوقی که در یک محكمة تجاری اقامه دعوی می‌نماید مکلف است حین تقدیم در خواست قبل از اینکه دعوی شان طبق احکام این قانون دائر گردد (۵۰) افغانی تکت صکوک به محکمه مربوطه حاضر آورده.

ماده (۲۹۳):

قیمت هر وثیقه که در ممحكمة تجاری ترتیب می‌یابد از قبیل فیصله خط-ها، حجت، رسید خط اقرار خط قرارداد خط وکالت خط بیست افغانی است.

ماده (۲۹۴):

محصول مبلغ مندرج وثایقی که در مورد معاملات تجاری در محاکمات تجاری ترتیب می‌گردد طبق آنی است:

الف: حجت خط فیصد (۲) مبلغ مندرج.

ب: ابراء خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

ج: اجاره خط اموال منقول فیصد (۲) مبلغ مندرج.

د: اقرار خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

ه: رسید خط فیصد (۳) مبلغ مندرج.

و: قرارداد خط فیصد (۵۰) پول مبلغ مندرج.

ز: از وکالت خط‌های تجاری و عموماً از اقرار خط‌هایی که در آن پول داخل نباشد باستثنای بیست افغانی قیمت وثیقه کدام محصول دیگری گرفته نمی‌شود.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۶۹

ماده (۲۹۵):

محصول مندرج وثائق مذکور ماده (۲۹۴) و قیمت و ثایق را کسی می-پردازد که وثیقه به مفاد او ترتیب می یابد تنها وثیقه ابراء خط و رسید خط ازین حکم مستثنی است که محصول مندرج و قیمت وثیقه آن را طرفین طور مناصفه می پردازد.

در صورتی که طرفین راجع به تاریخ محصول مندرج و قیمت وثایق تجاری طور دیگری موافقه نموده باشند طبق آن محصول و قیمت وثیقه اخذ می گردد.

فصل سوم

حق التصدیق و مصارف محکمه

ماده (۲۹۶):

حق التصدیق از دو نوع تصادیق گرفته می شود:

الف: از تصدیق مطابقت مثنی با اصل.

ب: از سائر تصادیق.

ماده (۲۹۷):

حق التصدیق مطابقت مثنی با اصل برای هر صفحه در محاکم تجاری بیست افغانی می باشد. (۲۵) کلمه یک سطر و (۱۵) سطر یک صفحه محسوب می گردد و اگر در سطر کسر موجود باشد تمام محسوب می شود.

ماده (۲۹۸):

حق التصدیق سائر تصادیق که از دفتر محاکم تجاری داده می شود بدون در نظر گرفتن تعداد سطور و صفحات (۲۰) افغانی.

۱۷۰

قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۲۹۹):

مصارف محکمه عبارت است از:

- الف: مصارف مقتضیه اتخاذ تدابیر احتیاطی و تأمینات.
- ب: مصارف لازمه اهل خبره.
- ج: مصارف لازمه احضار شهود.
- د: مصارف لازمه اعلان و تبلیغ.
- ه: حق العمل وکیل دعاوی و یا مشاور حقوقی.

ماده (۳۰۰):

اشخاص حقیقی و حقوقی که در محاکم تجاری طرف دعوی می‌باشند هرگاه در حین جریان دعوی درخواست رجوع به اهل خبره، مطالبه تأمینات و اتخاذ تدابیر احتیاطی را بنمایند مکلف اند مبلغ (۲۵) افغانی نکت صکوک بنام محصول قرار محکمه توام با عریضه رسمی به محکمه مربوطه تقديم کنند.

ماده (۳۰۱):

در محاکم تجاری طرفی که اجرای یک امری را که در فیصله دعوی مؤثر است مطالبه می‌نماید در حالی که مطالبه اش از طرف محکمه مربوطه پذیرفته شود مکلف است هر گونه مصارف لازمه اجرای موضوع مطالبه شده را باسas تشخیص محکمه قبل از شروع به اجرآت نقداً بدسترس محکمه بگزارد.

اگر در ظرف مدتی که از طرف محکمه تعیین می‌گردد مصارف لازمه را نقداً تادیه نکرد چنین محسوب می‌گردد که از درخواست خود منصرف شده است.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۷۱

ماده (۳۰۲):

در صورتی که محاکمه بدون مطالبه یکی از طرفین اجرای یک امری را که در فیصله دعوی مؤثر است لا زم دیده و قراری مبنی بر آن صادر کند به تادیه مصارف لا زمه یکی و یا طرفین دعوی را مکلف می‌نماید.

ماده (۳۰۳):

طرفی که به موجب احکام این فصل مصارف لا زمه را تادیه می‌دارد در حالی که در نتیجه دعوی فیصلهٔ محاکمه مربوطه بر له او صادر شود باسas درخواست او جانب مقابل از طرف محاکمه به پرداخت مصارف تادیه شده و حق العملی که بوکیل دعوی یا مشاور حقوقی پرداخته شده باشد مکلف می‌گردد.

باب ششم

تشکیلات محاکم تجاری

فصل اول

محاکم ابتدائیه تجاری

ماده (۳۰۴):

در هر یک از مراکز ولایات و حکومات اعلیٰ مملکت جهت رسیدگی به اختلافات تجاری یک محاکمه ابتدائی تجاری موجود می‌باشد.

ماده (۳۰۵):

رؤسا و اعضاء محاکم تجاری تماماً انتصابی بوده و طبق اصول نامه استخدام ترقیع و تقاعد مامورین ملکی دولت تعیین می‌گردند.

۱۷۲ ..... قانون اصول محاکمات تجاری

ماده (۳۰۶):

تعداد هیأت قضائی محاکمه تجاری در مرکز و ولایات بشمول رئیس سه نفر می باشد.

ماده (۳۰۷):

رؤسای محاکم ابتدائیه تجاری در مرکز کابل رتبه (اول) و در ولایات رتبه (دوم) می باشد.

ماده (۳۰۸):

رتبه های اعضای محاکم ابتدائیه تجاری طبق آتی است:

الف: اعضای محاکمه ابتدائیه تجاری کابل برتبه (دوم).

ب: اعضای محاکم ابتدائیه تجاری ولایات برتبه (سوم).

ماده (۳۰۹):

در هر محکمة ابتدائیه یک نفر مدیر تحریرات که وظیفه منشی محاکمه را نیز اجرا می کند و صلاحیت قضائی ندارند موجود می باشد که رتبه او در محکمة ابتدائیه کابل (۲) و در محاکم ولایات (۴) می باشد.

مامورین اداری تایپیست ها و مستخدمین محاکم ابتدائی تجاری طبق تشکیل و بودجه وزارت عدیله می باشد به قدر لزوم استخدام می گرددند.

فصل دوم

محاکمه مرافعه

ماده (۳۱۰):

در کابل یک محکمة مرافعه تجاری موجود می باشد که طبق احکام این قانون به احکام و قرارهای صادره محاکم ابتدائیه تجاری کابل و ولایات

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۷۳

استیناً رسیدگی می‌نماید. وزارت عدله صلاحیت دارد عند الضرر و
محاکم مرافعه تجاری دیگری در نقاط مختلف مملکت تأسیس نماید.

ماده (۳۱۱):

هیأت قضائی محکمه مرافعه تجاری بشمول رئیس عبارت از سه نفر
می‌باشد. که طبق ماده (۳۰۵) این قانون تعیین می‌گردند و رتبه‌های
شان قرار ذیل است:

الف: رئیس محکمه مرافعه تجاری برتبه (۱).

ب: اعضای محکمه مرافعه تجاری برتبه (۲).

ماده (۳۱۲):

در محکمه مرافعه تجاری یکنفر مدیر تحریرات که وظيفة منشی محکمه
را نیز اجرا می‌کند و صلاحیت قضائی ندارد برتبه (۳) موجود می-
باشد.

سائر مامورین اداری تابیضت ها و مستخدمین محکمه مرافعه تجاری
مطابق تشکیل و بودجه وزارت عدله بقدر لزوم استخدام می‌شوند.

فصل سوم

محکمه تمیز تجاری

ماده (۳۱۳):

محکمه تمیز تجاری در کابل جهت وارسی و انجام امور تشکیل یافته
است که به موجب مواد مصربه این قانون از وظایف محکمه مذکور
شمرده شده است.

۱۷۴

قانون اصول محاکمات تجاری

: ماده (۳۱۴)

هیأت قضائی محاکمه تمیز تجاری به شمول رئیس عبارت از سه نفر می‌باشد که طبق ماده (۳۰۵) تعین و رتبه‌های شان طبق آتی است:

الف: رئیس محاکمه تمیز برتبه (۱).

ب: اعضای محاکمه تمیز تجاری برتبه (۲).

: ماده (۳۱۵)

احکام ماده (۳۱۲) این قانون در مورد محاکمه تمیز تجاری نیز تطبیق می‌گردد.

فصل چهارم
مواد متفرقه

: ماده (۳۱۶)

محاکم تجاری در اجرای وظایف شان کاملاً آزاد و از هر گونه مداخله مصوّن اند تنها بودجه و تشکیلات شان بوزارت عدليه مربوط است.

: ماده (۳۱۷)

در تعیین رؤسا و اعضای محاکم تجاری باید قبل از همه اهليت علمي و معلومات مسلكي اشخاص در نظر گرفته شود. وزارت عدليه مكلف است که در مورد بودجه محاکم تجاری خصوصيت دستگاه و مقام محاکم تجاری را در نظر داشته باشد و در راه تسهيل و اجرای وظایف شان هر گونه وسائل موردنecessary ضرورت را فراهم و تدابير لازمه اتخاذ نماید.

قانون اصول محاکمات تجاری ۱۷۵

ماده (۳۱۸):

قوماندانی های امنیت کابل و ولایات مکلف اند احکام و اوامر محاکم تجاری را که طبق احکام این قانون صادر می گردد اجرا نماید.

ماده (۳۱۹):

محاکم ثلاثة تجاری صلاحیت دارند در مواردی که لازم ببینند از معلومات مسلکی تجار خبیر، و با تجربه حوزه قضائی مربوطه و اطلاعاتی تجارت در مورد تثیت و توضیح عرف و عادت تجاری استفاده نمایند.

ماده (۳۲۰):

تا زمانی که محاکمه محصول فیصله خط های صادره را اخذ و تکت صکوک را به کتاب مربوطه آن نصب و باطل شد ننمایند مجاز نیست فیصله خط را بیکی از طرفین دعوا و یا هر دوی شان تفویض نماید.*

ماده (۳۲۱):

تکت های صکوک که بکتاب ثبت محاکمه نصب می گردد باید روی تکت های مذکور به مهر باطل شد ممهور گردد.

ماده (۳۲۲):

در محاکم تجاری اصحاب دعوا در هر مرحله اعم از ابتدائیه مراجعت و تمیز می توانند از ادعای خود منصرف شوند در این حال هرگاه رسماً دعوا دائر و بجریان نه افتیده و بکتاب ضبط دعوا ثبت نگردیده باشد ایجاب اخذ کدام محصول را نمی نماید و باید موضوع از آجندای محاکمه

---

* ماده ۳۲۰ تغییر گردیده، در بخش تعديلات مراجعه شود.

۱۷۶

قانون اصول محاکمات تجاری

خارج و بدوسیه مربوط خاتمه داده شود والی اگر محصول دائم گردیدن تأثیر و دعوی بجريان افقيده و به كتاب مربوطه ثبت گردیده باشد از طرفی که از ادعای خود صرف نظر نموده مطابق مواد اين قانون محصول معينة عدم اثبات اخذ و فيصله خط رسمي محکمه در موضوع صادر میگردد در حالی که به مقابل ادعای مدعی مدعی عليه دعوی متقابل به محکمه اقامه نموده و با شخص ثالث در جريان دعوی شامل گردیده باشد در مورد قبول تقاضای انصراف موافقه مدعی عليه و يا شخص ثالث شرط است.

مادة (۳۲۳):

وزارت عدليه مكلف است تشکيلات كافى اداره ثبت اسناد و علائم تجارتي را و همچنان تشکيلات كافى برای امور افلاس و ورشکست که طبق اصولنامه افلاس و ورشکت به محکم ابتدائيه تجارتي مربوط است در بودجه محکم تجارتي شامل نماید.

مادة (۳۲۴):

اين قانون دو ماه بعد از تاريخ نشر آن در جريدة رسمي مرعى الاجراء است.

يوم چهارشنبه مؤرخ (۱۰) برج جدي (۱۳۴۳) هـ ش مطابق ۱۷ ماه شعبان المعظم (۱۲۸۳) هـ ق تاريخ نشر در جريدة رسمي (۱۷) حوت (۱۳۴۳) هـ ش.

تعديلات قانون اصول محاكمات تجارتى

تعديلات قانون اصول محاكمات تجاري
١٧٩

فرمان شماره (٢٨١) مؤرخه ١٣٥٣/٢/٢٥ صدارت عظمى

بناغلي داکتر عبدالمجيد عدليه وزير!

مجلس وزراً تحت فيصله شماره (٤٩١) درجلسه تاريخي
١٢٥٢/٢/٢٤ با ملاحظه ورقه عرض مؤرخ ١٢٥٢/٢/٢٤ وزارت
عدليه راجع به تعديل مادة (٣٢٠) قانون اصول محاكمات

تجاري مرافق آتي را تصويب نمود:

تعديل مادة (٣٢٠) قانون اصول محاكمات تجاري كه به
مهر دارالإنشاء رسیده منظور است.

مرافق تصويب مجلس عالي وزراء كه به شرف منظوري
حضور رئيس دولت جمهوري افغانستان رسیده وبه شماره
(٣٥٤) مؤرخه ١٢٥٢/٢/٢٤ ثبت گردیده به شما اطاع داده شد تا
در نشر آن به جريدة رسمي اقدام گردد.

داکتر محمد حسن شرق

۱۸۰ ..... تعدیلات قانون اصول محاکمات تجاری

تعدیل ما ده (۳۲۰) قانون اصول محاکمات تجاری.

- ۱- پس از اعلام ختم محاکمه روز و ساعتی برای ابلاغ حکم معین می شود.

حکم در جلسه علنی محاکمه قرائت می گردد.

دفتر تحریرات محاکمه پس از امضاء و مهر فیصله از طرف هیئات قضائی به تعداد اصحاب دعوی فیصله خط ها را تهیه و به طرفین دعوی تفویض می نماید.

دفتر تحریرات مکلف است بعد از ابلاغ حکم درمورد تحصیل محصول فیصله از محکوم علیه به شعبه مربوطه تحصیلی حکومت رسما اطلاع دهد.

در صورتی که محکوم علیه باساس ابلاغ حکم باخذ تعرفه و تادیه محصول ذمت خویش حاضر گردد ضرورت به اطلاع شعبه تحصیلی ندارد.

- ۲- فیصله هائی که قبل از نفاذ این ضمیمه بنابر عدم تادیه محصول تعییل نشده تابع این تعديل می باشد.
۳- این حکم بعد از نشر در جریده رسمی نافذ می گردد.

(تعديل فوق در جریده رسمی شماره (۲۷۳) مؤرخ ۱۳۵۳/۲/۳۰)
به نشر رسیده است)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library